

କ୍ୟାପଟେନ୍ ବ୍ଲୁ

କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ସ୍ୱର୍

ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ମହାପାତ୍ର

ବିଦ୍ୟାପୁରୀ

Paper used for the printing of this book was made available
by the Government of India at concessional rate.

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ ୧୯୮୧

ପ୍ରକାଶକ

ଶ୍ରୀ ପୀତାମ୍ବର ମିଶ୍ର

ବିଦ୍ୟାପୁରୀ

ବାଲୁବଜାର, କଟକ ୭୫୩୦୦୨

ମୁଦ୍ରଣ

ସଞ୍ଚାର ପ୍ରେସ

ତେଲେଙ୍ଗା ବଜାର, କଟକ ୯

ମୂଲ୍ୟ-ଟ ୮.୦୦

ସୂଚୀପତ୍ର

ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
୧ । କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ସ୍କଟ୍	୧
୨ । ଯୌବନ କାଳ	୯
୩ । ଅଭିଯାନର ସୂକ୍ଷ୍ମପାତ	୧୪
୪ । ଅଭିଯାନର ରୂପରେଖ	୨୦
୫ । ନିଉଜିଲ୍ୟାଣ୍ଡ ପଥେ	୨୫
୬ । ଦକ୍ଷିଣ ପଥର ଯାତ୍ରୀ	୨୮
୭ । କୁମେରୁ ଜଗତ	୩୩
୮ । ତୁଷାରଝଡ଼ର ବିଶ୍ୱାସିକା	୪୨
୯ । ଅଜଣାର ସନ୍ଧାନେ	୪୮
୧୦ । କୁମେରୁରେ ଆହୁରି ବରଷେ	୬୦
୧୧ । ଉଦ୍ୟମର ଶେଷ ନାହିଁ	୬୯
୧୨ । କୁମେରୁ ଯାତ୍ରାର ନୂତନ ଯୋଜନା	୭୫
୧୩ । ପୁଣି ଥରେ ନିଉଜିଲ୍ୟାଣ୍ଡ ଯାତ୍ରା	୭୯
୧୪ । ପଦେ ପଦେ ବିପଦ	୮୧
୧୫ । ଜାହାଜ ଲାଗିଲା	୮୪
୧୬ । ସ୍ଥଳ ଯାତ୍ରା	୮୯

ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
୧୬ । ଆଗାମୀ ଅଭିଯାନ ପାଇଁ ଆଗରୁ ସାବଧାନ	୯୩
୧୮ । ଆକ୍ଷାତ୍ରିକା ଶୀତର ଅସଲ ସ୍ୱରୂପ	୧୦୨
୧୯ । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଲେଉଟିଲେ	୧୦୯
୨୦ । ମେରୁପଥେ	୧୧୩
୨୧ । ବୟର୍ଥମୋରୁ ଭୂଷାରସ୍ରୋତ	୧୧୮
୨୨ । ଆହୁରି ଆଗକୁ, ଆହୁରି ଆଗକୁ	୧୨୪
୨୩ । ବାସ୍ତୁତାଯାତ୍ରାର ବିଷାଦ କାହାଣୀ	୧୩୦
୨୪ । ଶେଷରେ କ'ଣ ହେଲା ?	୧୪୩

ପ୍ରଥମ ପରିଚ୍ଛେଦ

କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ସ୍କଟ୍

ଯୁଗ ଯୁଗର ଅଦମ୍ୟ ଉଦ୍ୟମ ଓ ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନା ବଳରେ ମନୁଷ୍ୟ ବହୁ ଜ୍ଞାନ-ବିଜ୍ଞାନର ଅଧିକାରୀ ହୋଇପାରିଛି । ଜ୍ଞାନ-ବିଜ୍ଞାନର ପରିସର ବୃଦ୍ଧି କରିବାପାଇଁ ସାଧନା କରୁ କରୁ ଯେଉଁମାନେ ଆତ୍ମବଳ ଦେଇଯାଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ସ୍କଟ୍ ଅନ୍ୟତମ ।

ଅଜଣାର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରୁ କରୁ ଆବିଷ୍କାରକମାନେ ପୃଥିବୀର ସବୁ ମହାଦେଶ ଓ ସବୁ ମହାସାଗର ଆବିଷ୍କାର କରିପକାଇଲେ । କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ କୁକ୍ ଆଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ ମହାଦେଶ ଆବିଷ୍କାର ଥିଲା ସେ ଯୁଗର ଶେଷ ଓ ମହାନ ଆବିଷ୍କାର । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ପ୍ରବଳ ଭୂସାର ଝଡ଼ର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ କୁକ୍ ଯେପରି ଭାବରେ ନିଜର ଭିକ୍ଟ ଅନୁଭୂତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ, ତାହା କିଛି ଦିନ ଲାଗି ଆବିଷ୍କାରକମାନଙ୍କୁ ମେରୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ଏକ ପ୍ରକାର ବାରଣ କରିଦେଇଥିଲା । ବହୁ ଦିନ ପରେ ନରଓର୍ଡ୍ ଆବିଷ୍କାରକ ନାନ୍ସେନ୍ ସୁମେରୁ ଅଭିଯାନରେ ବାହାରିଥିଲେ । ସେ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର

ଅଭିଜ୍ଞତା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହ ଓ ପ୍ରେରଣା ଯୋଗାଇ ପାରିଥିଲା ।
ନାନ୍ଦସେନ୍ଙ୍କ ପରେ ପରେ ଉତ୍ତର ଆମେରିକାର ପିଆରି ସୁମେରୁ
ଆବିଷ୍କାର କରାଯାଇଥିଲା ।

ସୁମେରୁ ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇଯିବା ପରେ ପରେ କୁମେରୁ
ଆବିଷ୍କାର ପାଇଁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ନାନା ପ୍ରକାର ପ୍ରସ୍ତୁତି
ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । କୁମେରୁ ଆବିଷ୍କାର ପାଇଁ ଇଂଲଣ୍ଡରୁ ଯେଉଁ
ଆବିଷ୍କାରକ ଦଳ ପଠାଯାଇଥିଲା ତାହାର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ
କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ସ୍କଟ୍ । ପ୍ରଥମ ଆବିଷ୍କାର ଯାତ୍ରାରେ ସେ କୁମେରୁରେ
ପହଞ୍ଚି ପାରି ନ ଥିଲା ମଧ୍ୟ ସେଥିପାଇଁ କ୍ଷେପ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଫେରି-
ଆସିଥିଲେ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଯାତ୍ରାରେ ସେ ଏକ ବୃହତ୍ତର ଦଳ ନେଇ ଯାତ୍ରା
କରିଥିଲେ । ଅଞ୍ଚଳ ମେରୁ ପ୍ରାନ୍ତରେ ନାନା ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ-
ମଧ୍ୟରୁ ସ୍କଟ୍‌ଙ୍କର ଏହି ଆବିଷ୍କାର ଯାତ୍ରା ଅତ୍ୟନ୍ତ ରୋମାଞ୍ଚକର ।
ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ୧୯୧୧ରେ ନରୱେ ଅଧିବାସୀ ଅମୁନ୍‌ସେନ୍
ପ୍ରଥମେ କୁମେରୁରେ ପାଦ ପକାଇବାରେ ସଫଳ ହୋଇଥିଲେ ବି
ସ୍କଟ୍‌ଙ୍କର ମେରୁ ଅଭିଯାନ କାହାଣୀ ହିଁ ଯଥାର୍ଥ ଅଭିଯାନ କାହାଣୀ ।
ତେଣୁ ସେ କାହାଣୀ ନ ପଢ଼ିଲେ କୁମେରୁ ତଥା କୁମେରୁ
ଅଭିଯାନର ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱରୂପ ଜାଣିହେବ ନାହିଁ ।

କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ସ୍କଟ୍‌ଙ୍କର ପୂରା ନାମ ରବର୍ଟ ଫଲ୍‌କନ୍ ସ୍କଟ୍ ।
ସେ ୧୮୭୮ ମସିହା ଜୁନ୍ ୬ ତାରିଖ ଦିନ ଇଂଲଣ୍ଡର ଡିଭିନ୍ ସାମୁର
ଅନ୍ତର୍ଗତ ଡିଭିନ୍ ପୋର୍ଟଠାରେ ଏକ ପ୍ରାଚୀନ ସ୍କଟ୍ ପରିବାରରେ
ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ମିନିଷ୍କନା କାର୍ଯ୍ୟରେ ସ୍କଟ୍ ପରିବାର
ବିରତି ଶତାଧିକ ବର୍ଷ ଧରି ଇଂଲଣ୍ଡରେ ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲା ।

ଝଟ୍ଟଙ୍କର ଜନ୍ମ ବେଳକୁ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ତିନି ଭାଇ ବିଭିନ୍ନ ଜାହାଜରେ ଯୁଦ୍ଧ ନାବିକରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । କେବଳ ଝଟ୍ଟଙ୍କର ପିତା ନିଜର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଗତ କାରଣରୁ ନାବିକ ନ ହୋଇ ବ୍ୟବସାୟ କରି ଚଳୁଥିଲେ ।

ଝଟ୍ଟଙ୍କ ଉପରକୁ ତିନିଟି ଭଉଣୀ ଓ ତଳକୁ ଗୋଟିଏ ଭାଇ ଓ ଗୋଟିଏ ଭଉଣୀ ଥିଲେ । ଭାଇଟିର ନାମ ଆର୍ଦ୍ଧ । ଝଟ୍ଟଙ୍କର ଡାକ ନାଁ ଥିଲା କନ୍ । ବାପାଙ୍କର ଧୂମର ଘର ଖଣ୍ଡିଏ ଥାଏ । ଘରକୁ ଲାଗି ବଗିଚା । ବଗିଚା ଧାରରେ କୁଳୁକୁଳୁ ହୋଇ ବୋହୋଇଥାଏ ଗୋଟିଏ ନାଳ । ପିଲାଟି ଦିନରୁ ଝଟ୍ଟ ନିଜର ଭାଇ ଭଉଣୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସେହି ନାଳ ପାଣିରେ ଖେଳୁଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଯେଉଁଦିନ ଛଅ ବର୍ଷ ପୂରି ସାତ ବର୍ଷ ହେଲା ସେହିଦିନ କଥା । ଭାଇ ଭଉଣୀଙ୍କ ସହତ ନାଳ କୂଳରେ ସେ ଗୋଟିଏ ବଣେଇ କରୁଥାନ୍ତି । ନୂଆ ଜାମାପଟା ପିନ୍ଧି ତଥାଁଠେଇଁ କରୁ କରୁ ହଠାତ୍ କନ୍ ଯେ କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଗଲେ ତାହା କେହି ଜାଣିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଅନେକ ଖୋଜ ଖବର ନେବା ପରେ ଦେଖାଗଲା କନ୍ ନାଳ ଭିତରେ ପଡ଼ିଯାଇଛନ୍ତି । ଜାମାପଟା ଓଦା ସରସର । ତଥାପି ସେଥିକି ଖାତର ନାହିଁ । ପାଣିରେ ପହଁରି ଖେଳିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି ।

ପିଲାଟି ଦିନରୁ ପାଣି ପ୍ରତି ଏ ଯେଉଁ ପ୍ରାଣଭର ଆଗ୍ରହ, ତାହା ହିଁ ତାଙ୍କୁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଜଣେ ସୁନାବିକ କରି ଗଢ଼ି ତୋଳିଲା । ନୌବିଭାଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ତାଙ୍କର ଦାଦା ଓ କକାମାନେ ଯେତେବେଳେ କନ୍ଙ୍କ ଘରକୁ ଚାଲି ଆସନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ପିଲାଏ ଜିଦ୍ ଧରି ବସନ୍ତି—“ଆମକୁ ଜାହାଜ ଗପ କୁହ ।” ନିର୍ଜନ ସାଗର ବସ ଓ ସୁଦୂର ଦ୍ୱୀପ ଦ୍ୱୀପାନ୍ତରର

ସୋମାଞ୍ଚକର କାହାଣୀସବୁ କନ୍ ବଡ଼ ଆଗ୍ରହର ସହୃଦ ଶୁଣନ୍ତି । କାହାଣୀ ଶୁଣୁ ଶୁଣୁ ସେ କଳ୍ପନା ବାଜନରେ ଉଡ଼ିଯାଉଥିଲେ ଅଜଣା ସମୁଦ୍ର ଭିତରକୁ । ସେହିଦିନୁ ସେ ମନେ ମନେ ଠିକ୍ କରିନେଇଥିଲେ ଯେ ବଡ଼ ହେଲେ ସେ ବି ଜଣେ ନାବିକ ହେବେ । ସେ ବି ଦୂର ବୁଲିବେ ଅନନ୍ତ ସାଗର ବକ୍ଷରେ । ଫଳରେ କନ୍ଙ୍କର ସମସ୍ତ ଚିନ୍ତା, ସମସ୍ତ କଳ୍ପନା ଓ କ୍ଳିଷ୍ଟାକୌତୁକ ସେହି ଆଦର୍ଶରେ ଗଢ଼ିଉଠିଲା ।

ବୟସ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାଙ୍କର ଶରୀରର ଆକାର ଖୁବ୍ ଛୋଟ ଥାଏ, ଦେହକୁ କଳ ଆସି ନ ଥାଏ । ତାଙ୍କର ବଡ଼ ଭଉଣୀମାନେ କହନ୍ତି, ସେ ବଡ଼ ଅପରିଚାରିତ, କ୍ଷଣକୋପୀ ଏବଂ ଅତ୍ୟନ୍ତ କଳ୍ପନା-ବିଳାସୀ ।

ତାଙ୍କର ଛୋଟ ଘୋଡ଼ାଟିଏ ଥାଏ । ତାହାର ନାମ ବେପୁ । ସେହି ଘୋଡ଼ା ପିଠିରେ ବସି ସେ ସବୁଦିନ ଖୁଲକୁ ଯା'ନ୍ତି । ଦିନେ ସେ ଖୁଲରୁ ଘରକୁ ଫେରୁଥାନ୍ତି । ବାଟରେ ଘୋଡ଼ା ପିଠିରୁ ଓହ୍ଲାଇ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଠିଆ-ହେଲେ । ଗଛଲତା ଓ ସବୁଜ ଘାସପତ୍ରଆର ମନୋରମ ଦୃଶ୍ୟ ତାଙ୍କ ଆଖି ଆଗରେ ଭେଳିକି ପୃଷ୍ଠି କଲା । ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ପୁରୁପୁରୁ ଆନୁହର ହୋଇ ସେ ଘୋଡ଼ା କଥା ପାସୋରିଦେଲେ । ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ହେବାପରେ ଦେଖିଲେ ବେପୁ କେଉଁଆଡ଼େ ଚାଲିଯାଇଛି । ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନ ଦେଖି ସେ ସାତ ମାଇଲ ଗସ୍ତା ଚାଲି ଚାଲି ଆସି ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ତା'ପରେ ଗାଁରେ ଥିବା ଥାନାରେ ଯାଇ ଘୋଡ଼ା ହଜିଯାଇଥିବା କଥା ଜଣାଇଲେ । ବଣିଷ୍ଠ ବନ୍ଧୁ, ଲେଖକ

ଜେ. ଏମ୍. ବେର ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ କହିଥିଲେ, “ସ୍କଟ୍‌ଲ୍ୟାଣ୍ଡରେ କଲ୍‌ମା-ବିଲାସ ଏବଂ ବାସ୍ତବ-ବାଦର ଏକ ଅପୂର୍ବ ସମନ୍ୱୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।”

ତାଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବେରିଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗପ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ । ଦିନେ କନ୍‌ଡାଙ୍କର ପିତା ମିଃ ସ୍କଟ୍‌ସ୍ ସହର ଉଦ୍ୟାନରେ ବୁଲୁଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପକେଟରେ ସୁନ୍ଦର ନୂଆ କ୍ଲବ୍‌ଟିଏ ଥାଏ । କ୍ଲବ୍‌ଟିକୁ ନ ଖୋଲିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ମନା କରିଦିଆଯାଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ବୁଦାର ଡାଳଗୁଡ଼ିକ କାଟି ସମାନ କରିବାପାଇଁ ତାଙ୍କର ଖୁବ୍ ଇଚ୍ଛା ହେଲା । ତେଣୁ କ୍ଲବ୍‌ଟିକୁ ଖୋଲିବା ପାଇଁ ସେ ବାପାଙ୍କର ଅନୁମତି ଚାହିଁଲେ । ବାପା ସେଥିରେ ରାଜିହେଲେ ସତ, କିନ୍ତୁ କହିଲେ, “ଦେଖ, ଡାଳ କାଟୁ କାଟୁ ଯଦି ଆଙ୍ଗୁଠି କାଟିଦେଉ ତା’ହେଲେ ମୋଠାରୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ ଆଶା କରିବୁ ନାହିଁ ।” ଏହାପରେ କ୍ଲବ୍‌ ଖୋଲି କନ୍‌ ଡାଳ କାଟିଲେ । ଡାଳ କାଟୁ କାଟୁ ଆଙ୍ଗୁଠି କାଟିଦେଲେ । ଆଙ୍ଗୁଠିରୁ ଝର ଝର ହୋଇ ରକ୍ତ ବୋହିବାରେ ଲାଗିଲା । ମାତ୍ର ସେ ବାପାଙ୍କୁ କିଛି ନ କହି ଅନ୍ଧତ ହାତଟିକୁ ପକେଟ୍ ଭିତରେ ଲୁଚାଇ ରଖିଲେ । ଘରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ଆଙ୍ଗୁଠିରୁ ରକ୍ତ ଧୋଇଦେଲେ । ସମ୍ଭବତଃ ତାହାପରେ ସେ କିଛିଦିନ ଧରି ବଡ଼ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ଜୀବନରେ ରକ୍ତପାତ ଦୃଶ୍ୟ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରକାର ରୋଗ କଷ୍ଟ ଦେଖିଲେ ଅସ୍ଥିର ହୋଇପଡ଼ୁଥିଲେ । ଅନ୍ୟମାନେ ତାଙ୍କର ରୋଗ-ସନ୍ତାପ ଦେଖି ବ୍ୟଥିତ ହେବା ଅପେକ୍ଷା ନିଜେ ନିଜର କଷ୍ଟ ସହ୍ୟ କରିବାକୁ ସେ ଅଧିକ ସହଜ ମନେକରୁଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଷ୍ଟ୍ର ଡାକ୍ତର ଦୁଇ ପୁଅ ମଧ୍ୟରୁ କନ୍ଙ୍କୁ ଅଧିକ ସ୍ନେହ କରୁଥିଲେ । ପରିସ୍ଥିତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯେଉଁ ନାବକ ବୃତ୍ତି ଅବଲମ୍ବନ କରିବାପାଇଁ ସେ ଅନ୍ୟମ ହୋଇଥିଲେ, ସେହି ବୃତ୍ତି ଧରାଇ କନ୍ଙ୍କ ଜୀବନକୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରିବା ଲାଗି ସେ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ ।

କନ୍ଙ୍କର ମାଆ ଥିଲେ ବିଚକ୍ଷଣା ଓ ସୁନ୍ଦରୀ । ନିଜର ସୁନ୍ଦର ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିପାରୁଥିଲେ । ଡାକ୍ତର ସବୁ ପୁଅ ଝିଅ ତାଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ମାଆଙ୍କର ରୂପ ଏବଂ ଗୁଣ କନ୍ଙ୍କଠାରେ ପରିଦୃଷ୍ଟ ହେଉଥିଲା ଏବଂ ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ମାଆଙ୍କୁ ଅଧିକ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । କନ୍ଙ୍କର ଅଜ୍ଞା ଓ ଆଶି ତାଙ୍କ ଘରେ ରହୁଥିଲେ । କନ୍ଙ୍କର ମାଆ ନିଜ ବୁଦ୍ଧି, ରୁଚ୍ଛା ପିତାମାତାଙ୍କର ସେବାରେ କୌଣସି ଅବହେଳା କରୁ ନ ଥିଲେ ।

କନ୍ଙ୍କର ଜଣେ ବୁଦ୍ଧା ଖୁଡ଼ି ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ବାସ କରୁଥିଲେ । କନ୍ ଜନ୍ମ ହେଲାବେଳକୁ ତାଙ୍କୁ ୭୪ ବର୍ଷ ବୟସ ହୋଇଥିଲା । ୯୫ ବର୍ଷ ବୟସରେ ସେ ଇହଲୀଳା ସମ୍ବରଣ କଲେ । ନିଜର ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଅନେକ କୌତୂହଳୀ ଲୋକଙ୍କ ସଂସର୍ଗରେ ଆସିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମୁହଁରୁ ପୁରୁଣା କାଳର ଗପ ଏବଂ ଅଜ୍ଞତରେ ଘଟିଥିବା ସେହି ପରିବାରର ସାହସିକ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ଶୁଣି ପିଲାମାନେ ଖୁବ୍ ଖୁସି ହେଉଥିଲେ ।

ଜାହାଜରେ ନାବିକରୂପେ କାମ କରୁଥିବା ସେମାନଙ୍କ ଖୁଡୁତାମାନେ ସ୍ଥଳସ୍ତର ଓ ଜଳସ୍ତରରେ ଘଟୁଥିବା ଦୁଃସାହସିକ

ଘଟଣାମାନ କହି ଶୁଣାନ୍ତି । ସେମାନେ ଘରକୁ ଆସିଲେ ପରିବାର ଭିତରେ ଆନନ୍ଦର ଗୋଳ ଉଠେ । କନ୍ ଏବଂ ଆର୍ଚ୍ଚି ଦୁହେଁ-ଯାକ କେବେ ବଡ଼ ହୋଇ ବିଦେଶ ଯାମା କରିବେ ଓ ଦୁଃସାହସିକ ଘଟଣାମାନଙ୍କରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବେ, ସେ କଥା ବାବ ବିଲେର ହୋଇଉଠନ୍ତି ।

ନିଜର ସ୍ୱଳ୍ପ ଆୟରେ ଖେଳ ବଡ଼ ପରିବାରର ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିବା ସେ ଏକ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ବ୍ୟାପାର, ଏ କଥା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସ୍କଟ୍ ମର୍ମେ ମର୍ମେ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ । ତଥାପି ସେ ସବଦା ସବୁ ଓ ନ୍ୟାୟପରାୟଣ ହେବାପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ ।

ପିଲାମାନେ ବଡ଼ ହେବାରୁ ସେମାନଙ୍କର ପାଠପଢ଼ା ପାଇଁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସ୍କଟ୍ ସକଳ ପ୍ରକାର ଆୟୋଜନ କରିଦେଲେ । ସେ ଯନ୍ତ୍ରର ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ବିଦ୍ୟାଳୟର ଇମ୍ପୋର୍ଟସବୁ ପରୀକ୍ଷା କରୁଥାନ୍ତି । ଆର୍ଚ୍ଚି ଥିଲା ଜଣେ କର୍ମୀ, ତରୁର ବାଳକ । ତାହାର କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ନୀତି କୌଶଳରୁ ତାହାର ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତର ପରିଚୟ ମିଳୁଥାଏ । ଶିକ୍ଷକମାନେ ତାହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭଲ ମତ ପୋଷଣ କରିଥିଲେ । କନ୍ ସେତେବେଳେ ନୌଶୂଳନା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥାନ୍ତି । ବୟସ କମ୍ ଥିବାରୁ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପଛରେ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ଦେହରେ ଚଞ୍ଚଳତା ନ ଥାଏ । ଛୁଟି ଦିନମାନଙ୍କରେ ତାଙ୍କର ବାପା ତାଙ୍କୁ କଠିନ ପରିଶ୍ରମ କରନ୍ତି । କନ୍ ଥିଲେ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବପ୍ରବଣ । ପିତାମାତାଙ୍କୁ ନିରାଶ କରିବାକୁ ସେ ଭଲ ପାଉ ନ ଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ପଡ଼ାଶୁଣାରେ ମନପ୍ରାଣ ଡାଳିଦେଲେ ଏବଂ ପଛେଇ ଯାଇଥିବା ପାଠଗୁଡ଼ିକ ଆୟତ୍ତ କରିନେଲେ ।

ସେତେବେଳେ କନ୍ଦୁ ତେର ବର୍ଷ ବୟସ । ସେ ତାଲମ
ପାଉଥିବା ଜାହାଜର ନାମ ଥାଏ ବ୍ରିଟାନିଆ । ସେ ସେହି
ଜାହାଜରେ ଥିବା ନୌ-ସାମରକ କଲେଜର ଛାତ୍ର ଥା'ନ୍ତି ।
କଠିନ ପରୀକ୍ଷା ଦ୍ଵାରା ସେ ତାଙ୍କର ଉପରିସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର
ପ୍ରୀତିଭାଜନ ହୋଇପାରିଲେ । ସୁନ୍ଦର ବ୍ୟବହାର ହେତୁ
ବନ୍ଧୁମାନେ ବି ତାଙ୍କୁ ଆଦର କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ନିଜର
କର୍ମକୁଶଳତା ଓ ଉତ୍ତମ ବ୍ୟବହାର ବଳରେ ସେ ଅଳ୍ପ ଦିନ
ମଧ୍ୟରେ କ୍ୟାଡେଟ୍ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ପଦକୁ ଉନ୍ନୀତ ହେଲେ ।

ତାଙ୍କର ଚଉଦ ବର୍ଷ ବୟସର ଫଟୋ ଦେଖି ଜଣା-
ପଡ଼ିଲା ସେ ତାଙ୍କ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟର ବିଶେଷ ଉନ୍ନତି ଦର୍ଶିଛି । ସବଳ,
ସୁସ୍ଥ ଶରୀର, ଦୃଢ଼ତାବ୍ୟଞ୍ଜକ ସୁନ୍ଦର ମୁଖମଣ୍ଡଳ ଓ ହସିଲା ହସିଲା
ଆଖି ତାଙ୍କୁ ଭଲ ମାନ୍ୟତାଏ । ତଥାପି ଘରେ ଥିବାବେଳେ ସେ
ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଖେଳିବାକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ପରିଚ୍ଛେଦ ଯୌବନ କାଳ

ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ବୟସରେ ଝଟ୍ ଜାମ୍ନାଜର ସହକାରୀ ଅଫିସର-
ରୂପେ ଟ୍ରେନିଂ ପାଇବାରେ ଲାଗିଲେ । ନୌ-ସାମରିକ ତାଲିମ
କେନ୍ଦ୍ର ଏକ ଅସାଧାରଣ ଶିକ୍ଷାଯୁକ୍ତ । ସାମରିକ ଅଦେଶକୁ
ବିଳମ୍ବ ନ କରି କିପରି ଠିକ୍‌ରୂପେ ପାଳନ କରିବାକୁ ହୁଏ,
ସେ କଥା ଜଣେ ପିଲାକୁ ଏହିଠାରେ ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ହୋଇଥାଏ ।
ଝଟ୍ ତାଙ୍କର ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ କେବେହେଲେ ଦାୟିତ୍ଵରେ
ଅବହେଳା ଦେଖାଇ ନ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀମାନେ
ସବଦା ତାଙ୍କର ଅଦେଶ ପାଳନ କରୁଥିଲେ ।

ଟ୍ରେନିଂର କଠୋରତା ଏବଂ ନିଜର ସୁଦୃଢ଼ ଇଚ୍ଛା ଶକ୍ତି
ହେତୁ ସେ ନିମ୍ନେ ନିମ୍ନେ ନିଜର ଶାରୀରିକ ଦୁର୍ବଳତା ତଥା
ବାଳକ-ସୁଲଭ ଦୋଷସବୁଟିରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ । କଠିନ
ବ୍ୟାୟାମ ଦ୍ଵାରା ସେ ନିଜକୁ ଅଧିକ ଦୃଢ଼ ଏବଂ ବଳବାନ୍ କରିବାକୁ
ଲାଗିଲେ । ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନତା ରଖି
କରିବା ଉପରେ ସେ ଗୁରୁତ୍ଵ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲେ ; କିନ୍ତୁ ସବୁ ବଡ଼
ମଣିଷଙ୍କ ପରି ସେ ମଧ୍ୟ ସବଦା ସ୍ଵପ୍ନବିଳାସୀ ଥିଲେ । ଜୀବନର
ଅଗ୍ରଗତି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିଖ୍ୟାତ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପେରି-କୁଏରିଙ୍କ ଭଳି
ସେ ମଧ୍ୟ “ଜୀବନକୁ ସ୍ଵପ୍ନରେ ଏବଂ ସେହି ସ୍ଵପ୍ନକୁ ବାସ୍ତବତାରେ”
ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ବଢ଼ିଲା ଜାହାଜରେ ଚାଲି କଲ୍ ପରେ ଅଠର ବର୍ଷ
 ବୟସରେ ସେ ବେଙ୍ଗଲ୍ ନାମକ ଜାହାଜରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଲେ ।
 ତାଲିମ ଦେବାପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚାଟିସ୍ ମୁକ୍ତି ଜାହାଜ ମଧ୍ୟରୁ ଏହା
 ଥିଲା ଅନ୍ୟତମ । ସେହି ତାଲିମ ମୁକ୍ତି ଜାହାଜମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ
 ଆକ୍ଟିଭ ନାମକ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଜାହାଜ ଥିଲା । ଥରେ ସାର୍
 କ୍ଲମେଣ୍ଟସ୍ ମାର୍ଶାଲ୍ ସେହି ଜାହାଜରେ ଅତିଥି ହେଲେ । ସେ
 ଥିଲେ ରୟାଲ କର୍ପୋରେସନ୍ ସୋସାଇଟିର ସଭାପତି ।
 ଜାହାଜରେ ତାଲିମ ପାଉଥିବା ସବୁ ସହକାରୀ ଅଫିସରମାନଙ୍କ
 ସହିତ ସେ ଖର୍ବ୍ ବନ୍ଦୁତା ଜମାଇଦେଲେ । ବିଶେଷତଃ ଷ୍ଟର୍ବ୍
 ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଅଧିକ ଆଦର ଥିଲା । କିଛି ସମୟ ପରେ ସେ
 ଗୋଟିଏ ନୌକା ଦୌଡ଼ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଆୟୋଜନ କଲେ ।
 ଏ ପ୍ରକାର ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ନୌଚାଳନାରେ ଦକ୍ଷତା ପରୀକ୍ଷା
 କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗୁଣାବଳୀର ମଧ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା କରାଯା-
 ଥାଏ । ଖର୍ବ୍ ତମକାର ଭାବରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ହେଲା ଏବଂ ଷ୍ଟର୍ବ୍
 ସେଥିରେ ବିଜୟ ଲାଭ କଲେ । ସାର୍ କ୍ଲମେଣ୍ଟସ୍ ସହିତ
 ଭେଟନ କରିବାପାଇଁ ସେ ଡାକରା ପାଇଲେ । ତାଙ୍କର ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତା,
 ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ସୁନ୍ଦର ଆଚରଣ ଦେଖି କ୍ଲମେଣ୍ଟସ୍ ବିମୁଗ୍ଧ
 ହୋଇଗଲେ । ସେତେବେଳକୁ ସାର୍ କ୍ଲମେଣ୍ଟସ୍ ଦକ୍ଷିଣମେରୁ
 ଅଞ୍ଚଳକୁ ଜଳଯାତ୍ରା କରିବାପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଯୋଜନା କରିଥାନ୍ତି ।
 ଷ୍ଟର୍ବ୍ ଉକ୍ତ କଳ୍ପିତ ଜଳଯାତ୍ରାରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିବାପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ
 ହେବେ ବୋଲି ତାଙ୍କ ମନରେ ବିଶ୍ୱାସ ଜାତ ହୋଇଗଲା । କିନ୍ତୁ
 ଉକ୍ତ ଯୋଜନା ବିଷୟ ଷ୍ଟର୍ବ୍ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଗୋଚର ଥିଲା । ସେ
 ଜାଣି ନ ଥିଲେ ଯେ କ୍ଲମେଣ୍ଟସ୍ ସହିତ ସମ୍ପାତ ହେବା ପରେ
 ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ମମ୍ପୁର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ବଦଳିଯିବ ।

ଉଲ୍ଲେଖି ବର୍ଷ ବୟସରେ ନୌଯୋଜ୍ୟ ଶେଷ କରି
 ଝଟ୍ ପରୀକ୍ଷା ଦେଲେ ଏବଂ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ସହକାରୀ
 ଲେଫ୍ଟନେଣ୍ଟ ପଦରେ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ଉକ୍ତ ପରୀକ୍ଷାରେ ସେ
 ଗୁରୁତ୍ୱ ୧ମ ଶ୍ରେଣୀର ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ୨ୟ ଶ୍ରେଣୀର
 ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ହାସଲ କରିଥିଲେ । ପୁଣି ସେ ସହପାଠୀମାନଙ୍କଠାରୁ
 ବହୁତ ଆଗରେ ଥିଲେ । ପରୀକ୍ଷା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦରକାର ନ ଥିବା ଅନେକ
 ବିଷୟ ସେ ବିସ୍ମୃତ ଭାବରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥିଲେ । ପୁଣି କୃତ୍ତିତ୍ୱ
 ଦେଖି ଝଟ୍ କର ପିତାମାତା ଉଭୟେ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇଥିଲେ ।

୧୮୧୮ ଖ୍ରୀ. ଅ. ରେ ଝଟ୍ ଫର୍ମିଆନ୍ ନାମକ ଜାହାଜରେ
 ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ବ୍ରିଟିଶ କଲମ୍ବିଆର ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ
 ସେହି ଜାହାଜଟି ରହୁଥାଏ । ଏତିକିବେଳେ ଝଟ୍ ଶୁଣିଲେ ଯେ
 ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଷ୍ଟିମର୍ ଉତ୍ତର ଆମେରିକାର ପଶ୍ଚିମ ଉପକୂଳ
 ଆଡ଼କୁ ଯିବାକୁ ବାହାରିଛି । ଷ୍ଟିମର୍ଟିରେ ଗର୍ ସାଥୀ ଭିଡ଼
 ହୋଇଥାଏ । ଝଟ୍ ସେହି ଷ୍ଟିମର୍ଟିରେ କଲମ୍ବିଆ ଯାତ୍ରା କଲେ ।

ଷ୍ଟିମର୍ଟିରେ ବହୁସଂଖ୍ୟକ ଘାି ଏବଂ ଶିଶୁ ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲେ ।
 ପୁରୁଷ ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ରୁଷ, ଖଣିଶ୍ରମିକ
 ଥିଲେ । ସେମାନେ ଯାତ୍ରାରନ୍ତ କରିବାର ଅଳ୍ପ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଏକ
 ଝଡ଼ ତୋଫାନ ଦେଖାଦେଲା । ଅନେକ ଦିନ ଧରି ସେ ଝଡ଼ ଲାଗି
 ରହିଲା । ଷ୍ଟିମର୍ଟିର ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ଶୋରଗ୍ରସ୍ତ
 ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ସେଲୁନ୍ର ଚଟାଣ ଉପରେ ରୁଗ୍ ଘାି ଓ
 ଟିଲ୍ମାନେ ଅସହାୟ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ
 ଖାଦ୍ୟପଦାର୍ଥ ଆଣିବା ଲାଗି ବା ସେହି ଚଟାଣଟିକୁ ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନ

କରିବାପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ କେହି ଲୋକ ନ ଥାନ୍ତି । କୌଣସି ଲୋକକୁ ରୋଗଗ୍ରସ୍ତ ବା ଅସହାୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଖି ସ୍ବଚ୍ଛ ସହ୍ୟ କରିପାରୁ ନ ଥିଲେ । ସେ ଯହର ସହିତ ରୋଗୀମାନଙ୍କର ସେବା ଶୁଶ୍ରୂଷା କରୁଥିଲେ । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କୁ ଏ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅନ୍ୟମାନେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପରେ ପରେ ଶ୍ଟ୍ରୀମର୍ ମଧ୍ୟରେ ସବୁ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକ ତାଙ୍କୁ ଏ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ସୁଖ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ କପରି ନିଜକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଯାଏ, ସ୍ବଚ୍ଛର ଚିତ୍କାଳୀନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଅଲୋଚନା କଲେ ତାହା ସହଜରେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିହେବ ।

ଆଜି ସେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ସୈନ୍ୟଦଳର ଅଫିସର ଥାନ୍ତି । କେବେ କେମିତି ଦୁଇ ଭାଇ କୁଟି ପାଇଲେ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ଘରକୁ ଯା'ନ୍ତି । ସେଭଳି ସମୟରେ ଘରେ ଆନନ୍ଦର ଜୁଆର କୁଟେ । ଦୁହେଁ ଖୁବ୍ ଖେଳୁଥିଲେ । ସେମାନେ ଝି କେଟ୍, ଫୁଟ୍ ବଲ୍, ଟେନିସ୍ ଏବଂ ଗଲ୍ଫ ଖେଳନ୍ତି । ଘୋଡ଼ା ଚଢ଼ି ବୁଲନ୍ତି । ଘୋଡ଼ା-ଚଢ଼ାରେ ଆଜି ଖୁବ୍ ପାରଙ୍ଗମ ଥିଲେ, ମାତ୍ର କନ୍ ନୌରୁଲନାରେ ଧୁରନ୍ଧର ଥିଲେ । ନୌରୁଲନାରେ ସେମାନେ ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି । କାରଣ ଏଥିରେ ପରିବାରର ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି । ଆଜି ମଧ୍ୟ ସୁନାବିକ ଥିଲେ । ନୌକା-ଦୌଡ଼ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଦୁହେଁଯାକ ଅନେକ ପୁରସ୍କାର ଲାଭ କରିଥାନ୍ତି ।

ଭାଇଭଉଣୀମାନଙ୍କର ନିବିଡ଼ ବନ୍ଧୁ ଫଳରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ଘର ଭିତରଟି ଆନନ୍ଦମୁଖର ହୋଇଉଠେ । ବିଭିନ୍ନ

ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ହୁଏ । ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ମତର ବିନିମୟ
ହୁଏ । ଆଳାପ ଆଲୋଚନା ଭିତରେ ମାଆକୁ ପାଇଗଲେ
ସେମାନଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ଦୁଇ ଗୁଣ ହୋଇଯାଏ ।

ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ କନ୍ ଏବଂ ଆର୍ଚି ଏକା ସାଙ୍ଗରେ
ବସି ନିଜର ଅନୁଭୂତି ବିଷୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୁଅନ୍ତି; ନିଜ ନିଜର
ଯୋଜନା ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତି । ଉଭୟେ ଆଖି ଆଗରେ
ଦେଖନ୍ତି ଏକ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଭବିଷ୍ୟତ ।

ତୃତୀୟ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଅଭିଯାନର ସୁଦୃଢ଼ ପାତ

୧୮୯୧ ଖ୍ରୀ: ଅ: ରେ ଝଟ୍ ଅଫିଆନ ଜାହାଜରୁ ଘରକୁ ଯୋଗଲେ । ସେତେବେଳକୁ ସେ ଲେପ୍ଟନେଣ୍ଟ ପଦକୁ ଉନ୍ନୀତ ହୋଇ ସାରିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କର କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେବାକୁ ଯାଇ କହିଥାନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କଠାରେ ଲେକମାନଙ୍କୁ ପଢ଼େଇନା କଲେ ତାଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ଏବଂ ସହନଶୀଳତା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିବ । ତାଙ୍କ ପରି ଜଣେ ଯୁବକ ଅଫିସରଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଯେ ଖୁବ୍ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହର ଅବକାଶ ନାହିଁ । ଝଟ୍‌ଙ୍କର ଦେହ ଓ ମନର ଶିଷ୍ଟ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ତାଙ୍କର ଆତ୍ମପ୍ରତ୍ୟୟ ଜ୍ଞାନ ଦେଖି ତାଙ୍କ ପରିବାରରେ ସମସ୍ତେ ହସ୍ତୀଭୂତ ହୋଇଗଲେ । ଝଟ୍‌ଙ୍କର ବାପା ଝଟ୍‌ଙ୍କୁ ଜଣେ ଉତ୍ତମ ଏବଂ ଉତ୍ସାହୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିଲେ ।

ସେତେବେଳକୁ କନ୍ ନିଜର ଡାଏରୀ ଲେଖିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥାନ୍ତି । ସେହି ଡାଏରୀରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ସେ ନୌ-ବୟସ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିଷ୍ଠାପର ଥିଲେ । ନିଜ ସ୍ଥିତିର ଉନ୍ନତ କରି ସମସ୍ତ ଉପରକୁ ଉଠିବାକୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରବଳ ଇଚ୍ଛା ଥାଏ । ତେଣୁ ଝଟ୍ ଟର୍ପେଡ଼ୋ ନାମକ ଏକ ସାମୁଦ୍ରିକ ଅସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଏହି ଅସ୍ତ୍ର ପାଣି ତଳେ ତଳେ ଚାଲି କରେ ଏବଂ ଜାହାଜ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପଦାର୍ଥରେ ବାଜି

ଆଦାତ ପାଇଲେ ବିସ୍ତୋରଣ ହୁଏ । ଏହି ଅସ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରିବା-
ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଟ୍ରେନିଂ ଦରକାର ହୁଏ । ସ୍କଟ୍ ଏହି ଟ୍ରେନିଂ ନେବାକୁ
ଆଗ୍ରହୀ ହେଲେ । ତେଣୁ ସେ ଉପବେଳେ ଟ୍ରେନିଂରେ ଯୋଗ ଦେବା
ନିମନ୍ତେ କୁଟି ପାଇଁ ଆବେଦନ କଲେ । ତାଙ୍କର ଆବେଦନ ମଞ୍ଜୁର
ହୋଇଥିଲା । ପୋର୍ଟ ସ୍ ମାଉଥ୍‌ଠାରେ ଥିବା ସାମୁଦ୍ରିକ ଚର୍ଚ୍ଚପେଡ଼ୋ
ସ୍କୁଲର ନାମ ଥାଏ ଡାର୍‌ନର୍ । ତିନି ବର୍ଷ ଧରି ସେ ସେଠାରେ
ଶିକ୍ଷାଲାଭ କଲେ ।

ସ୍କଟ୍ ଅଧ୍ୟୟନରତ ଥିବା ସମୟରେ କଠିନ ପରଶ୍ରମ
କରୁଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଶିକ୍ଷାଗତ ଜ୍ଞାନର ଗଭୀରତା ଦେଖି
ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ବିସ୍ମୟାଭିଭୂତ ହେଉଥିଲେ ।

ଦୁଇ ପୁଅଙ୍କର ଉତ୍ତରାଧିକାର ଉନ୍ନତ ଦେଖି ମିଃ ସ୍କଟ୍ ଓ
ମିସେସ୍ ସ୍କଟ୍‌ଙ୍କର ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନ ସରେ । ସେମାନଙ୍କର ସ୍ନେହ
ଏବଂ ବିଶ୍ୱାସ ନିଷ୍ପଳ ହେଲା ନାହିଁ । ୧୮୯୪ ଖ୍ରୀ:ଅ:ର ଡିସେମ୍ବର
ମାସ । ବଡ଼ଦିନ କୁଟିରେ କନ୍ ଦରକୁ ଆସିଥାନ୍ତି । ଘରେ ପହଞ୍ଚି
ଶୁଣିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ବାପା ନିଜର ବ୍ୟବସାୟ ସଂସ୍ଥାଟିକୁ ବନ୍ଦୀ
କରି ଯେଉଁ ଟଙ୍କା ପାଇଥିଲେ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟମେ ସେ ସମସ୍ତ ହରାଇ
ବସିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାମ ଖୋଜିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତାହା
ନ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ବିଦେଶରେ ଚଳିବା ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ
ଯୋଗାଇବା ସମ୍ଭବପର ହେବ ନାହିଁ ।

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କନ୍ ପିତାମାତାଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ
କଲେ । ସେ ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କ ପାଇଁ ସେମାରସେଟ୍‌ରେ ଅନ୍ୟ
ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ କିଣିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଦିନ ପରେ ତାଙ୍କର ମାଆ ଓ ଅନ୍ୟ ଭଉଣୀମାନେ ସେଠାକୁ ଯାଇ ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଲେ ।

ଭରନନ୍ ଜାହାଜ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବା କନ୍ଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ବିଶେଷ ଦୁଃଖଦାୟକ ହେଲେ ହେଁ ସେ ଡିଭନ୍‌ପୋର୍ଟର କୌଣସି ଏକ ଜାହାଜକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ହେବାପାଇଁ ଆବେଦନ କଲେ । ତଦ୍ୱାରା ସେ ନିଜ ଘର ନିକଟରେ ରହିପାରିବେ । ଫଳରେ ଘରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ଉତ୍ପନ୍ନଲେ ପରିବାରକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସହଜ ହେବ ।

ପରିବାରକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ଆର୍ଜିମଧ୍ୟ ସୈନ୍ୟ ବାହାଗ ଛାଡ଼ି ଲେଗୋସ୍‌ରେ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଚାକିରି ଧରିଲେ ଏବଂ ଏହି ନୂତନ ଚାକିରିରେ ସେ ପୁରାପେସା ଅଧିକ ଦରମା ପାଇଲେ ।

ଭଉଣୀମାନେ ଭାଇମାନଙ୍କର ଗଲଗ୍ରହ ହେବାକୁ ଚାହୁଁଲେ ନାହିଁ । ବଡ଼ ଭଉଣୀ ନିଜର ରୁଚି ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ଅଭିନେତ୍ରୀ ହେଲେ । ଆଉ ଜଣେ ଭଉଣୀ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ନର୍ସ ଚାକିରି କଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଜଣ ପ୍ୟାରସ୍‌ରେ ଉପଯୁକ୍ତ ତାଲିମ ପାଇବା ପରେ ପୋଷାକ ଡିଜାଇନ୍ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କଲେ ।

ଝିଅମାନେ ନିଜ ନିଜର ପେଟ ପୋଷିବା ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କାମ କରନ୍ତି, ଏକଥା ମିସେସ୍ ସ୍କଟ୍‌ଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗୁ ନ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜୀବନଯାତ୍ରା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଝିଅକୁ ବେଶ୍ ଭଲ ଲାଗୁଥାଏ । କନ୍ଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଉନ୍ନତ ଥିଲା । ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନେ କାମ କରି ସ୍ୱାବଲମ୍ବନଶୀଳା ହେବା ତାଙ୍କୁ ବେଶ୍

ଭଲ ଲଗୁଥିଲା । ନେଣ୍ଟ ଉତ୍ତରୀମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସେ ସମର୍ଥନ କରୁଥିଲେ ।

ନିଜର ବାପାମାଆଙ୍କୁ ଭଲ ଭାବରେ ଚଳୁଥିବାର ଦେଖି କନ୍ କଞ୍ଚିର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଭ କଲେ । ୧୮୯୭ ଖ୍ରୀ: ଅ:ରେ ସେ ବିଦେଶକୁ ଯାଉଥିବା ଜାହାଜଗୁଡ଼ିକରେ କାମ କଲେ ଏବଂ ୧୮୯୭ ଖ୍ରୀ: ଅ:ରେ ମେଜେଷ୍ଟିକ୍ ନାମକ ଜାହାଜକୁ ଗଲେ ।

ସେ ଦୂରରେ ଥିବାବେଳେ ତାଙ୍କର ବଡ଼ଭଉଣୀ ଏଲିସନ୍ ମେକାର୍ଥନିଙ୍କୁ ବିବାହ କଲେ । ଏଲିସନ୍ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମିଷ୍ଟାଳାପୀ ଥିଲେ । ସ୍କଟ୍ ପରିବାର ସହିତ ତାଙ୍କର ଯୋଗାଯୋଗ ଖୁବ୍ ଦୃଢ଼ ଥିଲା । ବିଶେଷତଃ ମିସେସ୍ ସ୍କଟ୍ଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଅନାବଳ ଅନୁରକ୍ତି ଥିଲା । ତାଙ୍କର ପୁଅମାନେ ଘରଠାରୁ ଦୂରରେ ଥିବାବେଳେ ସେ ତାଙ୍କର ସବୁ କଥା ବୁଝୁଥିଲେ । ସେହି ବର୍ଷ ତାଙ୍କର ପିତା ମିଃ ସ୍କଟ୍ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲେ । ତତ୍ପରେ କନ୍ଙ୍କର ମାଆ ଲଣ୍ଡନ ରୁଲିଗଲେ ।

୧୮୯୮ ଖ୍ରୀ: ଅ:ର ଗ୍ରୀଷ୍ମ କାଳ । ଆର୍ଜିନ୍ ଡ଼ୋର୍ ଟାଇମ୍ସଏଣ୍ଡ୍ ଜ୍ୟୁରରେ ଆନାନ୍ତ ହୋଇ ଅତି କରୁଣ ଭାବରେ ସଂସାର ଛାଡ଼ି ରୁଲିଗଲେ । ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖଦାୟକ ହୋଇଥିଲା । ଏହାପରେ କନ୍ ପରିବାରର ଏକମାତ୍ର ସମ୍ବଳ ହୋଇ ରହିଲେ । ଏଭଳି ଏକ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ସେ ମାଆଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେବାପାଇଁ ଯଥାସାଧ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ଏବଂ ଘରର ସାମୁହିକ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିବାପାଇଁ ସେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଆଗ୍ରହ କଲେ ନାହିଁ । ଏଥର ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମିତବ୍ୟୟୀ ହୋଇ-ପଡ଼ିଲେ । ଆୟକୁ ଚାହିଁ ବ୍ୟୟ ନ କଲେ ବା ସେ ଚଳନ୍ତେ କିପରି ?

୧୮୯୯ ଖ୍ରୀ: ଅ:ର ଜୁନ୍ ମାସ । ଷ୍ଟର୍ ଛୁଟି ନେଇ ଲଣ୍ଡନରେ
ଥା'ନ୍ତି । ଦେବ ଯୋଗକୁ ଦିନେ ସାର୍ କ୍ଲମେଣ୍ଟସ୍ ମାରଗାସ୍କ
ସହିତ ଲଣ୍ଡନ ରାସ୍ତାରେ ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ ହୋଇଥିଲା । ସେ
କ୍ଲମେଣ୍ଟସ୍ ସହିତ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଗଲେ ଏବଂ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ
ତାଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିଲେ ଯେ ଗୋଟିଏ ମେରୁ ଅଭିଯାତ୍ରୀ ଦଳକୁ
ଦକ୍ଷିଣମେରୁ ଅଞ୍ଚଳକୁ ପଠାଯିବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଚାଲିଛି । ଦୀର୍ଘ
ମନସ୍କ ଧରି ଦୁହେଁ ଆନ୍ତରିକତାର ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ ।

ସେତେବେଳେ କନ୍‌କର ବୟସ ହୋଇଥାଏ ୨୮ ବର୍ଷ ।
ସୁଖୀ ବଳିଷ୍ଠ ଯୁବକ । ଅଗିଯୋଡ଼କ ବଡ଼ ଆଗ୍ରହବ୍ୟଞ୍ଜକ ।
ମୁଖମଣ୍ଡଳରେ ଦୃଢ଼ତା ଓ ସ୍ମିତ ହାସ୍ୟରେଖା ଫୁଟି ଉଠୁଥାଏ ।
ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କ୍ଲମେଣ୍ଟସ୍ ଷ୍ଟର୍ଙ୍କ ତାଙ୍କର ଅଞ୍ଚଳର କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ
ବିଷୟରେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଲେ ଓ ତାଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ
ଯୋଜନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଲେ । ଷ୍ଟର୍ଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଯେଉଁସବୁ
ଉତ୍ତର ପାଇଲେ ସେଥିରେ ସେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଗଲେ ।
ଦଶ ବର୍ଷ ଧରି ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନାଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ଜାହାଜମାନଙ୍କରେ
କାମ କରି ଷ୍ଟର୍ ଯେଉଁ ଅନୁଭୂତି ହାସଲ କରିଥିଲେ ତଦ୍ୱାରା
ତାଙ୍କଠାରେ ଥିବା ସୁସ୍ଥ ଗୁଣାବଳୀର ଯଥେଷ୍ଟ ବିକାଶ ଦୃଶ୍ୟମାନ ।
ଷ୍ଟର୍ଙ୍କର ଉଚ୍ଚକୋଟିର ଆଚରଣ, ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତା, ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ
ତାଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ସବୋପରି ନେତୃତ୍ୱ ନେବାପାଇଁ
ତାଙ୍କଠାରେ ଥିବା ସର୍ବଗୁଣାବଳୀ ଦେଖି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କ୍ଲମେଣ୍ଟସ୍କ
ମନରେ ଏହି ପ୍ରତ୍ୟୟ ଜାତ ହେଲା ଯେ ଦକ୍ଷିଣମେରୁ ଅଭିଯାନରେ
ନେତୃତ୍ୱ ନେବାପାଇଁ ତାଙ୍କଠାରୁ ବଳି ଯୋଗ୍ୟ ଲୋକ ଆଉ
କେହି ନାହିଁ । ଷ୍ଟର୍ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ନୌବିଭାଗୀୟ

କାର୍ଯ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହେବ । ସେ ଅନୁଭବ କଲେ ଯେ ଏହି ଯାଯା ଧଳରେ ସେ ବହୁ ନୂତନ, ରୋମାଞ୍ଚକର ଅନୁଭୂତିମାନ ହାସଲ କରିପାରିବେ ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା ପାଇଁ ସେ କଳନାତ୍ମକ ସୁବିଧାମାନ ପାଇ ପାରିବେ । ତେଣୁ ସେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କ୍ଲମେଣ୍ଟସ୍କର ଉପଦେଶ ମାନି ସେହି ଅଭିଯାନର ନେତୃତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିବାପାଇଁ ଆବେଦନ କଲେ ।

ସ୍କଟ୍ ସ୍ୱାଭାବତଃ ବଡ଼ ନମ୍ର ଥିଲେ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କ୍ଲମେଣ୍ଟସ୍କ-ଠାରୁ ଖୁବ୍ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିବ ବୋଲି ସେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଜାଣିଥିଲେ ହେଁ ଏତେ ବଡ଼ ଦାୟିତ୍ୱସୂର୍ତ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଯେ ସେ ମନୋମତ ହୋଇପାରିବେ, ଏଥିରେ ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ହେଉ ନ ଥିଲା । ସେ ଏପରି ଗୋଟିଏ କାମ ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ କରିଥିବା କଥା ଘରେ ବି ଜଣାଇଲେ ନାହିଁ ।

ଆଗ ପରି ସେ ମେଜେଷ୍ଟ୍ରିକ୍ ଜାହାଜରେ ନିଷ୍ଠାପରି ଭାବରେ କାମ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଏବଂ ସବୁଦିନ ଭଲ ଏଣୁତେଣୁ ନାନା କଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ମାଆ ଓ ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ରୁକ୍ଷରେ ତାଙ୍କର ଶୀଘ୍ର ପଦୋନ୍ନତି ହେବାର ଆଶା ଅଛି ବୋଲି ସେ ତାଙ୍କର ଚିଠିରେ ଜଣାଇଥିଲେ । ୧୯୦୦ ଖ୍ରୀ: ଅ: ର ଜୁନ ମାସ । ସେ କମାଣ୍ଡର ପଦକୁ ଉନ୍ନୀତ ହେଲେ । ତାହାର ଠିକ୍ ମାସକ ପରେ ସେ ଦକ୍ଷିଣମେରୁ ଅଭିଯାନରେ ଅଧିନାୟକତ୍ୱ କରିବା-ପାଇଁ ଅନୁମତି ପାଇଗଲେ । ଏଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ କୁଟି ମଧ୍ୟ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଗଲା ।

ଚତୁର୍ଥ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଅଭିଯାନର ରୂପରେଖ

ପରକାର, ଦି ରଏଲ ସୋସାଇଟି, ଦି ରଏଲ ଜିଓଗ୍ରାଫିକାଲ ସୋସାଇଟି ଏବଂ ଜନସାଧାରଣଙ୍କଠାରୁ ଉକ୍ତ ଅଭିଯାନ ପାଇଁ ବହୁତ ଅର୍ଥ ମିଳିଲା । ଭୌଗୋଳିକ ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅଧିକ ଆଗରେ ରଖି ଏହି ଅଭିଯାନର ସମ୍ପାଦନା ହୋଇଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ଏହାଙ୍କୁ ପୁରୀପୁରୁଷରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶମାନ ଦିଆଗଲା । କିନ୍ତୁ ଅଭିଯାନର ଅଧିନାୟକ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ବରାଦ ଉପରେ ବେଶୀ ଜନସ୍ୱର ଛୁଡ଼ି ଦିଆଗଲା ।

କିନ୍ତୁ ଏପରି ଏକ ଅଭିଯାନ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଜାହାଜଟିଏ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ତେଣୁ ନୂଆ ଜାହାଜଟିଏ ତିଆରି କରବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଏହାଙ୍କର ନିୟୁକ୍ତି ପୂର୍ବରୁ ନୂଆ ଜାହାଜଟିର ନକ୍ସା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହା ତାହା ଭଲରୂପେ ଦେଖିଲେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତିକରଣରେ କୌଣସି ସୁଟି ଥିବାର ଦେଖିଲେ ନାହିଁ ।

ସେ ମେରୁ ଅଞ୍ଚଳର ଆବିଷ୍କାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନେକ କିଛି ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ପୁସ୍ତକଗତ ଜ୍ଞାନ ଅପେକ୍ଷା ସେ ଆତ୍ମିକ କିଛି ଅଧିକ ଜନସ୍ୱର ଦରକାର କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ

ବିଖ୍ୟାତ ଉତ୍ତର ମେରୁ ଆବିଷ୍କାରକ ନାନ୍‌ସେନ୍‌ଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବାପାଇଁ ସେ ସାର୍ କ୍ଲମେଣ୍ଟସ୍‌ଙ୍କ ସହିତ ନରୱେ, ଯାହା କଲେ । ମେରୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଚାଲୁଥିବା ସ୍କେଲ୍ ଗାଡ଼ି ବନ୍ଧୁରେ ସେମାନେ ନାନ୍‌ସେନ୍‌ଙ୍କ ସହିତ ପୁଙ୍ଗାନ୍‌ପୁଙ୍ଗାନ୍‌ରୂପେ ଅଲୋଚନା କଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କଠାରୁ ମେରୁ ଅଞ୍ଚଳର ନୂଆ ନୂଆ ଖବର ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ଡ୍ରେଜିଂ ପାଇଁ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ସାମୁଦ୍ରିକ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ନମୁନା ପାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା ନାନା ପ୍ରକାର ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଦେଖାଇଦେବାଲାଗି ନାନ୍‌ସେନ୍‌ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଗୋଟିଏ ଜାହାଜରେ ଯାଇଥିଲେ । ଝଟ୍‌କଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟଗତ ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ସମସ୍ୟାରୁଡ଼ିକୁ ସହଜ ଭାବରେ ଶୀଘ୍ର ସମାଧାନ କରିପାରିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ଶକ୍ତି ଥିବା ଦେଖି ନାନ୍‌ସେନ୍‌ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ ।

ଅଭିଯାନରେ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଝଟ୍‌ ତାଙ୍କର ମାଆ ଓ ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଲଣ୍ଡନରେ ରହୁଥାନ୍ତି । ଘରର ତଳ ମହଲାରେ ଅଫିସ ଚାଲୁଥାଏ । ଘରର କେନ୍ଦ୍ର ତାଙ୍କୁ ଅଧିକ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ଦେଉ ନ ଥାନ୍ତି । ଖାଇବା ବେଳ ଚଢ଼ିଗଲେ ସେମାନେ ସବୁ ଜୋର୍କରି ତାଙ୍କୁ ଉପର ମହଲାକୁ ନେଇ ଆସନ୍ତି । ସେ ଏକ ବିରାଟ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭିଯାନର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିବାରୁ ଅନେକ ଲୋକ ତାଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବାରେ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ ଅର୍ଦ୍ଧେକ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ରାଜା କରିବା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବପର ହେଉ ନ ଥାଏ ।

ସେ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ମାଆଙ୍କ ପାଖରେ ବସି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୁଏ । ମାଆ ଉତ୍କଣ୍ଠାର ସହିତ ପୁଅ ମୁହଁରୁ ତାହାର ଅନାଗତ

ଅଭିଯାନ କଥା ଶୁଣନ୍ତି । ଯେଉଁ ପୁଅ ସାମାନ୍ୟ ଟୋପାଏ ରକ୍ତ ଦେଖିଲେ ଅସ୍ଥିର ହୋଇପଡ଼େ ସେ ପୁଣି ନିଦାରୁଣ ଶୀତ କାକର ଭିତରେ କିପରି ଚଳିବ, ସେହି କଥା ଭାବ ମାଆ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ-ପଡ଼ନ୍ତି । ଅଳ୍ପ କଥାରେ ଝଟ୍ଟ କିପରି ବିଚଳିତ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କ ଚକ୍ଷୁରୁ ଲୋଚକର ଶ୍ରାବଣ ଝରେ, ସେ କଥା ମାଆଙ୍କର ମନେପଡ଼େ ।

ଖୁବ୍ ବ୍ୟସ୍ତତା ଭିତରେ ପ୍ରସ୍ତୁତକରଣ ଚାଲିଥାଏ । ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜାହାଜର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଭଲରୂପେ ବିଚାର କରି ବଢ଼ାଯାଇଥାଏ । ଛଅ ଜଣ ଅଧିସରଙ୍କୁ ‘ରଏଲ ନେଭି’ରୁ ଅଣାଯାଇଥାଏ । ସେମାନଙ୍କୁ ଛୁଡ଼ି ଆହୁରି ଚାକିରି ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥାଆନ୍ତି ପରଶ ଜଣ କର୍ମଚାରୀ ଓ ଜଣେ ସୁପକାର । ଏହି କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଭିତରେ ପାଞ୍ଚଜଣ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଥା’ନ୍ତି । ସେ ଭିତରୁ ଜଣେ ଲେଫଟିନେଣ୍ଟ, ଜଣେ ଉପସେନାଧ୍ୟକ୍ଷ ଏବଂ ତିନି ଜଣ ବୈଜ୍ଞାନିକଙ୍କର ମେରୁ ଅଞ୍ଚଳର କାର୍ଯ୍ୟ ନେଇ କିଛି କିଛି ଅଭିଜ୍ଞତା ଥାଏ ।

ଅଭିଯାନ ଲାଗି ତିଆରି କରାଯାଇଥିବା ଜାହାଜଟିକୁ ଝଟ୍ଟ-ଲାଣ୍ଡରୁ ଲଣ୍ଡନ ଆଣାଗଲା । ଏହାର ନାମ ଦିଆଗଲା ‘ଡିଫେନ୍ସ’ । ଫାର୍ସ ଦୁଇ ମାସ ଧରି ଝଟ୍ଟ ନିୟମିତ ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟହ ଜାହାଜ ଉପରକୁ ଯାଇ ଜନସମସ୍ତ ସବୁ କିପରି ଭାବରେ ବୋଝାଇ କରାଯାଉଛି ତାହା ତଦାରଖ କଲେ । ସେହି ସ୍ତେଟ କାଠ ତିଆରି ଜାହାଜଟିକୁ ଦେଖିବା ଲାଗି ବହୁତ ବଡ଼ ବଡ଼ ଲୋକ ଆସୁଥାନ୍ତି ।

ସେମାନଙ୍କର ଅସଂଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବାପାଇଁ ସ୍ବଚ୍ଛ ସମୟ
ଅଣ୍ଟୁ ନ ଥାଏ ।

ସ୍ବଚ୍ଛ ଅଭିଯାନର ଅଧିନାୟକରୂପେ ନିୟୁକ୍ତି ପାଇବାର
ବର୍ଷକ ଭିତରେ ଜାହାଜଟି ଯାହାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଲେ ।
ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ସଞ୍ଚିତ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ମଧ୍ୟରେ ଅସଂଖ୍ୟ
ଅସୁବିଧାର ମୁକାବିଲା କରି ଏତେ ବେଶୀ କାମ କରିପାଇ ପାରିଲା
ଯେ ଡଃ ନାନ୍ସେନ୍ ତାହା ଦେଖି ବିସ୍ମୟଭରପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲେ ।
ଏଥିପାଇଁ ସେ ସ୍ବଚ୍ଛ ପ୍ରଶଂସା ନ କରି ରହିପାରି ନ ଥିଲେ ।

ଅବଶେଷରେ ବିଦାୟ ନେବାର ସମୟ ଆସିଗଲା । ସ୍ବଚ୍ଛ
ନିଜର ଭଣ୍ଡୋଇ ମାକାଟ୍ ନିଜ ଦାୟିତ୍ବରେ ମାଆକୁ ଛାଡ଼ି
୧୯୦୧ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୩୧ ତାରିଖରେ ଲଣ୍ଡନରୁ ଯାହାରମ୍ବ
କଲେ । ଅଭିଯାନର ଅବ୍ୟବହୃତ ପୁସ୍ତକ ରଜା ସପ୍ତମ
ଏଡ୍ୱାର୍ଡ ଓ ତାଙ୍କର ରାଣୀ ଜାହାଜ ପରିଦର୍ଶନ କରିବା-
ପାଇଁ ଆସିଥିଲେ । ଆନନ୍ଦର ଆତିଶଯ୍ୟରେ ରଜା ନିଜ ହାତରେ
ସ୍ବଚ୍ଛ ସଜାଇ ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବା ଲାଗି
ସ୍ବଚ୍ଛର ମାଆକୁ ଜାହାଜ ଭିତରକୁ ଅଣାଯାଇଥିଲା ।
ଭିକ୍ଟୋରିଆନ୍ ଆନୁଷ୍ଠାନିକତା ରଜା ଶେଷ ପିତା ତାଙ୍କ
ହାତକୁ ବଢ଼ାଇଦେଲେ ଏବଂ ରଜାଙ୍କୁ ଯାହା ସେ ତାହା ତାଙ୍କ
ପୁଅର ଛାଡ଼ି ଉପରେ ଥିବା ପୋଷାକରେ ପିନ୍ କଣ୍ଟା ଦେଇ
ମାରିଦେଲେ ।

ସ୍ବଚ୍ଛ ତାଙ୍କର ମାଆକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିଲେ ।
ନିତାନ୍ତ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ସେଠାରେ ଦେଖିବାକୁ

ପାଇ ସେ ଅପାର ଆନନ୍ଦ ଲଭ କଲେ । ପୋତାଶ୍ରୟ ଛୁଡ଼ି ଜାହାଜ
 ଦରଆ ମଧ୍ୟକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲା । ଆଖିରେ ଲୁହ ଓ ମନରେ
 କୋହ ଧରି ଆତ୍ମୀୟସ୍ବଜନବର୍ଗ କୁଳରେ ଛୁଡ଼ା ହୋଇ ରହିଲେ ।
 ଯେଉଁମାନେ ଜାହାଜରେ ଗଲେ ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ଏକ ନୂତନ
 ଜଗତ ଦେଖିବାର ଆଶା ଏବଂ ଉଦ୍‌ବେଗର ଲହଡ଼ି ଶାଖିଲା ।
 ଆଉ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ପଛରେ ଛାଡ଼ି ସେମାନେ ଚାଲିଗଲେ,
 ସେମାନେ ମାସ ମାସ ଧରି ଆଶା ଆଶଙ୍କାର ଏକ ଅସ୍ଥିର
 ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ଭିତରେ ଦାଣ୍ଡିଚକଟି ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ପଞ୍ଚମ ପରିଚ୍ଛେଦ

ନିଉଜିଲଣ୍ଡ ପଥେ

ଡିସ୍କଭର ଜାହାଜର ଇଞ୍ଜିନଟି ଥିଲା ଖୁବ୍ ଛୋଟ;
ତେଣୁ ଗତି ଖୁବ୍ ମନ୍ଦର । ସମୁଦ୍ରରେ ଉତ୍ତଳ ଚରଙ୍ଗମାଳର
ଘାମ ଭୈରବ ଚର୍ଚ୍ଚନ ଭିତରେ ତାହାକୁ ଚଳାଇବା ଅସ୍ଥବ
କଷ୍ଟକର । ସୁଦୀର୍ଘ ଜଳଯାତ୍ରା ଭିତରେ ସ୍କଟ୍ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ
ପରସ୍ପରକୁ ଭଲରୂପେ ଜାଣିବାର ଅବକାଶ ପାଇଗଲେ ।
ଜଳଯାତ୍ରା ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ସ୍କଟ୍ କି ମନରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର
ଶକ୍ତି ସାମର୍ଥ୍ୟ ନେଇ ଏକ ସୁନ୍ଦର ଧାରଣା ଗୁଳିଆସିଲା ।

ଜାହାଜର ଡାକ୍ତରଙ୍କ ନାମ ଥିଲା ଉଇଲସନ୍ । ସେ ଯେ
କେବଳ ଜଣେ ଡାକ୍ତର ଥିଲେ ତାହା ନୁହେଁ, ସେ ଥିଲେ
ଜଣେ ଶିକର ଏବଂ ପ୍ରାଣୀଚକ୍ଷୁଷର ପଣ୍ଡିତ । ପ୍ରତ୍ୟହ ଯଥେଷ୍ଟ
କାମ କରିବାକୁ ପାଉଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ମନରେ ଅପାର ଆନନ୍ଦ ।
କେତେବେଳେ ନିଆଁରେ କୋଇଲା ଡାଳିବା, ଜାହାଜର ଡେକ୍
ଉପରକୁ ଯାଇ ଦଉଡ଼ି ଏବଂ ପାଲଗୁଡ଼ିକୁ ସଜାଡ଼ିବା ପ୍ରଭୃତି କାମ
କରିବାକୁ ତାଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ମଜା ଲାଗୁଥାଏ । କାମ ଯେତେ ଅପରିଷ୍କାର
ହୋଇଥିଲେ ହୋଇଥାଉ ପଛକେ ସ୍କଟ୍ ଓ ଉଇଲସନ୍ ଦିହେଁ
ମିଶି ସେ କାମ କରିବାକୁ ଦ୍ଵିଧା ବୋଧ କରୁ ନ ଥାନ୍ତି ।

ଅଗଷ୍ଟ ମାସ ୩୧ ତାରିଖ ଦିନ ସେମାନେ ବସୁବରେଖା ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେହି ରେଖା ଅତିନିମ କରିବା ସମୟରେ ସାଧାରଣତଃ ଯେଉଁଭଳି ମଜା ହୁଏ, ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ସେହିଭଳି ମଜା ଅନୁଭବ କଲେ ।

ଅକ୍ଟୋବର ୩୦ ତାରିଖରେ ସେମାନେ ନିଉଜିଲଣ୍ଡର ଲିଟେଲ୍‌ଟନ ନାମକ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେଠାରୁ ଭଲ ଭଲ ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରି ସେମାନେ ଖାଦ୍ୟଭଣ୍ଡାରରେ ରଖିଲେ ; ବହୁ ଖାଦ୍ୟପଦାର୍ଥ ନିଉଜିଲଣ୍ଡବାସୀଙ୍କଠାରୁ ଉପହାରସ୍ୱରୂପ ମିଳିଥିଲା । ଆଉ କିଛି ଖାଦ୍ୟ ଅଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟ ଦେଇ ସେମାନେ ଖରିଦ୍ କରିଥିଲେ । ଜାହାଜର ଅଫିସର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲୋକମାନେ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶସଭାରେ ଯୋଗ ଦେବାପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଲେ । ମୋଟ ଉପରେ ନିଉଜିଲଣ୍ଡବାସୀ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଖୁବ୍ ସଦୟ ବ୍ୟବହାର ଦେଖାଇଲେ ।

ନିଉଜିଲଣ୍ଡ ଛାଡ଼ି ସେମାନେ ଯେଉଁଦିନ ଆଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ ଅଭିମୁଖରେ ବାହାରିଲେ ସେଦିନ ଜାହାଜର ଡେକ୍ ଉପରର ଦୃଶ୍ୟ ଖୁବ୍ ଅମୋଦଦାୟକ ହୋଇଥାଏ । ନିଉଜିଲଣ୍ଡବାସୀ ସେମାନଙ୍କୁ ଉପହାରସ୍ୱରୂପ ପଇଁରୁଲଗଟି ମେଣ୍ଟା, ତେଲଗଟି ସ୍ଲେଜ୍ ଗାଡ଼ି ଟାଣୁଥିବା କୁକୁର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବହୁତ ପ୍ରକାର ଜୀବଜନ୍ତୁ ଦେଇଥାନ୍ତି । ୧୯୦୧ ଖ୍ରୀ. ଅ.ର ବଡ଼ଦିନ । ସଂଧ୍ୟା ସମୟରେ ସେମାନେ ଏହି ଆନନ୍ଦଦାୟକ ଦେଶ ଛାଡ଼ି ଦକ୍ଷିଣ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ।

ଆହୁରି ଅନେକ ଦିନ ପରେ ଜାହାଜର ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଚିଠି ପଠାଇବାର ସୁବିଧା ମିଳିବ ଜାଣି ଜାହାଜ ଛାଡ଼ିବା

ପୂର୍ବରୁ ଯାଣିମାନେ ଯେ ଯାହାର ଘରକୁ ଚିଠି ପଠାଇଲେ ।
 ସ୍କଟ୍ ଏବଂ ଉଇଲସନ୍ ଲେଖିଥିବା କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଚିଠି ପଢ଼ିଲେ
 ସେମାନେ ପରସ୍ପରକୁ କପର ଆଖିରେ ଦେଖୁଥିଲେ ତାହା
 ବେଶ୍ ବୁଝାପଡ଼େ ।

କିଛି ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଉଇଲସନ୍ ଯଷ୍ଟା ବେଳେ ଆହାନ୍ତ
 ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଜାହାଜରେ ଯୋଗଦେବା ବେଳକୁ ସେ ଯାହା-
 ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସନ୍ତପ୍ତ ହୋଇ ନ ଥିଲେ । ମିସେସ୍ ଉଇଲସନ୍
 ଯେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଖୁବ୍ ଚିନ୍ତିତ ଥିବେ ତାହା ସ୍କଟ୍ ଜାଣିଥିଲେ ।
 ସେ ତାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଚିଠି ଲେଖି ଜଣାଇଦେଲେ ଯେ ତାଙ୍କର
 ସ୍ବାମୀ ଖୁବ୍ ଭଲ ଅଛନ୍ତି । ସେ ଭଲରୂପେ ଶିଆପିଆ କରୁଛନ୍ତି
 ଏବଂ ଦିନକୁ ଦିନ ତାଙ୍କର ଓଜନ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି ।
 ତାଙ୍କର ଦୟା, ନିଷ୍ଠାପରତା, ଭଲ ବ୍ୟବହାର ଓ ସମ୍ବେଦନ-
 ଶୀଳତା ଯୋଗୁଁ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରିୟପାତ୍ର ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଉଇଲସନ୍ ତାଙ୍କର ପିତାମାତାଙ୍କୁ ଲେଖିଥିଲେ, “ସ୍କଟ୍
 ଜଣେ ସୁଯୋଗ୍ୟ ଲୋକ । ସେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକର କଥା ଶୁଣନ୍ତି ;
 କିନ୍ତୁ କେବେ କାହା ପ୍ରତି ଅସୌଜନ୍ୟ ହେବାର ଶୁଣାଯାଏ
 ନାହିଁ ।”

ଷଷ୍ଠ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଦକ୍ଷିଣ ପଥର ଯାତ୍ରୀ

ନିଉଜିଲଣ୍ଡରୁ ଜାହାଜ ଛାଡ଼ିବା ବେଳକୁ ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଚୋପାଳା ଯାଗର ବାନ୍ତ ଶିଶୁ ପରି ଶୋଇଥାଏ । କେବଳ ଟିକିଏ କୁହୁଡ଼ି ଛଡ଼ା ପାଗରେ ଆଉ କିଛି ଅସୁବିଧା ନ ଥାଏ । ଜମାଟବନ୍ଧା ବରଫଖଣ୍ଡମାନ ମଧ୍ୟ ଯାତ୍ରୀକୁ ବଳମୁତ କରି ନ ଥିଲେ । ନିର୍ବିଘରେ ଯାତ୍ରୀକରି ସେମାନେ ସପ୍ତାହକ ମଧ୍ୟରେ ରସ୍ ସାଗରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଜାନୁୟାରୀ ୮ ତାରିଖ ଦିନ “ଲାଣ୍ଡ ହୋ”ର ସ୍ବାଗତ ସମ୍ଭାଷଣ ସେମାନଙ୍କର କର୍ଣ୍ଣଗୋଚର ହେଲା । ସମସ୍ତେ ଡେକ୍ ଉପରକୁ ଦୌଡ଼ିଲେ । ଏକ ଚମକାର ଦୃଶ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିପଥାରୁଡ଼ି ହେଲା । ଦୂରରେ ଉପକୂଳସ୍ଥ ପଟ୍ଟଚଣ୍ଡେଣୀ ସୁନେଲି ସୂର୍ଯ୍ୟ କରଣରେ ବିପୋତି ହୋଇ ଏକ ଅଭ୍ରଲ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ବିରାଟ ଆଲେଖ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥାଏ । ଲକ୍ଷ୍ୟ-ସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଆନନ୍ଦରେ ନାଚିଉଠିଲେ ।

ରସ୍ ସାଗରର ଉତ୍ତର-ପଶ୍ଚିମ ଉପକୂଳରେ କେପ୍ ଆଡ଼ାର ଅବସ୍ଥିତି । ମତେଇଶ ଦକ୍ଷା ପରେ ଆବିଷ୍କାରକ ଦଳ ସେଠାରେ ଅବତରଣ କଲେ । ସେହି ସ୍ଥାନଟିକୁ ଭଲରୂପେ ଆବିଷ୍କାର କରିବାପାଇଁ ସ୍ବଚ୍ଛ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର କାମରେ ଲାଗିଗଲେ । ଭୂତତ୍ତ୍ୱବିତ୍ତମାନେ ନମୁନା ସ୍ୱରୂପ କିଛି ମୂଲ୍ୟବାନ ପ୍ରସ୍ତର ସଂଗ୍ରହ କଲେ । ଉଦ୍ଭିଦବିତ୍ତମାନେ ଚତୁର୍ଦ୍ଧାକ ଶୈବାଳ ସଂଗ୍ରହ କଲେ । ପ୍ରାଣୀବିତ୍ତମାନେ ପେଙ୍ଗୁଇନ୍ ଅଣ୍ଡା ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ଶହ ଶହ ସଂଖ୍ୟାରେ ଅଣ୍ଡିରା ଓ ମାଛ ପେଙ୍ଗୁଇନ୍ ସେମାନଙ୍କର ଛୁଆଗୁଡ଼ିକୁ ଜଗି ରହିଥାନ୍ତି । ବାପମାଆଙ୍କ ପାଖରେ ଥିଲେ ଛୁଆଗୁଡ଼ିଙ୍କର କୌଣସି ପ୍ରକାର ବିପଦକୁ ଆଶଙ୍କା ନ ଥାଏ । ପେଙ୍ଗୁଇନ୍ ଦଳ ଛୁଡ଼ି ଦୂରକୁ ଚାଲିଗଲେ ଘାଗଲ ନାମକ ଏକ ପ୍ରକାର ବାଦାମୀ ରଙ୍ଗର ସାମୁଦ୍ରିକ ପକ୍ଷୀ ସେମାନଙ୍କୁ ମାରପକାନ୍ତି ।

ସ୍କଟ୍ ତାଙ୍କ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଆବିଷ୍କାର ଯାହାକାଳର ଗୋଟିଏ କୁଡ଼ିଆ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ସେ ଗୋଟିଏ ଟିଣ ବାକ୍ସ ଭିତରେ ତାଙ୍କ ଭ୍ରମଣର ସମସ୍ତ ବିବରଣୀ ରଖିଦେଇ ବାକ୍ସଟିକୁ ସେହି କୁଡ଼ିଆରେ ରଖିଗଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ମର୍ଣ୍ଡି ନାମକ ଗୋଟିଏ ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ଜାହାଜର କପ୍ରାନ ସେହି ବାକ୍ସଟି ଦେଖିବାକୁ ପାଇ ‘ଡିସ୍କଭରୀ’ ଜାହାଜର ଲଙ୍ଗର ପକାଇବା ସ୍ଥାନଟି ନିରୂପଣ କରିଥିଲେ ।

କିଛି କାଳ ପରେ ସ୍କଟ୍ କେପ୍ ଆଡ଼ାର ଛୁଡ଼ି ଆନ୍ତର ଦକ୍ଷିଣକୁ ଜଳଯାତ୍ରା କଲେ । ସେଦିନର ପ୍ରାଗ ଥାଏ କୁଜ୍ଝଟିକାସଙ୍କୁଳ । ବାଟରେ ଦୁଇଟି ଭାସମାନ ଭୂସାର ଗିରି ମଧ୍ୟରେ ଜାହାଜ ଚାପି ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା । ଅଳ୍ପକେ ରସା ପାଇଗଲା । ସେଗୁଡ଼ିକ ଥିଲା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିପଦସଙ୍କୁଳ ସ୍ଥାନ । ସେସବୁ ଭିତର ଦେଇ ଜାହାଜ

ଚଳାଇ ନେବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଝଟ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଥାଏ ।
ସମୁଦ୍ର କୁଳେ କୁଳେ ଜାହାଜ ଯାଉଥିବାବେଳେ ବହୁ ବୈଜ୍ଞାନିକ
ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିରୁଲିଥାନ୍ତି ।

ବାୟୁବିଜ୍ଞାନ ଓ ପାଣିପାଗ ସଂଜ୍ଞାନୀୟ ବିଭିନ୍ନ ତଥ୍ୟ ;
ଯଥା—ବାୟୁର ଗୁଣ, ବାୟୁର ବେଗ ଓ ଦିଗ ବିଷୟରେ ସବୁକଥା
ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ କଥାସବୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଉଥାଏ ।

ମାଛ, ସାମୁଦ୍ରିକ ପ୍ରାଣୀ ଏବଂ ଉଦ୍ଭିଦ ସାଜକୁ ମାଟି,
ଗୋଡ଼ି, ପଥରସବୁ ସମୁଦ୍ର ତଳେ ଉପରକୁ ଉଠାଯାଉଥାଏ ।
ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରାଣୀବତ୍ତ୍ୱ, ଉଦ୍ଭିଦବତ୍ତ୍ୱ ଓ ଭୂତତ୍ତ୍ୱବିତ୍ତ୍ୱମାନେ ପୁଞ୍ଜୀ-
ପୁଞ୍ଜିରୂପେ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ଲାଗି ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଉଠୁଥାନ୍ତି ।

ସେମାନେ ରସ୍ ଦ୍ୱୀପ ଅବିଚଳ କରିଗଲେ ; ସେହି
ଦ୍ୱୀପରେ ଶୀତ ଋତୁଟା ବିତାଇ ଦେବାଲାଗି ଝଟ୍କ ଆଗରୁ
ଇଚ୍ଛା କରିଥିଲେ । ଏଥର ସେମାନେ ପୂର୍ବଦିଗକୁ ଗତି
କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ବିରାଟ ବରଫ-ପାହାଡ଼ମାଳା ଦେଇ
ସେମାନେ ଗତି କରୁଥାନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ଏକ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ
ଉଚ୍ଚ ପଥୁରୁଆ ଭୂଖଣ୍ଡ ସେମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିପଥାରୁତ ହେଲା ।
ଝଟ୍କ ଏହି ଭୂଖଣ୍ଡର ନାମ ରଖିଲେ ରାଜା ସପ୍ତମ ଏଡ଼ୱାର୍ଡ
ଭୂଖଣ୍ଡ । ନୂଆ ନୂଆ ଜାଗା ଆବିଷ୍କାର କରିବାକୁ ଖୁବ୍ ଖୁସି
ଲାଗୁଥାଏ । ଝଟ୍କ ପୂର୍ବଦିଗରେ ଆନ୍ତରି ଅଧିକ ବାଟ ଯାହା
କରିଥାନ୍ତେ, କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳକୁ ତାଙ୍କର ବହୁତ କୋଇଲ
ଖୁର୍ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ବରଫପାହାଡ଼ ଶିଖରକୁ ଯାଇ

ହେଲେ ଉପସାଗରର କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଅବତରଣ କଲେ
ଭଲ ହେବ ତାହା ଦେଖିବାପାଇଁ ସ୍କଟ୍ ଖୁବ୍ ବ୍ୟଗ୍ର ହୋଇ-
ପଡ଼ିଲେ ।

ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଦୁଇଟି ବେଲୁନ୍ ଥାଏ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ
ଗୋଟିଏ ବେଲୁନ୍ର ସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର କରିବ! ଭଲ ହେବ
ବୋଲି ସେ ଭାବିଲେ । ଜାହାଜର ଦୁଇଜଣ କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ
ଭିନ୍ନ ଜଣ ନାବିକ ବେଲୁନ୍ କିପରି ଛୁଡ଼ିବାକୁ ହୁଏ ତାହା
ଶିଖିଥିଲେ । ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ବେଲୁନ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ ।
ସେଥି ସହିତ ସଂଯୋଜିତ ଗୋଟିଏ ପାଠୁଆ ଭିତରେ ବସି
ସ୍କଟ୍ ୮୦୦ ଫୁଟ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲେ । ସେଠାରେ ଥାଇ ସେ
ବରଫ ପାହାଡ଼ର ଉପରିଭାଗ ବେଶ୍ ଭଲରୂପେ ଦେଖିପାରିଲେ ।
କୌଣସିଠାରେ ସମତଳ ଭୂମି ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ ନାହିଁ ।
ଗୁରୁଆଡ଼େ ତାଲୁ ଉପତ୍ୟକାମାନ ପୁର ରହିଥାଏ ।

ଫେବୃୟାରୀ ୮ ତାରିଖରେ ଜାହାଜ ମେକ୍‌ମାରଡ଼ୋସାଉଣ୍ଡ
ନାମକ ସ୍ଥାନକୁ ଫେରିଆସିଲା । ଏହା ରସ୍ ସାଗରର ଦକ୍ଷିଣ-
ପଶ୍ଚିମାଞ୍ଚଳରେ ଭିକ୍ଟୋରିଆ ଲାଣ୍ଡ ଏବଂ ରସ ଦ୍ଵୀପର ମଧ୍ୟ-
ସ୍ଥଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ରସ ଦ୍ଵୀପର ଆକୃତି ଶିଖରାକାର ।

କେପ୍ ଆର୍କମିଟେଜର ଅଳ୍ପ ଉତ୍ତରକୁ ଏବଂ କ୍ୟାସେଲ୍
ନାମକ ଏକ ବଡ଼ ପାହାଡ଼ ତଳେ ସେମାନେ ଜାହାଜ
ରଖିବାପାଇଁ ସ୍ଥିର କଲେ । କେପ୍ ଉପରକୁ ଥିବା ଗୋଟିଏ
ପାହାଡ଼କୁ ସ୍କଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପାହାଡ଼ ବୋଲି ନାମ ଦେଲେ ।

ଦେଖାଗଲା ଶୀତଦିନେ ବରଫ ଉପରେ ଚାଲି ଚାଲି
 ପାଉଁଶକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିଯାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଗ୍ରୀଷ୍ମ କାଳରେ
 ଏହାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ଲାଜି ଜାହାଜ ପ୍ରୟୋଜନ ହେବ ।
 ତେଣୁ ଧୂଳି ଦଳକୁ କୌଣସି ସମୟରେ ସ୍ଥଳଭାଗରୁ ବଢ଼ିନି
 ହୋଇଯିବାର ଭୟ ନ ଥାଏ ।

ସେତେବେଳେ କୁମେରୁରେ ଶରତ କାଳ । ସୁଦୀର୍ଘ
 ଶୀତକାଳ ଆସିବା ଆଗରୁ ସେମାନଙ୍କର କରିବାପାଇଁ ଅନେକ
 କାମ ବାକି ରହିଥାଏ ।

ସପ୍ତମ ପରିଚ୍ଛେଦ

କୁମେରୁ ଜଗତ

ସେଥର ଆବିଷ୍କାର କାମରେ ଯାଇଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କର ସର୍ବମୋଟ ସଂଖ୍ୟା ହେଲା ଅଠତରିଶ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଥା'ନ୍ତି ଅର୍ଥସର, ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ ନାବିକ । ସେହି ବିରାଟ ମହାଦେଶର ଗୋଟିଏ ପ୍ରାନ୍ତଭାଗରେ ସେମାନେ ଘର କରି ରହିଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଯୁବକ । ଏଣୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ । ସେହି ଅଜ୍ଞାତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଦେଶକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିବାର ଭବନା ସେମାନଙ୍କୁ ରୋମାଞ୍ଚିତ କରୁଥାଏ । ସେମାନଙ୍କର ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ବରେ ଥିବା ପାହାଡ଼ପର୍ବତଶ୍ରେଣୀ ଓ ଉପତ୍ୟକାସବୁ ପୂର୍ବପୁର ବରଫାଚ୍ଛାଦିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ତାହାର ଛୋଟ ଛୋଟ ଶୁଷ୍କଗୁଡ଼ିକ ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣରେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଫୁଲ ପରି ଦୀପ୍ତିଶୀଳ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତର ଏହି ଅପରୂପ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଉପଭୋଗ କରିବାପାଇଁ ଅଭିଯାତ୍ରିତମାନଙ୍କର ସମ୍ଭବ ନ ଥାଏ । ସେମାନେ ସେଠାରେ ବସବାସ କରିବାପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ କାମ କରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ।

ସମସ୍ତେ ଜାହାଜ ଭିତରେ ଥା'ନ୍ତି । ମାତ୍ର ସ୍ଥଳଭାଗରେ ଗୋଟିଏ ସୁରକ୍ଷିତ ସ୍ଥାନ ଠିକ୍ କରି ରଖିଥାନ୍ତି । ସେହିଠାରୁ ବରଫଗାଡ଼ିରେ ବସି ଇତସ୍ତତଃ ବୁଲନ୍ତି । ସେହିଠାରେ

ସେମାନଙ୍କର ଜାହାଜ ଥିଲା ତାହାର ଦକ୍ଷିଣକୁ ଥିବା ଏକ
 ଛୋଟ ଉପସାଗରରେ ଗୋଟିଏ ଚଢ଼ା ଥାଏ । ସେମାନେ
 ଜହାଜ ଉପରୁ କୁକୁରଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ସେହି ଚଢ଼ାରେ
 ରଖିଲେ । ବହୁଦିନ ଧରି ଜାହାଜର ଡେକ୍ ଉପରେ ବନ୍ଦୀ
 ହୋଇ ରହିବା ଫଳରେ କୁକୁରଗୁଡ଼ିକ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଥାନ୍ତି ଏବଂ
 ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ କଲିଗୋଳ କରି ଅଣାନ୍ତି
 ସୃଷ୍ଟି କରୁଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ କଲି କରିବାକୁ
 ସୁବିଧା ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି କୁକୁର ରହିବା ଘରଗୁଡ଼ିକ
 ପରସ୍ପରଠାରୁ ଦୂରରେ ତିଆରି ହୋଇଥାଏ । କିଛିଦିନ ଭିତରେ
 ଆବିଷ୍କାରକ ଦଳ ସ୍ଥଳସ୍ତରରେ ତିନିଟି ଘର ତିଆରି କରି-
 ପକାଇଲେ । ଜାହାଜରୁ ବିଭିନ୍ନ ଜନିଷପତ୍ର ବାହାର କରି
 କୁଳରେ ରଖାଗଲା । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇଟି ଘରେ ଚୁମ୍ବକୀୟ
 ଯନ୍ତ୍ରପାତି ରଖାଗଲା । ତୃତୀୟ ଘରଟି ଅପେକ୍ଷାକୃତ ବଡ଼ ଥିଲା ।
 ଏହାକୁ ଛୋଟ ବଡ଼ ଦୁଇଟି ବଖରରେ ବିଭକ୍ତ କରାଗଲା ।
 ଛୋଟ ବଖରଟିକୁ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଏବଂ
 ବଡ଼ ବଖରଟି ଭିତରେ ଜନିଷପତ୍ର ମରାମତି ପାଇଁ କର୍ମଶାଳା,
 ଝିଞ୍ଜାଗାର ଏବଂ ମାଲିଖାନା ଖୋଲିଗଲା ।

ରୁଡ଼ିଏ ଜନିଷ ବାହାର କରି ଆଣିବା ପରେ ଜାହାଜ
 ଭିତର ବହୁତ ଫାଙ୍କା ହୋଇଗଲା । ଏଣୁ ଅଭିଯାତ୍ରିଦଳଙ୍କର
 ସେଠାରେ ରହିବା ପ୍ରତ୍ୟାପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଆରାମଦାୟକ ହେଲା ।
 ସେମାନେ ସେଠାରେ ଖାଆନ୍ତି ଓ ଶୁଅନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର
 ଅଧିକାଂଶ ସମୟ କୁଳରେ ଥିବା ଝିଞ୍ଜାଗାରରେ କଟେ ।

ସେମାନେ ହସିହସି ସବୁ କାମ କରନ୍ତି ଏବଂ ଅବସର ସମୟର ସର୍ବସାଧାରଣ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଚଢ଼ି ସେହି ସ୍ଥାନ ସମ୍ମୁଖରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ଉପସାତର ଉପରେ ଜମାଟ ବାନ୍ଧିଥିବା କଠିନ ବରଫ ଉପରେ ସେମାନେ ଧୁଟିବଲ ଖେଳନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଖେଳିବା ବେଳେ ଖେଳର ସବୁ ନିୟମ ମାନି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । କାରଣ ପବନ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଦାଉ ସାଥେ ଏବଂ ସମୟ ସମୟରେ ବଲ୍‌କୁ ଉଡ଼ାଇ ନିଏ । ଚନ୍ଦ୍ରସାନ ହିମଯାନ ଉପରେ ବସି ସେମାନେ ପାହାଡ଼ ତଳକୁ ଖସିଆସନ୍ତି । ବରଫଜୋତା ପିନ୍ଧି ଏଣେ ତେଣେ ବୁଲନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ଅଭ୍ୟାସୀ ବରଫଜୋତା ନୂଆ ପଛୁଥିବାରୁ ସେ ପ୍ରକାର ଜୋତା ସେମାନଙ୍କୁ ସୁବିଧାଜନକ ବୋଧ ହେଉ ନ ଥାଏ ।

କୁକୁରଗୁଡ଼ିକୁ ବରଫଗାଡ଼ି ଟଣା ଶିଖାଇବା କିଛି ସହଜ ବ୍ୟାପାର ନ ଥିଲା । ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଖୁବ୍ କୌତୁକ ମଧ୍ୟ ହୁଏ । କେତେକ କହନ୍ତି, ଗୁରୁକ୍ ବନା କୁକୁରଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ ଆୟତ୍ତ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ପୁଣି ଆଉ କେତେକଙ୍କ ମତରେ ସାମାନ୍ୟ ପୋଷା ମନାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଆୟତ୍ତାଧୀନ କରାଯାଇ ପାରିବ । ପ୍ରାଣୀଗୁଡ଼ିକ ବେଳେବେଳେ କଥା ମାନି ସୁନ୍ଦର ଆଚରଣ ଦେଖାଇଲେ ହେଁ ଅନେକ ସମୟରେ ସେମାନେ ଗୁଲିବା ପାଇଁ ଆଦୌ ରାଜି ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ପୁଣି କେବେ କେବେ ବୋଲି ନ ମାନି ଗାଡ଼ି ଧରି ଏତେ ଜୋର୍‌ରେ ଦୌଡ଼ନ୍ତି ଯେ ଗୁଲିକ ପଛକୁ ଚଢ଼ିଯାଏ ।

କାମ କରିବାବେଳେ ବା ଖେଳିବା ସମୟରେ ମଝିରେ ମଝିରେ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶଣା ଘଟେ । ଥରେ ବରଫଜୋତା ମାଡ଼ି ଗୋଟିଏ ଗଡ଼ାଣିଆ ବସ୍ତାରେ ଚାଲୁଥିବାବେଳେ ଝଟ୍କ ଗୋଡ଼ ଖସିଗଲା । ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ରେ ଖୁବ୍ ଜୋର୍ରେ ଆଘାତ ଲାଗିଗଲା । ସେ ତାଙ୍କ ଡାଏଣ୍ଡରେ ଲେଖିଥିଲେ, “ମୁଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଛି ଯେ ଆଉ କେବେହେଲେ ବରଫଜୋତା ମାଡ଼ି ଗଡ଼ାଣିଆ ଜାଗାରେ ତରତର ହୋଇ ଚାଲିବ ନାହିଁ ।”

କିଛିଦିନ ରହଣି ପରେ ଅଭିଯାତ୍ରିମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଦୁଇଟି ଶରତକାଳୀନ ଭ୍ରମରେ ଆୟୋଜନ କରାଗଲା । ମାତ୍ର ଆହତ ଥିବାରୁ ଝଟ୍କ ଥରେହେଲେ ଭ୍ରମରେ ଯାଇପାରିଲେ ନାହିଁ । ପ୍ରଥମ ଥର ଉଲ୍ଲସନ୍ ଓ ଭୂତଝୁବନ୍ ଫେରାରକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ସେକ୍ଲଟନ୍ ସ୍ଲେଜଗାଡ଼ିରେ ଯାତ୍ରା କଲେ । ସେମାନେ ଯାଇ ଦକ୍ଷିଣ-ପୂର୍ବରେ ଥିବା ଶ୍ଵେତ ଦ୍ଵୀପରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେଠାରେ ଥିବା ମୃତ ଆଗ୍ନେୟ ପବନ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ପବନରେ ଚଢ଼ି ସେମାନେ ଚାରିଆଡ଼କୁ ନିଶ୍ଚକ୍ଷଣ କଲେ । ଦେଖିଲେ ଆଗରେ ଏକ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ସମତଳ ଭୂମି ରହିଛି । କିନ୍ତୁ କିଛି ସମୟ ଧରି ଭଲରୂପେ ଚାହିଁବା ପରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ସେମାନେ ଯାହାକୁ ସମତଳ ଭୂମି ବୋଲି ଭାବୁଥିଲେ ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ସେତେ ସମତଳ ନୁହେଁ । ଏ ଭିତରେ ଏତେ ଜୋରରେ ପବନ ବହିଲା ଯେ ସେମାନଙ୍କର ତମ୍ବୁ ଉଡ଼ିଯିବା ଉପରେ ହେଲା । ରକ୍ଷାରକ୍ଷ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ସ୍ଥୋଭ ଆଉ କାମ କଲା ନାହିଁ । ସ୍ଲେଜଗାଡ଼ିଗୁଡ଼ିକ ଭଲରୂପେ ବୋହେଇ ହୋଇ-ପାରିଲା ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ କଥାରେ ଅସୁବିଧା ହେଲା । ଫଳରେ

ଗୁରୁ ଦିନ ପରେ ସେମାନେ ଫେରିଆସିଲେ । ବେଶୀ ଦିନ ରହି
ନ ପାରିବାରୁ ସେମାନେ ଦୁଃଖିତ ହେଲେ ସତ, ମାତ୍ର ଯେଉଁ
କେତେଦିନ ରହିଥିଲେ ତାହା ଭିତରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅନେକ କଥା
ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା । ସେମାନେ ଜାଣିଗଲେ ଯେ ଦକ୍ଷିଣକୁ
ଯିବାପାଇଁ ଭଲ ବସ୍ତା ନାହିଁ । ଯେଉଁ ବସ୍ତା ଅଛି ତାହା କଠିନ
ବରଫାବୃତ ଏବଂ ବିପଦସଙ୍କୁଳ ।

ଅନ୍ୟ ଦଳଟି ଆହୁରି ଖରାପ ଅନୁଭୂତି ନେଇ ଫେରିଲା ।
ଦ୍ଵୀପର ପୂର୍ବଦିଗକୁ କେପ୍ ମୋକ୍ସିଅରଠାରେ ପହଞ୍ଚିବା ହିଁ ଥିଲା
ସେମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ସେକେଣ୍ଡ ଅଫିସର ରଏଜ୍ ସେହି ଦଳର
ଅଧିନାୟକ ଥିଲେ । ସେ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ତିନିଜଣ ଅଫିସର
ଏବଂ ଆଠଜଣ ଲୋକଙ୍କୁ ନେଇଥିଲେ । ସେମାନେ ଦୁଇଟି ସ୍ଲେଜ
ଗାଡ଼ି ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଟାଣିବା ପାଇଁ ଆଠଟି କୁକୁର ମଧ୍ୟ
ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଥିଲେ । ସେମାନେ ଯାହା ଆରମ୍ଭ କରିବାବେଳେ
ସ୍କଟ୍ ସେମାନଙ୍କୁ ଭଲରୂପେ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ମଣିଷ
ବା ସ୍ଲେଜଗାଡ଼ି କୌଣସି ଜିନିଷ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବା ପରି
ତାଙ୍କୁ ଜଣାଗଲା ନାହିଁ ।

ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ସେମାନେ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲେ ।
ଗଭୀର ବରଫ ଭିତରେ ସ୍ଲେଜଗାଡ଼ିଗୁଡ଼ିକ ପୋତି ହୋଇଗଲା ।
କୁକୁରଗୁଡ଼ିକ ସେହିସବୁ ଗାଡ଼ି ଟାଣିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଫଳରେ
ରଏଜ୍ ସ ନିଜ ସାଙ୍ଗରେ ଥିବା ଆଠଜଣଯାକ ନାବିକଙ୍କୁ
ଲେଫ୍ଟନେଣ୍ଟ ବାଣ୍ଟିଙ୍କ ସହିତ ଫେରିଯିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ଓ
ନିଜେ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ଅଫିସରଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମିଶି ସ୍ଲେଜଗାଡ଼ିକୁ

ଠେଲି ଠେଲି ନେବାପାଇଁ ସ୍ଥିରକଲେ । ଫେରିବା ବାଟରେ ସେହି ଆଠଜଣ ନାବକଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ବିପତ୍ତନକ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । କ୍ୟାସେଲ ପାହାଡ଼ରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଦୁଇ ଦିନ ସମୟ ଲାଗିଗଲା । ପାହାଡ଼ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବାବେଳକୁ ଅଗୁନକନ୍ଦାବରେ ଏକ ଭୂସାରଝଡ଼ ମାଡ଼ି ଆସିଲା । ସେମାନଙ୍କୁ ଜଣାଗଲା ସତେ ଯେପରି ଦୃଢ଼କ ଭିତରେ ସେମାନେ ଅଛ ପାଲଟି ଯାଇଛନ୍ତି । ସ୍ଥଳଗାଡ଼ ଦୁଇଟିକୁ ଖୋଳି ଛାଡ଼ିଦେଇ ସେମାନେ ଜାହାଜକୁ ଫେରିଯିବାପାଇଁ ମନସ୍ଥ କଲେ । ବାଣ୍ଟିଙ୍କ ସହିତ ଫେରୁଥିବା ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପାଞ୍ଚଜଣ ନାବକ ଫେରିବା ବାଟରେ ହଠାତ୍ ଏକ ଭୂସାର ଗର୍ଭ ଭିତରକୁ ଗଲିପଡ଼ୁଥିଲେ । ସେଭିତରୁ ଚାରିଜଣ କୌଣସି ପ୍ରକାର ବଞ୍ଚିଗଲେ, କିନ୍ତୁ ଭବିଷ୍ୟ ନାମକ ଜଣେ ନାବକ ସେ ଭିତରେ ଗଲିପଡ଼ି ପ୍ରାଣ ହରାଇଲେ । ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୧ ତାରିଖ ଦିନ ସେହି ଚାରିଜଣ ନାବକ କ୍ଳାନ୍ତ ଗ୍ରୀନ୍ ଅବସ୍ଥାରେ ଆସି ଜାହାଜରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେମାନେ କହିଲେ, ଲେଫଟ୍ ନେଶ୍ ବାଣ୍ଟି ଓ ତିନିଜଣ ନାବକ ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗ ଛୁଟି କେଉଁଆଡ଼େ ରହିଗଲେ ।

ସ୍କଟ୍ ଏହା ଶୁଣିବା କ୍ଷଣି ହଜିଯାଇଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବାପାଇଁ ଆର୍ମିଟେଜଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଗୋଟିଏ ଦଳ ଲୋକ ପଠାଇଲେ । ଗୋଡ଼ ଦରଜ ହୋଇଥିବାରୁ ସେ ନିଜେ ଉକ୍ତ ଦଳର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇପାରିଲେ ନାହିଁ । ନିଜର ଅସାମର୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ହଜିଯାଇଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ବିଷୟ ଭାବିଭାବ ସେଦିନ ରାତିରେ ସ୍କଟ୍ ବଡ଼ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ ।

ଅନେକ ସମୟ ପ୍ରତିବାହିତ ହେବାପରେ ଆର୍ମିଟେଜଙ୍କର
 ଅନେକକାଳ ଦଳ ଭିତରୁ ଫେରାର୍ ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି
 ହଜିଯାଇଥିବା ତିନିଜଣ ଲୋକଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ଫେରିଲେ ।
 ସେମାନେ ହେଲେ ବାର୍ଣ୍ଡ୍ ଏବଂ ଦୁଇଜଣ ନାବିକ । ଅନେକକାଳ
 ଦଳର ଅନ୍ୟମାନେ ବିଳମ୍ବରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେମାନେ ବହୁତ
 ଖୋଜିଲେ ମଧ୍ୟ ହେୟାରଙ୍କୁ ପାଇଲେ ନାହିଁ । ସେ ଥିଲେ ଜଣେ
 ନାବିକ । ବୟସ ଅଠର ବର୍ଷ । ସୁବକ । ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କ
 ଆଗା ଛାଡ଼ିଦେଲେ । ମାତ୍ର ଦୁଇଦିନ ପରେ ଜାହାଜଠାରୁ
 କିଛି ଦୂରରେ ଜଣେ କେନ୍ଦ୍ର ଲୋକ ବୁଲୁଥିବାର ସେମାନେ
 ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ଅନେକଟା ହେୟାରଙ୍କ ପରି ଦେଖା-
 ଯାଉଥିଲେ ହେଁ ତାଙ୍କୁ ଠିକ୍‌ରୂପେ ଚିହ୍ନିହେଉ ନ ଥାଏ ।
 ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ଦଳ ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଦୌଡ଼ିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ
 ଘରକୁ ବୋହି ଆଣିଲେ । ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଳାନ୍ତ ଏବଂ କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତ
 ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କଥା କହିପାରିବାର କ୍ଷମତା ହରାଇ
 ନ ଥିଲେ । ସେ ଝଟ୍କ କହିଲେ ଯେ ସେ ସ୍କେନ୍‌ଗାଡ଼ଗୁଡ଼ିକ
 ପାଖକୁ ଯିବା ଲାଗି ଖୁବ୍ ତେଷ୍ଟା କରୁଥାନ୍ତି, ହଠାତ୍ ନିଜର
 ରସ୍ତା ହରାଇ ବସିଲେ । ସେ ଭାବିଲେ, ସେଭଳି ଅବସ୍ଥାରେ
 ପାହାଡ଼ ତଳେ ଆଶ୍ରୟ ନେବା ସବୁଠାରୁ ଭଲ ହେବ । ପ୍ରାୟ
 ଛଅଟି ଘଣ୍ଟା ଧରି ସେ ବରଫ ଉପରେ ଶୋଇ ରହିଲେ ।
 ତାଙ୍କର ନିଦ ଶାନ୍ତିବାବେଳକୁ ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ନିର୍ମଳ ହୋଇ-
 ଯାଇଥିଲା । ସେ ଦେଖିଲେ ଯେ ସେ କ୍ୟାସେଲ ପାହାଡ଼ ତଳେ
 ଥିବା ଏକ ଗଡ଼ାଣିଆ ଜାଗାରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ
 ଶରୀର କାଲୁଆ ହୋଇ ହୋଇ ଟାଣ ହୋଇଯାଇଛି; ପାଦରେ
 ଚାଲିବା ଭଳି ଶକ୍ତି ନାହିଁ । ପାଦ ଓ ଆଣ୍ଟୁରେ ଭର

ଦେଇ ଦେଇ ସେ କିଛି ବାଟ ଘୋଡ଼ାର ହୋଇ ଆଗେଇଲେ ।
 ଧୀରେ ଧୀରେ ଅଞ୍ଚପ୍ରାନ୍ତର ଟାଣ ଶ୍ରାବଣ । ସେ କୌଣସି
 ପ୍ରକାରେ ସିଧା ହୋଇ ଠିଆହେଲେ ଏବଂ ଚାଲି ଚାଲି ଜାହାଜ
 ଆଡ଼କୁ ଆସୁଥିଲେ ଦୂର୍ଗ ୪୦ ଦକ୍ଷା ଧରି ତାଙ୍କ ପେଟରେ
 ଖାଦ୍ୟ ପଡ଼ି ନ ଥାଏ । ଅନାହାର ଏବଂ ଅତ୍ୟଧିକ ଶୀତ
 ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ ଅବସନ୍ନ ହୋଇପଡ଼ି ନ ଥାନ୍ତି । ଭଲ କରି
 ଶୁଣି ଏ ଖାଇବା ପନ୍ଥର ସେ ବୋଇପଡ଼ିଲେ । ସକାଳ ହେଲ-
 ବେଳକୁ ସେ ପୁରପରି ସବଳ, ସୁସ୍ଥ ହୋଇଗଲେ ।

ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦ ତାରିଖରେ ରାସ୍ତା ଓ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ
 ଅଧିକାର ନିରାପଦରେ ଫେରିଆସିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ଅନୁଭୂତି
 ପ୍ରଥମ ସ୍ଥେଜଦଳଠାରୁ ଭିନ୍ନ ନ ଥିଲା । ସେମାନେ ନୋକିଅର
 ପାହାଡ଼ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚି ପାରି ନ ଥିଲେ । ଝଟ୍ ସେମାନଙ୍କର
 ସମସ୍ତ ଉତ୍ସାହ ବୃଦ୍ଧି ଶୁଣିଲେ । କେନ୍ଦ୍ର କେଉଁଆଡ଼େ ହଜି ନ
 ନ ଯାଇ ସମସ୍ତ ନିରାପଦରେ ଫେରିଆସିଥିବାରୁ ସେ ଖୁସି ହେଲେ
 ସତ, କିନ୍ତୁ ଭବିଷ୍ୟତର ମୃତ୍ୟୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଦୁଃଖର କାରଣ
 ହୋଇଥିଲା । କାରଣ ସେ ଥିଲେ ଜଣେ ଭଲ ନାବିକ ଏବଂ ଖୁବ୍
 ମଉଜିଆ ଲୋକ ।

ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୮ ତାରିଖ ବେଳକୁ ଝଟ୍‌ଙ୍କର ଜଣମ ଗୋଡ଼
 ଭଲ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଶୀତକାଳ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ସେ
 ସ୍ଥେଜଗାଡ଼ି ବନ୍ଦୁରେ କିଛି ଅନୁଭୂତି ହାସଲ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଲେ ।
 ସେ ସଙ୍ଗରେ ସ୍ଥେଜଗାଡ଼ି, କିଛି କୁକୁର ଏବଂ ବାରଜଣ ଲୋକ
 ଧରି ଯାହାରମ୍ଭ କଲେ । ମାଲମତା ଖୁବ୍ ଓଜନିଆ ହୋଇଥାଏ ।

ପ୍ରବଣ ଶୀତ । ଗର୍ବର ଉତ୍ତପ—୪୭° । ତିନି ଦିନ ଧରି ଅକ୍ଳାନ୍ତ ପରଶ୍ରମ କଲ ପରେ ସେମାନେ ଜାହାଜଠାରୁ ମାତ୍ର ୯ ମାଇଲ ଆଗକୁ ଯାଇପାରିଲେ । ଏକ ନୂତନ ଜ୍ଞାନ ନେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଫେରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । କୁକୁର ଓ ମଣିଷ ଏକସଙ୍ଗେ ମିଶି ସ୍ଥେଜଗାଡ଼ି ଟାଣିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । କାରଣ ମଣିଷର ପହଣ୍ଡ ଓ କୁକୁରର ପହଣ୍ଡ ସମାନ ନୁହେଁ । ତାଛଡ଼ା ଉଭୟଙ୍କର ଗାଡ଼ି ଟାଣିବା ଧାରା ମଧ୍ୟ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ।

ଏହିଭଳି ଭାବରେ ଶରତକାଳୀନ ଯାତ୍ରା ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ଯାତ୍ରା ସଫଳ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ତଥାପି ସ୍କଟ୍ କିମ୍ବା ତାଙ୍କର ଲୋକମାନେ ହତୋତ୍ସାହ ହୋଇ ନ ଥିଲେ । ଭୁଲଭଟକା ଭିତରୁ ସେମାନେ ଅନେକ କଥା ଶିଖିଥିଲେ ଏବଂ ଅସୁବିଧା-ଗୁଡ଼ିକର କପରି ମୁକାବିଲା କରାଯାଇପାରିବ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ସେଥିର ନୂଆ ନୂଆ ଉପାୟ ଉଦ୍ଭାବନ କରିପାରିଥିଲେ । ସ୍କଟ୍ ଏ କଥା ପରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରଥମ ଶରତର ସ୍ଥେଜଯାତ୍ରାରେ ଘଟିଥିବା ନୈରାଶ୍ୟଜନକ ବିଫଳତା ଯୋଗୁଁ କୁମେରୁରେ ସେମାନଙ୍କର ଦ୍ଵିତୀୟ ଗ୍ରୀଷ୍ମକାଳର ସ୍ଥେଜଯାତ୍ରା ଆଶାଘାତ ଭାବରେ ସଫଳ ହେଲା ।

ଅଷ୍ଟମ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଦୁଷାରହୃତର ବିଭୀଷିକା

ଶୀତକାଳ ପାଖେଇ ଆସିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଆଲୋକ ମଧ୍ୟେ ନିସ୍ତୁର ହୋଇଆସିଲା । ଆଗରେ ଚାନ୍ଦିନୀ ଅନ୍ଧାରରେ ଶୀତ ମାସ । ସେହି ମାସ ଚାନ୍ଦିନୀ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରି ରଖିବାରେ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଦଳ ଖୁବ୍ ବ୍ୟସ୍ତ ଥାନ୍ତି । ସିଲ୍ ମାଛ ଓ ପେଙ୍ଗୁଇନ୍ ଧରିବାକୁ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କର ଭଲ ବ୍ୟାୟାମ ହୁଏ ଏବଂ ସେଥିରୁ ସେମାନେ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି । ଦିନେ ସଂଧ୍ୟାବେଳେ ଦୁଇଟି ସିଲ୍ ମାଛ ଧରା ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ସେତେବେଳକୁ ଦିନର ଆଲୁଅ ଲାଭ ଆସୁଥାଏ । ତେଣୁ ପରଦିନ ସକାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବାନ୍ଧି ରଖାଗଲା । କିନ୍ତୁ ଚାନ୍ଦିନୀ ଚାନ୍ଦିନୀ ସେ ଦୁଇଟି ଖସି ଚାଲିଗଲେ । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆଉ ଥରେ ଧରାଗଲା ଏବଂ ଏଥର ଆନ୍ଧ୍ରର ମୋଟା ଦଉଡ଼ିରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବାନ୍ଧି ରଖାଗଲା । ତଥାପି ଗତି ପାରିବାବେଳକୁ ଦେଖାଗଲା ଦୁଇଟି ସିଲ୍ ମାଛ ଭିତରୁ ଗୋଟିଏ ଅଛି ; ଆଉଟି ଖସି ଚାଲିଯାଇଛି ।

ପେଙ୍ଗୁଇନ୍ ମାରିବା ଲାଗି ସେମାନେ ବିଶେଷ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେଗୁଡ଼ିକ ଖର ନିଶ୍ଚିତ । ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ସେମାନେ ଜାହାଜ ପାଖକୁ ଲାଗିଆସନ୍ତି । ସମୁଦ୍ର ଭିତରେ

ପେଟୁଇନଗୁଡ଼ିକର ଅନେକ ଶତ୍ରୁ । ଦେଶୁ ସ୍ଥଳସ୍ତରେ ରହିବା-
ପାଇଁ ସେମାନେ ଅଧିକ ନିରପଦ ମନେକରନ୍ତି । ପେଟୁଇନ୍
ପକ୍ଷୀଗୁଡ଼ିକର ଉଚ୍ଚତା ପ୍ରାୟ ୪ ଫୁଟ । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଧରିବା ବଡ଼
କଷ୍ଟକର । ପେଟୁଇନ୍ କଲିଙ୍ଗ ଏବଂ ମାଂସ ଖାଇବାକୁ ଖୁବ୍
ସ୍ବାଦୁକର । ଏହାର ଚର୍ବି ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ଉପକାରୀ । ଘିଅ ଏବଂ ଷ୍ଟୋଭ୍
ଜାଳିବା ସମୟରେ ଅଭିଯାସୀମାନେ ଏହାକୁ ତିଳରୂପେ ବ୍ୟବହାର
କରିଥାନ୍ତି ।

ଅପ୍ରେଲ ୨୩ ତାରିଖ ଦିନ ଅଭିଯାସୀ ଦଳ ଶେଷ ଥର
ପାଇଁ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିଲେ । ଗୁରୁ ମାସ ପରେ ଯାଇ
ସେ ଆଉ ଥରେ ଉଦୟ ହେବେ । ମାତ୍ର ସେହି ସମୟର ନିରବ
ନିଥର ରଜମାର ମାଳ ଆକାଶ ଉପରେ ରୂପେଲି ଚନ୍ଦ୍ରର ସୁଜ୍ଜ୍ଵଳ
ବିହାର ବାସ୍ତବିକ ଅନୁପମ ଏବଂ ବର୍ଣ୍ଣନାଶୀତ । ପ୍ରକୃତିର ସେହି
ଶାନ୍ତ, ଶୀତଳ, ନୈସର୍ଗିକ ଶୋଭାରେ ବିମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଉତ୍ତଳସନ୍
ଅନେକ ସମୟରେ ତାହାର ବିଚିତ୍ର ଆଲୋଚ୍ୟ ଅଙ୍କନ କରି ବସନ୍ତି ।

ଝଟ୍ ତାଙ୍କ ଡାଏରୀରେ ଲେଖିଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତଳସନ୍
ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ପରିଶ୍ରମୀ ଲୋକ ତାଙ୍କ ଦଳ ଭିତରେ ଆଉ
କେହି ନ ଥିଲେ । ଜାହାଜ ଭିତରେ ହେଉ ବା ଘର ଭିତରେ
ହେଉ ଲୋକମାନେ କପରି ସୁଖରେ ବସବାସ କରିପାରିବେ
ତାହା ଦେଖିବା ତାଙ୍କର ପ୍ରଧାନ କାମ ଥିଲା । ସେ ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ
ଅଞ୍ଚଳର ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ଚିତ୍ରସବୁ ଅଙ୍କନ କରୁଥିଲେ । ଜାହାଜରେ
ଥିବା ସହଯାସୀମାନଙ୍କର ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟର ଯତ୍ନ ନେବାରେ ସେ
କେବେହେଲେ ଅବହେଳା ଦେଖାଉ ନ ଥିଲେ । କେହି କେବେ

ରୋଗରେ ପଡ଼ିଲେ ଅକୁଣ୍ଠିତଭାବରେ ତାହାର ସେବା କରୁଥିଲେ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ସମାନ ପ୍ରକାର ଥିଲା ଏବଂ ଜାହାଜ ଭିତରେ ସମସ୍ତେ ଆନନ୍ଦର ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଥିଲେ । ନାବିକମାନେ ସକାଳଠାରୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ପୁଣି ଭୋଜନ ପରଠାରୁ ସଂଧ୍ୟା ୫ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାମରେ ବୁଡ଼ି ରହିଥିଲେ । ସଂଧ୍ୟା ଭୋଜନ ପରେ କେହି କେହି ଲେଖାପଢ଼ାରେ ଲାଗନ୍ତି । ଅନ୍ୟମାନେ ତାସ୍ ବା ତେସ୍ ଖେଳରେ ମଜ୍ଜି ରହନ୍ତି । ପୁଣି କିଏ କିଏ ବା ଅବସର ବିନୋଦନ ପାଇଁ କାଠକାମ, ଜାଲବୁଣା ଓ ଚମଡ଼ା କାମରେ ଲାଗିପଡ଼ନ୍ତି । ଶତ ୧୦ଟା ହେଲେ ସମସ୍ତେ ଶୋଇବାକୁ ଯା'ନ୍ତି । ଗ୍ରୀଷ୍ମକାଳ ଆସିଗଲେ କିପରି କଣ ହେବ ସେ କଥା ଚିନ୍ତା କରି ଓ ନିଜର ଡାଏରୀ ଲେଖିସାରି ସ୍କଟ୍ ସମସ୍ତଙ୍କ ପଛରେ ଶୋଇବାକୁ ଯାଆନ୍ତି ।

ସେମାନଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ଭିତରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବିଷୟ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କରିବାପାଇଁ ପ୍ରତି ସପ୍ତାହରେ ତର୍କ-ସତ୍ତା ବସେ । ସେହିମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ‘ସାଉଥ୍ ପୋଲାର୍ ଟାଇମ୍‌ସ୍’ ନାମକ ଗୋଟିଏ ମାସିକ ପତ୍ରିକା ବାହାରୁଥାଏ । ଏଥିର ସମ୍ପାଦନା ପାଇଁ ସେକ୍ରେଟନଙ୍କୁ ବଛାଯାଇଥାଏ । ସେ ନିଜେ ପତ୍ରପତ୍ରି କରିବାକୁ ଖୁବ୍ ଭଲପା'ନ୍ତି ଏବଂ ବହୁ କବିତା ଆବୃତ୍ତି କରିପାରନ୍ତି । ବିଜ୍ଞାନ ବିଷୟକ ପ୍ରବନ୍ଧ, ଧର୍ମ ବା କୌତୁକିଆ ବିଷୟକୁ ନେଇ ଲେଖାମାନ ଜାହାଜର ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କଠାରୁ ସଂଗୃହୀତ

ହୁଏ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପାଠ କରି ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଭଲ ଭଲ ଲେଖାମାନ
ସମ୍ପାଦକ ବାଛି ନିଅନ୍ତି । ଉତ୍କଳସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଙ୍କିତ ଅନେକ
ଟିପ୍ପଣୀ ସେହି ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ । ସ୍କଟ୍‌ଲ୍ୟାଣ୍ଡ ମତରେ
ନାବିକମାନେ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖନ୍ତି ।

ଜୁନ୍ ୨୩ ତାରିଖ । ଶୀତକାଳର ମଧ୍ୟଭାଗ । ବଡ଼ଦିନ
ଉତ୍ସବ ଲାଗି ରଙ୍ଗିନ କାଗଜିଆର ପୃଷ୍ଠସଜ୍ଜାରେ ଜାହାଜ
ସଜ୍ଜିତ କରିଦିଆଗଲା । ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ
ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ବରଫିଆର ସୁନ୍ଦର ଅଳଙ୍କାର ଥୁଆ
ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଅଳଙ୍କାରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ
ଘସ ଜାଳି ଦିଆଯାଇଥାଏ । ସେହିସବୁ ଘସାଲେକରେ ଆଲୋକିତ
ହୋଇ ବରଫ ଅଳଙ୍କାରଗୁଡ଼ିକ ଅପୂର୍ବ ଶ୍ରୀ ପାରଣ
କରିଥାଏ ।

ଦିନେ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଧରଣର ବଡ଼ଦିନ ଭୋଜି ହେଲା ।
ଭୋଜି ପରେ ଅଧିକ ସ୍ବଚ୍ଛ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାହାଜରେ ନୃତ୍ୟ-ଗୀତ
ଚାଲିଲା । ସକାଳ ଗୋଟାଏ ବେଳେ ଶୀତଳ ସମୀରଣ
ଉପଭୋଗ କରିବାଲାଗି ଜାହାଜର ଅଧିକାଂଶ ଯାତ୍ରୀ ବାହାରକୁ
ଗଲେ । ନିର୍ମଳ ମାଳ ଅନ୍ତରାକ୍ଷର ଅନନ୍ତ ବନ୍ଧ ଉପରେ
ତକାଥାଳିଆ ପତ୍ରର ରୂପେଲି ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ମଝିରେ ରଖି ଚାରି-
ପାଖରେ ଅଗଣିତ ନକ୍ଷତ୍ରସଜ୍ଜିତ ଆଲୁଅ ଜାଳି ବସିଥାନ୍ତି ।
ସେଦିନର ସେହି ପ୍ରଫୁଲ୍ଲିତ ଦିବସ ଏବଂ ରମଣୀୟ ରଜନୀ
ସ୍ମରଣ ଦେଉଥାଏ ଯେ ସେମାନଙ୍କର ଦୁଃସାହସିକ ଯାତ୍ରା ନିଶ୍ଚୟ
ସାମ୍ପଲ୍ଲମଣ୍ଡିତ ହେବ ।

ଶୀତକାଳର ଦ୍ଵିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ ଦୁଇ ଗଡ଼ରେ ଅତିହୀନ ହେଲା ।
 ସେହି ସମୟ ଭିତରେ ଜାହାଜର ଅନଭିଜ୍ଞ ଯାତ୍ରୀଦଳ ଅନେକ
 ବିଷୟରେ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କଲେ । ଅଗଷ୍ଟ ୨୪ ତାରିଖ ।
 ଶନି କାଳ । ବାର୍ଣ୍ଣାଚୀ ଓ ସେକ୍ଲିଙ୍ଗନ ଘରର ଛୋଟ କୋଠା
 ଭିତରେ କାମ କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ରାଏଡ଼ସ୍ ଓ ଅନ୍ୟ
 କେତେକ ନାବିକ ଶ୍ରୀତ୍ରୀ-ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ମଧ୍ୟରେ ଅମୋଦପ୍ରମୋଦ
 କରୁଥିଲେ । ବୈଜ୍ଞାନିକ ଦୁହେଁ ପ୍ରଥମେ ସେମାନଙ୍କର କାମ ସାରି
 ଜାହାଜକୁ ଯିବାକୁ ବାହାରିଲେ । ମାତ୍ର କେଉଁଠି ଥିଲା କେଜାଣି,
 ହଠାତ୍ ଏକ ବରଫଝଡ଼ ମାଡ଼ି ଆସିଲା । ଝଡ଼ ଭିତରେ
 ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଗନ୍ଧା ହରାଇ ବସିଲେ । ଯେଉଁ ଘର
 ଭିତରେ ବସି ସେମାନେ କାମ କରୁଥିଲେ ସେଠାରୁ ଜାହାଜର
 ଅବସ୍ଥିତି ମାତ୍ର ୨୦୦ ଗଜ । ତଥାପି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିବା
 ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏକ ଦୁରୁହ ବ୍ୟାପାର ହୋଇଉଠିଲା ।
 ଆଉ ଅଗ୍ରସର ହେବା ଅର୍ଥସ୍ନାନ ଜାଣି ସେମାନେ ଗୋଟିଏ
 ଜାଗାରେ ଠିଆହୋଇ ରହିଲେ ଏବଂ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ଚିତ୍କାର
 କଲେ । ଏତିକିବେଳେ ରାଏଡ଼ସ୍ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀତ୍ରୀ
 ପ୍ରକୋଷ୍ଠରୁ ଜାହାଜକୁ ଆସୁଥିଲେ । ନିରାପତ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେମାନେ
 ସମସ୍ତେ ହାତ ଧସାଧର ହୋଇ ଆଗକୁ ଚାଲିଥାନ୍ତି । ସୌଭାଗ୍ୟ-
 ବଶତଃ ଜାହାଜର ସିଡ଼କୁ ଲାଗି ପଡ଼ିଥିବା ଗୋଟିଏ ଦଉଡ଼ି
 ସେମାନଙ୍କର ହାତରେ ପଡ଼ିଲା । ଠିକ୍ ସେତେବେଳେ ସେମାନେ
 ଏକ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଚିତ୍କାର ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ । କିଏ ଏପରି
 ଚିତ୍କାର କରୁଛି ଜାଣିବାଲାଗି ଯେଉଁଆଡ଼ୁ ଚିତ୍କାର ଶେଷ ଆସୁଥିଲା
 ସେମାନେ ସେହି ଦିଗକୁ ଆଉ ଟିକିଏ ମାଡ଼ିଗଲେ । ଫଳରେ
 ଅସହାୟ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଦୁଇଜଣ ସେମାନଙ୍କଦ୍ଵାରା ରକ୍ଷା ପାଇଗଲେ ।

ବରଫଝଡ଼ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ନ ଥିବାରୁ ସେମାନେ
 ତୁଷାର ମାଡ଼ରେ ଆହତ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ । ଏହାପରେ
 ସେହି ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ଦଉଡ଼ିକୁ ଜାହାଜଠାରୁ ଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
 ପକାଇ ରଖାଗଲା । ବରଫଝଡ଼ କିପରି ଭାବରେ ମଣିଷକୁ
 ଅନ୍ଧ କରିଦିଏ ଓ ଏହି ଝଡ଼ ଯୋଗୁଁ ସେ କିପରି ବାଟବଣା
 ହୋଇଯାଏ ତାହା ସେମାନେ ନିଜ ନିଜର ଅନୁଭୂତିରୁ ବେଶ୍
 ଜାଣିପାରିଲେ ।

ନବମ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଅଜଣାର ସନ୍ଧାନେ

୧୯୦୨ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୨୩ ତାରିଖ । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଏଥର ଦକ୍ଷିଣକୁ ଫେରିଲେ । ଆନ୍ଧ୍ରାଚଳରେ ବସନ୍ତରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ସ୍ଲେଜଗାଡ଼ି ଧରି କପର ମେରୁ ଆଡ଼କୁ ଯାତ୍ରା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଝଟ୍ ଯେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଧିବଦ୍ଧ ଯୋଜନାମାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ପାରିଥିଲେ । କିଭଳି ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିବାକୁ ପଡ଼ିବ, କିଭଳି ଖାଦ୍ୟ ଖାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଲେଜଗାଡ଼ିରେ କେତେ ଓଜନର ମାଲମଟା ଓ କେତେ କ'ଣ ଉପକରଣ ନେବାକୁ ହେବ, ସ୍ଲେଜଗାଡ଼ି ଘୋଷାରିବା କାମ ମଣିଷମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ହେବ କି କୁକୁରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହେବ, ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟ ଝଟ୍ ଠିକ୍ କରିପାରିଥିଲେ ।

ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୁମେରୁ ଅଞ୍ଚଳ ବିଷୟରେ କେହି କିଛି ଜାଣି ନ ଥାନ୍ତି । ସ୍ଲେଜଗାଡ଼ି ଧରି ସବୁପ୍ରଥମେ ଝଟ୍ ମେରୁ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯାତ୍ରାରମ୍ଭ କଲେ ।

ଯାତ୍ରା ପାଇଁ କେଉଁ ରାସ୍ତା ଅଧିକ ସୁଗମ ହେବ, ଯାତ୍ରା-କାଳରେ ମଣିଷ ଏବଂ କୁକୁରମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥା କପରି ରହିବ ତାହା ପରୀକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ତଥା ସ୍ଲେଜଗାଡ଼ିସବୁ ବୋର୍ଡେଇ କରିବାର ଅଭ୍ୟାସ ବଢ଼ାଇବା, ତମ୍ବୁଗୁଡ଼ିକୁ ସହଜରେ ପକାଇ

ଶିଖିବା ଏବଂ ପାଣିପାଗ ବସ୍ତୁରେ ଅଭିଜ୍ଞତା ଲାଭ କରିବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ କେତୋଟି ଛୋଟ ଧରଣର ଅଭିଯାନରେ ଯିବାପାଇଁ ସ୍ଥିର କରାଗଲା ।

ଏହି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ ଆରମ୍ଭରେ ଚୁରୋଟି ସ୍କୁଲଗାଡ଼ି ସହ ଚୁରଦଳ ଅଭିଯାତ୍ରୀ ବାହାରପଡ଼ିଲେ । ଝଟ୍, ବାଣ୍ଟି ଓ ସେକ୍ଲିଟନ୍ ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗକୁ ଗଲେ । ସେମାନେ ସାଙ୍ଗରେ ଦୁଇଟି ସ୍କୁଲଗାଡ଼ି ଓ ତେରଟି କୁକୁର ନେଇଥାନ୍ତି । ଯାହାକାଳରେ ସେମାନେ ଏକ ବରଫଝଡ଼ର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲେ । ଏହି ଝଡ଼ରେ ସେମାନଙ୍କର ତମ୍ବୁଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା । ଭୂଷାର ଆଦାତ ଫଳରେ ସେମାନେ ଆହତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ହିମାଗତ ଭାବରେ ତିନି ଦିନ ଧରି ଦୁଃଖ ଭୋଗିବା ପରେ ସେମାନେ ଜାହାଜକୁ ଫେରିଥିଲେ । ଏହି ଛୋଟ ଅଭିଯାନରୁ ଝଟ୍ ଶିକ୍ଷା କଲେ ଯେ ଉପଯୁକ୍ତ ନିରାପଣ ନ ଥିବା ତମ୍ବୁ ଭିତରେ ଶୋଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଏକାନ୍ତ ଅନୁଚିତ ।

ଗୋଟିଏ ସପ୍ତାହ ପରେ ଝଟ୍ ପୁଣି ଥରେ ଯାତ୍ରା କଲେ । ଏଥର ତାଙ୍କ ସହିତ ସେକ୍ଲିଟନ୍ ଗଲେ ଓ ବାଣ୍ଟିଙ୍କ ବଦଳରେ ଫିଦର ନାମକ ଜଣେ ନାବିକ ଯାତ୍ରା କଲେ । ବରଫମାଡ଼ ଖାଇ ବାଣ୍ଟି ସେତେବେଳକୁ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ଫିଦର ଥିଲେ ଜଣେ ବଳବାନ୍ ଓ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତି । ସେ ସ୍କୁଲଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନେକ କଥା ଜାଣିଥିଲେ । ଜାହାଜର ୮୦ ମାଇଲ ଦକ୍ଷିଣକୁ ଥିବା କ୍ଲାଫ୍ ନାମକ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିବା ସେମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥାଏ । ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଦାମଘର ବଂସାଇ ଭବିଷ୍ୟତ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ସେହି ଗୋଦାମରେ କିଛି

ଖାଦ୍ୟ ଜମା ରଖିଦିବାକୁ ସେମାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଥାଏ । ଏହି ପ୍ରକାର ଜାଗାଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବାପାଇଁ ସେମାନେ ସେହିଠାରୁ ଜାଗାରେ ଟୋଟିଏ ଟୋଟିଏ ବଡ଼ ଧରଣର ପଥର ଗଢ଼ା କରାଥାନ୍ତି ।

ସ୍କଟ୍ ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଥାନ୍ତି । ବାଟରେ ବହୁତ ଗୁଡ଼ିଏ ବରଫ ପୋଲ ଏବଂ ଭୂଷାରଞ୍ଚେଷ୍ଟ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବଡ଼ ବଡ଼ ଫାଟ ସେମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିପଥାରୁଡ଼ି ହେଲେ । ଚାଲୁ ଚାଲୁ ଫିଦର ଏହିପରି ଗୋଟିଏ ଫାଟ ଭିତରେ ଗଲିପଡ଼ିଲେ । ମାତ୍ର ଖଣ୍ଡିଏ ଦଉଡ଼ି ସାହାଯ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଦୁଇଜଣ ବନ୍ଧୁ ତାଙ୍କୁ ଉପରକୁ ଉଠାଇ ଆଣିଲେ । ଏହାପରେ ସେମାନେ ଏକତ୍ର ଦଉଡ଼ିରେ ବନ୍ଧାବନ୍ଧ ହୋଇ ଯାହା କରବାକୁ ଲାଗିଲେ । ‘ମାଉଣ୍ଟ ଡିସ୍କଭରୀ’ ବୋଲି ନାମକରଣ କରିଥିବା ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ଗୋଦାମ କରି ସେଠାରେ ଜନସବୁଡ଼ିକ ରଖିଲେ । ଜାହାଜକୁ ଫେରିବାବେଳେ ସେମାନେ କୌଣସି ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ି ନ ଥିଲେ । ନଅ ଦିନର ଏହି ଯାତ୍ରା ଶେଷ କରି ସ୍କଟ୍ ବେଗ୍ ଆନୁପ୍ରସାଦ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ଏଥର ଗ୍ରୀଷ୍ମକାଳରେ କେଉଁ ରସ୍ତା ଧରି ଦକ୍ଷିଣକୁ ଯାହାକଲେ ସୁବିଧା ହେବ, ସେକଥା ସେ ଭଲରୂପେ ଜାଣିପାରିଲେ ।

ମାତ୍ର ଜାହାଜରେ ପହଞ୍ଚି ପହଞ୍ଚି ସ୍କଟ୍ ଗୋଟିଏ ଦୁଃସମ୍ବାଦ ପାଇଲେ । ସେ ଶୁଣିଲେ ଯେ ଦକ୍ଷିଣ ଭିକ୍ଟୋରିଆ ଲାଣ୍ଡର ଉପକୂଳ ଦେଇ ଯାଇଥିବା ଆର୍ମିଟେଜ୍‌ଙ୍କ ଦଳ ଫେରି ଆସିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି । କାରଣ ଦଳଭିତରୁ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ସ୍କର୍ଭ୍ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି । ତଟକା ଖାଦ୍ୟ, ବିଶେଷତଃ ଫଳ ଓ କଞ୍ଚା ପନିପରିବା ଅଭାବରେ ଏହି ରୋଗ ଦ୍ରୁତ । ଯଥା ସମୟରେ ଉପରେକ୍ତ ଅଭାବମାନ ଭରପୂର୍ କରା ନ ଗଲେ ମୃତ୍ୟୁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇପଡ଼େ । ଏହି ରୋଗର ନିରାକରଣ ନିମନ୍ତେ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉତ୍ତମ ଖାଦ୍ୟର ସୁବିନ୍ୟାସ

ବାଞ୍ଛିମୟ । ତେଣୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ଛୁଞ୍ଚି ଦେଇ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଦଳକୁ
ସିଲ୍ ମାଛ ଧରିବାପାଇଁ ଉତ୍ତରକୁ ପଠାଇ ଦିଆଗଲା । ସେମାନେ
ହଜାରେ ପାଉଁଶରୁ ଅଧିକ ଓଜନର ସିଲ୍ ମାଛ ଧରି ଫେରିଲେ ।
ଏହା କିଛିଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଭିଯାତ୍ରିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉତ୍ତମ ମାଂସର
ରୁଚିବା ମେଣ୍ଟାଇଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନପ୍ରକାର ଫଳ ଯୋଗାଇ
ଦିଆଗଲା । ତାଛଡ଼ା ସମସ୍ତ ଜାହାଜକୁ ଉତ୍ତମରୂପେ ପରିଷ୍କାର
ଓ ବିଶୋଧିତ କରିଦିଆଗଲା । ଡାଃ କୋଏଟ୍‌ଲିଜ୍ ଏବଂ ଡାଃ
ଉଇଲସନ୍ ଅସୁସ୍ଥ ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ବିଶେଷ ଯତ୍ନ ନେଲେ ।
ଫଳରେ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭକଲେ ।

ଗ୍ରୀଷ୍ମକାଳରେ ସ୍ନେହଗାଡ଼ି ଧରି ଦକ୍ଷିଣକୁ ଯାତ୍ରା କରିବା-
ପାଇଁ ଝଟ୍ ଉଇଲସନ୍ ଓ ସେକ୍ଲିଟନ୍‌ଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ସହଚରରୂପେ
ମନୋନୀତ କଲେ । ଦୁଇଟି ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ଦଳ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ
କିଛି ଅତିରିକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ବୋହିନେବାର ସ୍ଥିର ହେଲା । ସେହି-
ସବୁ ଖାଦ୍ୟପଦାର୍ଥ ସାଇତି ରଖିବାଲାଗି ସେମାନେ ପଥ ମଧ୍ୟରେ
ଦୁଇଟି ଖାଦ୍ୟଭଣ୍ଡାର ଗଢ଼ିବେ ବୋଲି ଠିକ୍ ହୋଇଥାଏ ।
ସେହି ଦଳ ଦୁଇଟି ଅକ୍ଟୋବର ତା ୩୦ ରଖରେ ବାହାରିଗଲେ ।
ତାହାର ତିନି ଦିନ ପରେ ଝଟ୍ ଓ ତାଙ୍କର ଦଳ ବାହାରିଗଲେ ।
ସେମାନେ ସାଙ୍ଗରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ସ୍ନେହଗାଡ଼ି, ଉଣାଇଣଟି
କୁକୁର ଏବଂ ନଅ ସପ୍ତାହର ଖାଦ୍ୟ ଧରିଆନ୍ତି । କୁକୁରଗୁଡ଼ିକ
ସ୍ନେହଗାଡ଼ି ଟାଣି ଟାଣି ପୁରା ଦମ୍‌ରେ ଚାଲିଲେ ଏବଂ ଖୁବ୍
ଶୀଘ୍ର ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ଦଳ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ । କିନ୍ତୁ କିଛିଦିନ
ପରେ ପାଗ ଖରାପ ହୋଇଗଲା । କୁମେରୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ତ ଦୃଢ଼କେ
ଘୋଡ଼ା ଛୁଟି । ପାଗ ଖରାପ ଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କର ଗତି

ଧମେଇ ଆସିଲା । ଯାହାହେଉ ସମନ୍ତ୍ର ୭୯° ଅକ୍ଷାଂଶ ନିକଟରେ ପଡ଼ିଥିଲେ । ତାହା ଥିଲା ଦକ୍ଷିଣାଞ୍ଚଳର ସବାମେଷା ଦୂରବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ଥାନ ଏବଂ ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେହି ଅକ୍ଷାଂଶରେ କେହି ପଡ଼ିଥି ପାର ନ ଥିଲେ । ଅକ୍ଟୋବର ୧୫ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ଦୁଇଟିଯାକ ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ଦଳ ଷ୍ଟ୍, ଉଇଲସନ୍ ଓ ସେଙ୍କି ଟନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଫେରିଆସିଲେ । ଭୂମିର ଉପରିଭାଗ କଦର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବାରୁ ଏବଂ କୁକୁରଗୁଡ଼ିକ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇପଡ଼ିଥିବାରୁ ଷ୍ଟଙ୍କ ଦଳ ମାତ୍ର ତିନି ମାଇଲ ଗସ୍ତା ଯିବାପରେ କୁକୁରଗୁଡ଼ିକ ଆଉ ଚାଲିପାରିଲେ ନାହିଁ । ବୋର୍ଟାଇ ହୋଇଥିବା ଜନସପତ୍ର ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଖୁବ୍ ଓଜନିଆ ହେଲା । ଶେଷରେ ବୋର୍ଟାଇ ହୋଇଥିବା ଜନସ-ଗୁଡ଼ିକ ଷ୍ଟ ଦୁଇଭାଗ କରିଦେଲେ । ସେଥିରୁ ଗୋଟିଏ ଭାଗ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ସେମାନେ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ଓ ଅନ୍ୟ ଭାଗଟି ମୋରାଇଦେଲେ । ଏହା ଫଳରେ ଆଗକୁ ଯିବା ସହଜ ହେଲା । ଏହିପରି ଭାବରେ ତିରିଶି ଦିନ କଟିଗଲା । ଏହି ତିରିଶ ଦିନ ଧରି ତିନିଜଣ ମଣିଷଙ୍କୁ କୁକୁରମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଗାଡ଼ି ଟାଣିବାକୁ ପଡ଼ୁଥାଏ । ରୁଗ୍‌ଶ, ଦୁର୍ବଳ କୁକୁରଗୁଡ଼ିକୁ କାମରେ ଲଗାଇବାକୁ ସମସ୍ତେ ନାପସନ୍ଦ କରୁଥାନ୍ତି । ଦେଖୁ ଦେଖୁ କେତେଗୁଡ଼ିଏ କୁକୁର ମୃତ୍ୟୁମୁଖରେ ପଡ଼ିଲେ ଏବଂ ଭଲ କୁକୁରଗୁଡ଼ିକୁ ଏହିସବୁ ମଲା କୁକୁର ମାଂସ ଖାଇବାକୁ ଦିଆଗଲା ।

ଏହି ସମୟକାଳ ମଧ୍ୟରେ ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ଓ ବରଫର ତାପ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି, ବରଫର ଉପରିଭାଗର ଗଠନକୁ ପରୀକ୍ଷା ନିଶ୍ଚୟ କରି, ବଡ଼ ବଡ଼ ବରଫ ଉପତ୍ୟକା ଓ ବରଫ ପାହାଡ଼ସବୁ ଚିହ୍ନଟ କରି ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥିତିକୁ ସହସହକାରେ

ମାନବରେ ଅଙ୍କନ କରିଗଲାଣି । ଯଦ୍ବାଦ୍ବାସ ସେମାନଙ୍କର ମାନବ ଅଙ୍କନ କରିବାର ଆଗ୍ରହ ମେଣ୍ଟୁଥାଏ ଏବଂ ସେହିସବୁ ମାନବ ଯେ ଭବିଷ୍ୟତ ଆବିଷ୍କାରକମାନଙ୍କୁ ବିଶେଷ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ, ଏହା ସେମାନେ ଭଲରୂପେ ଜାଣିଥାନ୍ତି । ଉତ୍କଳସିନ୍ଧୁ ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳମାନଙ୍କର ଚିନ୍ତାଧାରା କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଦକ୍ଷିଣ ପାର୍ଶ୍ବରେ ଭିକ୍ଟୋରିଆ ଲାଣ୍ଡର ବିସ୍ମୟକର ପର୍ବତଶ୍ରେଣୀ ଲମ୍ବିଯାଇଥାଏ । ଦକ୍ଷିଣ ଓ ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ ଦିଗନ୍ତବିସ୍ତାର ବିରାଟ ଭୂସାର ପ୍ରାନ୍ତର ବିସ୍ତାର ଲାଭ କରିଥାଏ । ତନିଜଣ ଶ୍ରାନ୍ତ ମଣିଷ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ବଳି କ୍ଳାନ୍ତ କେତୋଟି କୁକୁର ସେହି ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ବରଫ ରାଜ୍ୟରେ ଚାଲିଥାନ୍ତି । ଅଜଣାକୁ ଜାଣିବାଲାଗି ମଣିଷ ଭିତରେ ଯେ କେତେ ଆଗ୍ରହ ରହିଛି, ସେମାନେ ହୋଇଥାନ୍ତି ତାହାର ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରମାଣ ।

କୌଣସି ଦିନ ପେଟପୂର ଗଣ୍ଡିଏ ଖାଇବାକୁ ସେମାନଙ୍କର ସାହସ ନ ଥାଏ । ସେମାନେ ସବୁବେଳେ ଖାଦ୍ୟପଦାର୍ଥ ସଞ୍ଚ ରଖିବାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାନ୍ତି । କାରଣ ବରଫଝଡ଼ ବା ଭୂସାରପାତ ଯୋଗୁଁ ସେମାନଙ୍କର ଯାତା ବିଳମ୍ବିତ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଥାଏ ।

ଡସେମ୍ବର ୨୫ ତାରିଖ । ବଡ଼ଦିନ । ପୂର୍ବପରି ସେମାନଙ୍କର ଦକ୍ଷିଣ ଯାତା ଲାଗିରହିଥାଏ । ଏଣିକି ସେମାନେ ନିଜେ ନିଜେ ସେଲଗାଡ଼ି ଟାଣୁଥାନ୍ତି । ପାଖରେ ଆଉ ଯେଉଁ କେତୋଟି କୁକୁର ଥା'ନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକ ଗାଡ଼ି ପାଖେ ପାଖେ ଦୌଡ଼ୁଥାନ୍ତି । ବଡ଼ଦିନଟା ବର୍ଷ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ମରଣୀୟ ଦିନ । ଏପରି ଦିନରେ ଶ୍ରେକଲ ରହିବା ପାପ ହେବ ଯଦି ସେମାନେ ସେଦିନଟି ପାଇଁ ଭଲକରି ଗଣ୍ଡିଏ ଜଳଖିଆ, କିଛି

ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ ଏବଂ ରାତି ଲୁଗି ଉପଭୋଗ୍ୟ ଆହାରର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ । ସେହିନିଟା ସମସ୍ତଙ୍କର ଖୁବ୍ ମଉଜମଜଲିସରେ କଟିଗଲା ।

ପରଦିନଠାରୁ ସେମାନେ ସୁଖି ଅରେ ସାଧାରଣ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇବାରେ ଲାଗିଲେ । ଏପରି ଖାଇବା ଫଳରେ ସେକ୍ସଟନଙ୍କଠାରେ ଯଦି ବେଗର ଲକ୍ଷଣମାନ ଦେଖାଗଲା । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦେବାପାଇଁ ସେମାନଙ୍କଠାରେ ସେପରି ତଟକା ଖାଦ୍ୟ ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ସେମାନେ ଆଉ ଅଧିକ ଦୂର ଅଗ୍ରସର ହେବେ ବୋଲି ଆଶା କରିପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଦକ୍ଷିଣକୁ ଡିନ ଶହ ମାଇଲ ଯିବାପରେ ସେମାନେ ଏକ ବିରାଟ ପବ୍ ତ ଆବିଷ୍କାର କଲେ ଏବଂ ତାହାର ନାମ ରଖିଲେ ମାଉଣ୍ଟ ମାରଗମ୍ । ଏହି ପବ୍‌ତର ଆବିଷ୍କାରକଙ୍କର ନାମାନୁସାରେ ଏହା ନାମିତ ହୋଇଥିଲା ।

ସେକ୍ସଟନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କ୍ରମେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଖରାପ ହେବାରେ ଲାଗିଲା ଏବଂ ଉଚ୍ଚଲମ୍ବନ ବରଫଜନିତ ଚଷ୍ମ ରେଗରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଆହାନ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ଅତିଶୟ ଯନ୍ତ୍ରଣା ହେଲେ ହେଁ ଆଖିରେ ପଟି ବାନ୍ଧି ସେ ସ୍ଲେଜାଡ଼ି ଟାଣିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ତାହା ସତ୍ତ୍ୱେ ଚନ୍ଦ୍ର ଆଜିବାପାଇଁ ଏବଂ ଅଜିତ ଚିତ୍ରରେ ରଙ୍ଗ ଦେବାପାଇଁ ସେ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଆଖିରୁ ଗଲ୍‌ସ କାଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ଯାହାହେଉ ତସେମ୍ବର ୩୦ ତାରିଖରେ ସେ ଚଷ୍ମ ରେଗରୁ ଆବେଗ୍ୟ ଲୁଉକଲେ ଏବଂ ସୁଖି ରକ୍ଷନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷର ଗ୍ରହଣ କଲେ । କାରଣ ଡିନଙ୍କ ଭିତରୁ ସେ ହିଁ ଭଲ ବନ୍ଧିପାରନ୍ତି ।

ଏହିପରି ବିଭିନ୍ନ ଦୁଃଖକଷ୍ଟ ଭିତରେ ସେମାନେ ୮୨.୧୭° ଅକ୍ଷାଂଶ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସ୍କଟ୍ ଓ ଉଇଲସନ୍ ବରଫଜୋତା ପିନ୍ଧି ଦକ୍ଷିଣକୁ ଆଉ କିଛିଦୂର ଅଗ୍ରସର ହୋଇଥିଲେ । ପ୍ରାୟ ୮୩° ଅକ୍ଷାଂଶ ନିକଟରେ ସ୍କଟ୍ ଆଉ ଏକ ପବ୍‌ଡଗ୍ରେଣୀ ଆବିଷ୍କାର କଲେ । ସବୁଠାରୁ ଦୂରରେ ଥିବା ଅନ୍ତର୍ଗପଟିକୁ ସେ ଉଇଲସନ୍ ଅନ୍ତର୍ଗପ ବୋଲି ନାମ ଦେଲେ ଏବଂ ସବୁଠାରୁ ଦୂରରେ ଥିବା ସମୁଦ୍ରର ଏକ ଅପ୍ରସିଦ୍ଧ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ସେକ୍ଲଟନ ପ୍ରଣାଳୀ ବୋଲି ନାମିତ କଲେ ।

ସେତେବେଳକୁ ସେମାନେ ଦକ୍ଷିଣମେରୁଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ଶହ ମାଇଲ ଦୂରରେ ପହଞ୍ଚିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଜାଣିଗଲେ ଯେ ତାହା ହିଁ ହେଉଛି ସେମାନଙ୍କର ଯାହାର ଶେଷ ସୀମା । କାରଣ ପାଖରେ ମାତ୍ର ଦୁଇ ସପ୍ତାହ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ଥାଏ । ଅନେକ କୁକୁର ମରିଯାଇଥାନ୍ତି ; ଅବଶିଷ୍ଟ କୁକୁରଗୁଡ଼ିକୁ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ କିଛି କୁକୁରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ମାରି ଦିଆଯାଇଥାଏ । ସଞ୍ଚିତ ଖାଦ୍ୟକୁ ଚାହିଁ ସେମାନେ ଯଥାଶୀଘ୍ର ଫେରିଆସିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଫେରିବା ବାଟରେ ସେମାନଙ୍କର ନିକଟସ୍ଥ ଖାଦ୍ୟଭଣ୍ଡାର ସେଠାରୁ ୯୮ ମାଇଲ ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥାଏ । ବରଫଝେଡ଼ ଓ ଭୂସାରପାତ ସତ୍ତ୍ୱେ ସେମାନେ ୧୯୦୩ ଜାନୁଆରୀ ୧୩ ତାରିଖରେ ଉକ୍ତ ଖାଦ୍ୟଭଣ୍ଡାରକୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ସେଠାରେ ବିଶ୍ରାମ ନେଇ ଫେରୁଛନ୍ତି ଏହି ସମୟରେ ସେକ୍ଲଟନ୍ ସ୍ୱର୍ଭିକ୍ସରେ ପୀଡ଼ିତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ତେଣୁ ଆଉ ବଳମ୍ବ ନ କରି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖାଦ୍ୟଭଣ୍ଡାର ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପଡ଼ିଲା । କୁକୁରମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ନ ଥିଲା । ଏଣୁ ସେମାନେ ଅନଳ୍ପା

ସତ୍ତ୍ୱେ ସବାଶେଷକୁ ଥିବା ଦୁଇଟିଯାକ କୁକୁରକୁ ମାରିଦେଲେ । ନରୁପାୟ ହୋଇ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଦେଇଥିଲେ ବି ଏଥିପାଇଁ ସ୍ୱଚ୍ଛ ବିଶେଷ ଦୁଃଖିତ ହୋଇଥିଲେ ।

କାଳେ ଅସମୟରେ ଖାଦ୍ୟ ଶେଷ ହୋଇଯିବ ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଖାଉଥାନ୍ତି । ଜାନୁଆରୀ ତା ୨୦ ରଖିରେ ସେମାନେ ଚତୁର୍ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖାଦ୍ୟଭଣ୍ଡାର ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ଉଇଲସନ୍‌ଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱଚ୍ଛ ରୋଗ ଧରିବ ବୋଲି ଜଣାପଡୁଥାଏ । ଚାଲିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଦେହକୁ ଶକ୍ତି ଆସୁ ନ ଥାଏ । ମାତ୍ର ଜାହାଜର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇଆସିଥିବାରୁ ସେ ଓ ତାଙ୍କର ରୁଗ୍‌ର ବନ୍ଧୁ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ସହକାରେ ଅଗ୍ରସର ହେଉଥାନ୍ତି ।

ଫେବୃଆରୀ ମାସ ୨ ତାରିଖ । ସ୍ୱଚ୍ଛ ତାଙ୍କର ଡାଏରୀରେ ଲେଖିଲେ, “ଆନନ୍ତମାନେ ସମସ୍ତେ ଖାନ୍ତି ଓ ବିଶ୍ରାମ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି । ଆନନ୍ତମାନେ ଯାଇ କାଲି ଯେପରି ସୁସ୍ଥ ଶରୀରରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରପାରିବୁ ତାହା ହିଁ ପ୍ରଭୁଙ୍କଠାରେ ମୋର ମିନତି ।” ସ୍ୱଚ୍ଛଙ୍କର ଆଗା ପୁଣିହେଲା । ସ୍ୱଚ୍ଛଙ୍କ ଦଳର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଭେଟିବା ଲାଗି ଅଫିସରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇଜଣ ଜାହାଜରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ସେମାନଙ୍କର ପୋଷାକପିନ୍ଧେଇଦସରୁ ଛୁଣିଯାଇଥାଏ । କାହାର ମୁହଁରେ ଆନନ୍ଦ ନ ଥାଏ । ମୁଣ୍ଡର ବାଳ ଓ ମୁହଁ ଉପରେ ଦାଡ଼ି ବଢ଼ି କଦର୍ଯ୍ୟ ଦେଖାଯାଉଥାଏ । ଜାହାଜର ଡେକ୍ ଉପରେ ଛୁଡ଼ାହୋଇ ବନ୍ଧୁଗଣ ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ ଜଣାଇଲେ । ସ୍ୱଚ୍ଛ, ଉଇଲସନ୍ ଓ ସେକ୍ଲଟନ୍‌ଙ୍କର ଏହି ଅଭିଯାନ ଫର୍ଷ୍ଟ ଡେପୁଆନବେ ଦିନ ଧରି ଚାଲୁ ରହିଥିଲା । ଚିର

ବରଫର ଦେଶ ଭିତରେ ସେମାନେ ମୋଟ ୯୭୦ ମାଇଲ ପଥ ଚାଲିଥିଲେ ।

ସ୍କଟ୍ ଭ୍ରମଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜାହାଜ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ପରେ ତାଙ୍କର ଅନିଚ୍ଛାମାନେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଯୋଜନାନୁଯାୟୀ କିଛି କିଛି ଲୋକ ଧରି ଚାଲିପଡ଼େ ଦେଇ ରହିଥିବା ଉପକୂଳାଞ୍ଚଳ ଓ ବ୍ରୀପଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଜ୍ଞାନଲାଭ କରିବାପାଇଁ ସେ ଜଗାଡ଼ି ନେଇ ବାହାର ଯାଇଥିଲେ ।

ନଭେମ୍ବର ମାସ ୨ ତାରିଖରେ ରାଏଡ଼ସ୍ ଦ୍ଵିତୀୟ ଥର ପାଇଁ ଲୋକପିତର ଅନ୍ତରାଳକୁ ଯାଇଥିଲେ । ଅନ୍ତରାଳର ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ରାସ୍ ସାଗରର ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ସେ ପେଟ୍ରୋଲ୍‌ମାନେ ରହିଥିବା ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନ ଆବିଷ୍କାର କରି ସେଠାରୁ ଶହ ଶହ ଅଣ୍ଡା ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଦଳର ଲୋକମାନେ ଯଥା ଜାହାଜରେ ଥିବା ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବନ୍ଧୁମାନେ ଅଣ୍ଡାଗୁଡ଼ିକ ଦେଖି ଆନନ୍ଦରେ ଅଧୀର ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ । ସେ ଅଣ୍ଡା ଅନେକ ଦିନ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ତଟକା ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇଥିଲା ।

ଡିସେମ୍ବର ମାସ ୨ ତାରିଖର ଆରମ୍ଭିକେଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଗୋଟିଏ ଦଳ ମେଲ୍‌ମାରଡ଼ୋ ସାଉଣ୍ଡରେ ଥିବା ନୂତନ ପୋରାଣସ୍ତ ବାଟେ ମହାଦେଶ ଉପରିସ୍ଥ ଏକ ବିରାଟ ଭୂସାରମ୍ପେଷ ଉପରକୁ ଉଠିବାର ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ମାଲଭୁମିରେ ପଡ଼ିଥିଲେ ଏବଂ ସେଠାରୁ ତଳେ ଥିବା ଏକ ଭୂସାରସ୍ଥଳ ଦେଖିପାରିଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଏହାକୁ

ଫେରାର୍ ତୁଷାରସ୍ରୋତ ବୋଲି ନାମକରଣ କରାଗଲା । ଲୋମ ତିଆରି ବୁଟ୍ ଉପରେ ଲୁହାକଣ୍ଟା ମରାଯାଇଥିବା ବୁଟ୍ ପିନ୍ଧି ଏବଂ ବରପକ୍ଷରୁ ବ୍ୟବହାର କରି ସେମାନେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ଗଢ଼ାଣିଆ ପଥ ଯତ୍ନେମ କରିଥିଲେ । ତାହାର ଅପର ପାର୍ଶ୍ବରେ ସେମାନେ ୯, ୦୦୦ ଫୁଟ ଉଚ୍ଚକୁ ଚଢ଼ିଥିଲେ । ସେହିମାନେ ହିଁ ପ୍ରଥମେ ତରଳ ତୁଷାରସ୍ରୋତର ବିମ୍ବଯୁକ୍ତ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିଲେ । ଏହି ତୁଷାରସ୍ରୋତ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ଅନେକ ହ୍ରଦ, ବହୁ ନଦନଦୀ ।

ସେହି ଦଳ ଜାନୁଆରୀ ମାସ ୧୦ ତାରିଖରେ ପୁଣି ସମୁଦ୍ର ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଏବଂ ସେଠାରୁ ବହୁସଂଖ୍ୟକ ସିଲ୍ ମାଛ ଧରି ଜାହାଜକୁ ଫେରିଥିଲେ । ସେମାନେ ନାନାଦି ମୂଲ୍ୟବାନ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ । ନାନା ପ୍ରକାର ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ଆଲେକ-ବିଷ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଚନ୍ଦ୍ରପରବର୍ତ୍ତୀ ଗ୍ରୀଷ୍ମକାଳରେ ଝଟ୍ଟଙ୍କର ପଶ୍ଚିମ ଯାତାପାଇଁ ପଥ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଆସିଥିଲେ ।

ଝଟ୍ଟ, ତାଙ୍କର ଅଧିକାର ଓ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଏପରି ଭାବରେ ଯେଉଁ ବିବିଧ ଅନୁଭୂତି ହାସଲ କରିଥିଲେ ସେଥିପାଇଁ ଝଟ୍ଟ ପରମ ସନ୍ତୋଷ ଲଭି କଲେ ଓ ଏ ପ୍ରକାର ଅନୁଭୂତି ଗୁଲୁ ରଖିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ । ଏତିକିବେଳକୁ ଇଂଲଣ୍ଡରୁ ମର୍ଣ୍ଟିଂ ନାମକ ଏକ ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ଜାହାଜ ଆସି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି-ଥାଏ । ମର୍ଣ୍ଟିଂ ଜାହାଜର ଉପସ୍ଥିତି ଝଟ୍ଟଙ୍କର ଯୋଜନା ପକ୍ଷରେ ବେଶ୍ ଅନୁକୂଳ ହେଲା ଏବଂ କୁମେରୁରେ ଦ୍ବିତୀୟ ଶୀତକାଳ କଟାଇବାପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସାହାଯ୍ୟ କଲା ।

ଦଶମ ପରିଚ୍ଛେଦ

କୁମେରୁରେ ଆଦୁର ବରଷେ

ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ଜାହାଜ ‘ମର୍ସିଂ’ର କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ଙ୍କ ନାମ ଥିଲା କଲ୍‌ନେକ୍ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଚାହିଁ ଝଟ୍‌ଙ୍କ ପାଇଁ ଅଧିକ ଜିନିଷ ଏବଂ ସାଜସଜ୍ଜାମ ନେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସମ୍ଭାଦ ଘରବରଫ ଉପକ୍ରମରେ ‘ମର୍ସିଂ’ ଜାହାଜ ପଠାଯାଇଥିଲା । କଲ୍‌ନେକ୍ ଜଣେ ସୁଦକ୍ଷ କପ୍ରାନ୍ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଦକ୍ଷତା ବଳରେ ‘ମର୍ସିଂ’ ଭଲ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଜାହାଜ ସକଳ ବିପଦ ଲଢ଼ନ କରି ଯେତେବେଳେ ଆସିପାରିଥିଲା ।

ସେ ଅଭିଭାବ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଓ ନୈଜିଅର ଅନ୍ତର୍ଗତରେ ଅବତରଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ଦୁଇଟି ସ୍ଥାନରୁ ଝଟ୍ ରଖି-ଯାଇଥିବା ଜିନିଷପତ୍ରସ୍ତ୍ର ଦୁଇଟି ଟିପୋସ ପାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ବିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ସେ ଜାନୁଆରୀ ୨୩ ତାରିଖରେ ‘ହପଏର୍’ଠାରୁ ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଲଙ୍ଗର ପକାଇଥିଲେ ।

ତା ପରଦିନ ଉଦ୍ଧରଣୀ ଜାହାଜରୁ ଦଳେ ଯାତ୍ରୀ ବରଷ ଉପରେ ଶୁଣି ଶୁଣି ଯାଇ ‘ମର୍ସିଂ’ ଜାହାଜରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ସାଦର ସମ୍ବାରଣ ବିନିମୟ ପରେ ଉଦ୍ଧରଣୀ ଜାହାଜର ଯାତ୍ରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସିଥିବା ଚିଠିପତ୍ର ସଂଗ୍ରହ କଲେ ଏବଂ କାଳ ବିଳମ୍ବ ନ କରି ଯଥାଶୀଘ୍ର ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ

ଦେବାପାଇଁ ନିଜ ଜାହାଜକୁ ଫେରିଆସିଲେ । ଫର୍ଷ ଦିନ ପରେ ଭରୁ ଚିଠି ପାଇ ଯାହାମାନେ ଆନନ୍ଦରେ ଆନୁହସି ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ପ୍ରାୟ ଏକ ସପ୍ତାହ ପରେ ମର୍ଣ୍ଣିଂ ଜାହାଜ ପାଇ ଡକ୍ଟରସ୍ ଜାହାଜ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସମେତ ଉଭୟ ଜାହାଜର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିବିଡ଼ ବନ୍ଧୁତା ଗଢ଼ିଉଠିଲା ।

ସେକ୍ସଟନ୍‌ଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ସ୍କଟ୍‌ଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଥିବା ଅନ୍ୟସବୁ ଯାହା କୁମେରୁରେ ଅଧିକ ଦିନ ପାଇଁ ରହିବାକୁ ଚାହୁଁଲେ । ସେକ୍ସଟନ୍ ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅସୁସ୍ଥ ରହିଥିବାରୁ ସେଠାରେ ଆଉ ନ ରହି ଦରକୁ ଫେରିଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କଲେ । ମର୍ଣ୍ଣିଂ ଜାହାଜରେ ଆସିଥିବା ସର୍ବଲେଫ୍ଟନେଣ୍ଟ ମୁଲକ୍ ଅନେକ୍ଷକ ଶିଫ୍ତରେ ଯୋଗ-ଦେବାପାଇଁ ଇଚ୍ଛାପ୍ରକାଶ କଲେ । ତେଣୁ କଲ୍‌ନେଜ୍ ତାଙ୍କୁ ସେଠାରେ ରୁଡ଼ି ତାଙ୍କ ବଦଳରେ ସେକ୍ସଟନ୍‌ଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଇଂଲଣ୍ଡ ଫେରିଗଲେ ।

ଆକ୍ସାଟିକାରେ ଅନେକ୍ଷକ ଲୋଇବାପାଇଁ ଯେଉଁମାନେ ରହିଗଲେ ସେମାନେ ମର୍ଣ୍ଣିଂ ଜାହାଜ ଜରିଆରେ ନିଜ ନିଜର ବନ୍ଧୁ-ପରିଜନଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗୁଡ଼ିଏ ଚିଠି ପଠାଇଥିଲେ । ସେହି ଚିଠି-ଗୁଡ଼ିକରୁ ସେମାନଙ୍କର ଆଶା, ଆକାଂକ୍ଷା ଓ ଚରଣ ସ୍ୱପ୍ନବ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବହୁ କଥା ଜଣାପଡ଼େ । ସେଥିରୁ ଗୋଟିଏ ଚିଠିରେ ସ୍କଟ୍ ଶ୍ରୀମତୀ ଉଇଲ୍‌ସନ୍‌ଙ୍କ ନିକଟକୁ ଲେଖିଥିଲେ, “ଆମେ ଏଠାରେ ବହୁ ଜଟିଳ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇସାରିଛୁ । ଆପଣଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବିଷୟରେ ମୁଁ ଏତିକି କହିପାରେ ଯେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଯଦି ପୁଣି ଧରେ ସେପରି ପରିସ୍ଥିତି ଉତ୍ପତ୍ତି, ତେବେ ସେ ମୋ ପାଖରେ ଥିଲେ ମୁଁ ନିଜକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିବିପଦ ମନେକରିବି ।

ମଣିଷକୁ ତାର ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଶଂସା ଦେବାରେ ଝଟ୍ ଯେ
 ଜଳେହେଲେ କୁଣ୍ଡାବୋଧ କରୁ ନ ଥିଲେ, ଏଇ ଦୃପଦ କଥା
 ତାର ଏକ ଜ୍ୱଳନ୍ତ ପ୍ରମାଣ । ଏହିପରି ସୁଗୁବେଳେ ହୋଇଥିବାରୁ
 ହିଁ ତାଙ୍କର ସହକର୍ମୀମାନେ ତାଙ୍କପାଇଁ ପ୍ରାଣପାତ କରିବାକୁ
 ବି କୁଣ୍ଡିତ ନ ଥିଲେ !

ଯାହାହେଉ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଜାହାଜରେ ଯେ କେବଳ ସେକଲଟନ୍
 ଫେରିଗଲେ ତା ନୁହେଁ, ଝଟ୍‌ଙ୍କ ଆଶାନ୍ୱୟମେ ଆଠଜଣ ନାବିକ
 ମଧ୍ୟ ଫେରିଗଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦଳର ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା କମିଗଲା ;
 ଖାଦ୍ୟ, ବସ୍ତ୍ର, ଔଷଧପତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ ଆବଶ୍ୟକ ସାମଗ୍ରୀ
 ଏଥର ବେଶୀ ଦିନ ଯିବ ବୋଲି ସମସ୍ତେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହେଲେ ।
 ଆଗାମୀ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁରେ କପର କଣ ଅନୁଷ୍ଠାନ କାର୍ଯ୍ୟ
 କରାଯିବ ସେ ବିଷୟରେ ଯୋଜନାମାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଗଲା ।
 ଶୀତଦିନ ତମାମ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟରେ ପରୀକ୍ଷା
 ନିଶ୍ଚୟା ଚଳାଇଲେ ।

ଗ୍ରୀଷ୍ମଋତୁ ଆରମ୍ଭ ହେଉ ହେଉ ସେମାନେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦଳରେ
 ବିଭକ୍ତ ହୋଇ ଭିନ୍ନ ବିଭିନ୍ନ ଦିଗରେ ଅନୁଷ୍ଠାନ କାର୍ଯ୍ୟ
 ପାଇଁ ବାହାରିପଡ଼ିଲେ । ସେଥିରୁ ଗୋଟିଏ ଦଳର ନେତୃତ୍ୱ
 ନେଇଥିଲେ ଝଟ୍ । ସେ ପଶ୍ଚିମସ୍ଥ ପବନମାଳା ଅବହମ କରି
 ସେହିଦିଗରେ କଣ କଣ ଅଛି ତାହା ଦେଖିବା ଲାଗି ଆଗେଇ-
 ଗଲେ । ପ୍ରଥମେ ସେ ଫେରୁରୁଙ୍କ ଦଳ ସହିତ ମିଶି ୮,୯୦୦
 ଫୁଟ ଉଚ୍ଚ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାବତ୍ୟ ପଥ ଆବେଷ୍ଟଣ କରିଗଲେ ।
 ସେଠାରୁ ଫେରୁରୁଙ୍କ ଦଳ ଅନ୍ୟ କାମରେ ବୁଲିଗଲେ ଏବଂ
 ଝଟ୍ ମାତ୍ର ଖଣ୍ଡିଏ ସ୍ଥେଜଗାଡ଼ି ଏବଂ ଲେସ୍‌ଲି ଓ ଇଭ୍ରନ୍‌ସ

ନାମକ ଦୁଇଜଣ ବଳିଷ୍ଠ ନାବିକଙ୍କ ସହିତ ପଣ୍ଡିତ ଦିଗକୁ ଚାଲିଲେ । ଏହି ଅଭିଯାନରୁ ସେମାନେ ବହୁ ଅଭିଜ୍ଞତା ଲାଭ କରିଥିଲେ ।

ଦିନକର କଥା । ସେମାନେ ନିଜ ନିଜର ଲୁଗାପଟା ଶୁଖାଇ ଦେଇ ତମ୍ବୁ ଭିତରେ ବସିଛନ୍ତି । ହଠାତ୍ ଏକ ଟାଣୁଆ ପବନ ଆସି ସବୁ ଲୁଗାପଟା ଉଡ଼ାଇନେଲା । ବହୁ କଷ୍ଟରେ ସେମାନେ କେବଳ ଶୋଇବା ମୁଣାଗୁଡ଼ିକ ଉଦ୍ଧାର କରିପାରିଥିଲେ । ନଭେମ୍ବର ୨୨ରୁ ୩୦ ତାରିଖ ଯାଏଁ ସେମାନେ ଶୀତଳ ପବନ ଓ ବରଫଝଡ଼ ଭିତରେ ଅନେକ ବାଟ ଅରେଇ ଗଲେ । ଜାହାଜଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୩୦୦ ମାଇଲ ଦୂରରେ ପହଞ୍ଚିବାବେଳକୁ ସେମାନଙ୍କର ମୁହଁ ଓ ଆଙ୍ଗୁଳିଗୁଡ଼ିକରେ ଭୃଷାର ଲାଗି ଲାଗି ଘାଆ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଖାଦ୍ୟ ବି କମି ଆସିଥିଲା । ତେଣୁ ସେମାନେ ସେଠାରୁ ଫେରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ।

ଡିସେମ୍ବର ୨୨ ଦିନର କଥା । ସେମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ଓ ଧୂଆଁପତ୍ରସବୁ ପ୍ରାୟ ସରିଆସିଥାଏ । ପେଟରେ ଭୋକ, ଦେହରେ କ୍ଳାନ୍ତି । ଏଣେ ଆକାଶ ଅନ୍ଧାରୁଆ ହୋଇ ରହିଥାଏ ଯେ କିଛି ପସ୍ତୁ କରି ଦେଖି ହେଉ ନ ଥାଏ । ଖୁବ୍ ସତର୍କ ଭାବରେ ଆଗକୁ ଚାଲୁ ଚାଲୁ ପାଦ ଖସିଗଲା ଯେ ସ୍ଲେଜଗାଡ଼ି ସହିତ ଡିନିଜଣଯାକ ଘର ବେଗରେ ୩୦୦ ଫୁଟ ଚଳିବାକୁ ଚାଲି ଆସିଲେ । ରକ୍ଷା ହୋଇଛି କାହାର ଗୋଡ଼ ହାତ ଗ୍ରାସିଲା ନାହିଁ । ସେଠାରୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଉଠି ଚାଲି ଦେଉ ଦେଉ ଆକାଶ ନିର୍ମଳ ହୋଇଗଲା ; ଚାରିଆଡ଼େ ଝଲୁସି ଉଠିଲା ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଅଶୀର୍ବାଦ ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ଆରବ୍ଧ ପବନ ଖୁବ୍

ନିକଟରେ—ମାତ୍ର ଛଅ ମାଇଲ ଦୂରରେ ରହିଛି ସେମାନେ ଚିଢ଼ିଥିବା ଏକ ସୁଦ୍ଧ ଖାଦ୍ୟଭଣ୍ଡାର । ଅନେକଦିନାନ୍ତମାନେ ଅନେକଦିନ ପଥରେ ଅଗରେ ଚାଲିଥିବାବେଳେ ମଝି ମଝିରେ ଏପରି ଖାଦ୍ୟଭଣ୍ଡାର ଚିଢ଼ିଦେଇ ଯାଇଥାନ୍ତି ; ଯେତେବେଳେ ସେଠାରେ ଖାଇପିଇ କିଛି ସମୟ ବସ୍ତ୍ରାମ ନେବାପରେ ପୁଣି ବାଟ ଧରନ୍ତି । ହୋ-ହଲରେ ଖାଦ୍ୟ ଓ ତୈଳର ବୋଟ୍ କମିଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେଥିରୁ ପଦାର୍ଥ ବ୍ୟବହାରରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରଖିଥାନ୍ତି ।

ହାତୀଗଡ଼ି ଚିଢ଼ି ଓ ଖାଇପିଇ ତାଜା ହୋଇଯାଉବା ପରେ ଜନଗହଁ ମିଶି ସ୍ଥେନଗାଡ଼ିଟି ଟାଣିଟାଣି ଚାଲିଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ସ୍ଥେନଗାଡ଼ିର ଦଉଡ଼ି ବନ୍ଦା ହୋଇଥାଏ । ଆଗରେ ଝଟ୍, ତାଙ୍କ ପଛକୁ ଇନ୍ଦ୍ରନ୍ଦ, ତାଙ୍କ ପଛକୁ ଲୁଗା କଥାଗ୍ରାସା ହୋଇ ଚାଲିଛନ୍ତି, ହଠାତ୍ ଗାଡ଼ିଟା ଗୋଟିଏ ଆଡ଼କୁ ଡଳିପଡ଼ିଲା । ଝଟ୍, ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଲୁଗାଙ୍କୁ କହିଲେ, “ପଛକୁ ଯାଇ ଗାଡ଼ିଟାକୁ ଆରପଟକୁ ଟାଣିନିଅ, ଆରପଟକୁ ଟାଣି ନିଅ ।” ଲୁଗା ପ୍ରାଣ-ପରୀ ତେଣୁକରି ଗାଡ଼ିଟିକୁ ଆରପଟକୁ ଟାଣୁଛନ୍ତି ଝଟ୍ ଓ ଇନ୍ଦ୍ରନ୍ଦ ଦୁଇଜଣିଆକ ଗୋଟିଏ ବରଫ ପାଟ ଭିତରକୁ ଗଲି ପଡ଼ିଲେ; ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ସ୍ଥେନଗାଡ଼ିର ଦଉଡ଼ି ବନ୍ଦା ହୋଇଥାଏ । ଦୁଇଜଣିଆକ ସେ ପାଟ ଭିତରେ ଝୁଲି ରହିଥାନ୍ତି ; ଝଟ୍ ଇନ୍ଦ୍ରନ୍ଦଙ୍କର ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟାକୁ ଜାବୋଡ଼ି ଧରି ନ ଥିଲେ ସେ ପାଟର ଅନ୍ତର ଗର୍ଭରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତେ । ଉପରେ ଥାଇ ଲୁଗା ସକଳ ଶକ୍ତି ଖଟାଇ ସ୍ଥେନଗାଡ଼ିଟିକୁ ଟାଣି ଧରିଥାନ୍ତି । ପାଟ ଭିତରେ ନିଜ ବରଫର କାନ୍ଥରେ ପାଦ ରଖିବା-ଭଳି ଟିକିଏ ଗାତ ଥାଏ । ସେଥିରେ ପାଦ ଦେଇ କାଠକଡ଼ି ପରି

ଦୁଇ କାନ୍ଥକୁ ସଂଯୋଗ କରୁଥିବା ଖଣ୍ଡିଏ ବରଫକୁ ଧରି ଝଟ୍ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଉପରକୁ ଚଢ଼ିଆସିଲେ । ତାପରେ ସେ ଇସନ୍ଧକୁ ଉପରକୁ ଟେକିଆଣିଲେ ।

ଏପରି ମରଣାନ୍ତକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବି କେନ୍ଦ୍ର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ବା ସାହସ ହରାଇ ନ ଥିଲେ । ୧୯୦୩ ବଡ଼ଦିନ ଉତ୍ସବ ଦିନ ସେମାନେ ଆସି ଜାହାଜରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଏହି ଅଭିଯାନରେ ସେ ତିନିଜଣ ମୋଟ ୧,୦୯୮ ମାଇଲ ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲେ ।

ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଡକ୍ଟରସ୍ ଜାହାଜ ଉପରେ ଶକ୍ତିଶ୍ରବରେ ବରଫ ଜମାଟବାନ୍ଧ ରହିଥାଏ । ଜମାଟ ବାନ୍ଧିଥିବା ବରଫକୁ କାଟି ସେ ଭିତରୁ ଜାହାଜଟିକୁ ବାହାର କରିବାପାଇଁ ବହୁତ ଚେଷ୍ଟା କରାଗଲା; ମାତ୍ର କିଛି ଫଳ ହେଲା ନାହିଁ । ଅବଶେଷରେ ବରଫ ତା ମନକୁ ମନ ଭାଙ୍ଗି ଅଲଗା ହୋଇଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

ଜାନୁଆରୀ ୩ ତାରିଖରେ ଝଟ୍ ଏବଂ ଉଇଲସନ୍ ଗୋଟିଏ ବଟଭୋଜି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବାହାରିଗଲେ । ସେମାନେ ସାଧାକଲେ ଉତ୍ତରକୁ । ବରଫଧାରକୁ ଜଗି ଜଗି ଚାଲିବା ଥିଲା ଝଟ୍‌ଙ୍କର କାମ । ଆଉ ଉଇଲସନ୍ ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ପ୍ରାଣୀଗୁଡ଼ିକୁ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବାର ଭାର ନେଲେ । ସେମାନେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅଗ୍ରସର ହେବାରେ ଲାଗିଲେ । ଯେଉଁଠି ଇଚ୍ଛା ହେଲା ସେଇଠି ସେମାନେ ତମ୍ବୁ ପକାଇ ରହିଯାଉଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଖାଦ୍ୟପେୟର ଅଭାବ ନ ଥାଏ । ବେଲ୍ ମଜା କରି ଖାନ୍ତି । ରବିନ୍ଦ୍ର ଅନୁଷ୍ଠାନ ନିକଟରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରେଟ୍ ଅନୁଷ୍ଠାନ

ଥାଏ । ଦିନେ ସେମାନେ ସେହିଠାରେ କ୍ୟାମ୍ପ ପକାଇଲେ । କ୍ୟାମ୍ପ ନିକଟରୁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ସାଗରର ଅନନ୍ତ ବନ୍ଧ ବେଶ୍ ମନୋରମ ଦେଖାଯାଉଥାଏ । ସେମାନଙ୍କର ଦକ୍ଷିଣରେ ଆରବ୍ୟ ପର୍ବତ ତାହାର ଗୋଦାନ୍ତ ଶିଖେଉଳନ କରୁଥାଏ, ସତେ ଅବା ଅନନ୍ତ ଆକାଶର ନୀଳିମା ଭିତରେ ନିଜକୁ ହଜାଇ ଦେବା-ପାଇଁ ସେ ପ୍ରତିଜ୍ଞାବଦ୍ଧ ! ବାମ ପାର୍ଶ୍ବରେ ସୁବିଶାଳ ବରଫ-ପ୍ରାନ୍ତର ପାଣ୍ଡାଚ୍ୟ ପର୍ବତଶ୍ରେଣୀ ଆଡ଼କୁ ଲମ୍ବିଯାଇଥାଏ । ସେମାନେ କ୍ୟାମ୍ପ ପକାଇଥିବା ସ୍ଥାନର ଅନତିଦୂରରେ ପେଙ୍ଗୁଇନ୍ମାନଙ୍କର ଏକ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ ଥାଏ । ସେଠାରେ ହଜାର ହଜାର ପେଙ୍ଗୁଇନ୍‌ପକ୍ଷୀ ଓ ଅଣିତ ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଙ୍ଗଳ ବର୍ଣ୍ଣର ପେଙ୍ଗୁଇନ୍ ଛୁଆ ବସା ବାନ୍ଧ ରହିଥାନ୍ତି । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଖୁବ୍ ମଜା ଲାଗୁଥାଏ । ଦୁହେଁଯାକ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରକୁ ପଶିଲେ । ନିଜ ଭିତରେ ଦୁଇଜଣ ମଣିଷକୁ ଦେଖି ପେଙ୍ଗୁଇନ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ରାଗରେ ଜଳିଗଲେ ।

ଜାନୁୟାରୀ ୫ ତାରିଖ । ଝଟ୍ ଏବଂ ଉଇଲସନ୍ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ବସି ସେଦିନର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ବିଷୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥାନ୍ତି । ହଠାତ୍ ଦୁଇଟି ଜାହାଜ ସେମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କଲା । ଜାହାଜ ଦୁଇଟି ସମୁଦ୍ରକୁଳଠାରୁ ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଲଙ୍ଗର ପକାଇଥାନ୍ତି । ସେଗୁଡ଼ିକ ଥିଲା ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ଜାହାଜ । ଗୋଟିକର ନାମ ମର୍ସିଂ ଏବଂ ଅନ୍ୟଟିର ନାମ ଟେରନୋଭା । କୁମେରୁ ଅନ୍ୱେଷଣକାରୀ ଦଳକୁ ନିରାପଦରେ ସ୍ୱଦେଶକୁ ଫେରାଇ ନେବାପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ସେହି ଜାହାଜ ଦୁଇଟି ପଠାଯାଇଥାଏ ।

ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଜାହାଜରୁ ଗୋଟିଏ ଡଙ୍ଗା ପଠାଗଲା । ଝଟ୍ଟ ଏବଂ ଉଇଲସନ୍ ସେଥିରେ ବସି ଜାହାଜକୁ ଗଲେ । କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ କଲବେର୍ନଙ୍କ ସହିତ ଝଟ୍ଟଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ ଆଲୋଚନା ହେଲା । କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ଜଣାଇଲେ ଯେ ଅନୁଷ୍ଠାନିକାଣ୍ଡ ଦଳ ଶୀଘ୍ର ଡିସ୍‌ଭରସ୍ ଜାହାଜ ନେଇ ଦେଶକୁ ଫେରିଆସନ୍ତୁ ବୋଲି ନୌବିଭାଗ ଚାହୁଁଛି । ସେ ଏକଥା ବି ଜଣାଇଦେଲେ ଯେ ଡିସ୍‌ଭରସ୍ ଜାହାଜ ବରଫ ଘେର ଭିତରେ ରହିଯାଇଥିଲେ ସମସ୍ତେ ସେ ଜାହାଜକୁ ଛାଡ଼ି ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଜାହାଜରେ ବସି ଦେଶକୁ ଫେରିଯିବା ଉଚିତ ।

କିନ୍ତୁ ଡିସ୍‌ଭରସ୍ ଜାହାଜକୁ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ଜାହାଜରେ ଯିବା କଥା ଦଳର କାହାରକୁ ଭଲ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ଜାହାଜକୁ ବରଫ ଘେର ଭିତରୁ ମୁକୁଳାଇବାପାଇଁ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଦେଉ ମାସ ଧରି ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ଚେଷ୍ଟା ବ୍ୟର୍ଥ ହେଲା । ଶେଷରେ ପ୍ରକୃତ ନିଜେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ହସ୍ତ ନିଶେପ କଲା । ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ବରଫଖଣ୍ଡ ଆପେ ଆପେ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ଓ ଜାହାଜ ଯିବାପାଇଁ ବନ୍ଧା ଖୋଲିଗଲା ।

୧୯୦୪ ଖ୍ରୀ: ଅ: ଫେବୃୟାରୀ ୧୭ ତାରିଖରେ ଡିସ୍‌ଭରସ୍ ଜାହାଜ ତାହାର ଫେରନ୍ତା ଯାତ୍ରା ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେଲା ।

ଅଳ୍ପ କିଛି ସମୟ ପରେ ଜାହାଜଗୁଡ଼ିକ ପରସ୍ପରଠାରୁ ବଞ୍ଚି ନ ହୋଇଲେ । ସେହି ଅଶାନ୍ତ ସାଗର ବନ୍ଧରେ ସେମାନେ ଝଡ଼ି ତୋଟାନ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବହୁ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ

ହୋଇଥିଲେ । ଯାହାହେଉ ସେମାନେ ନିରାପଦରେ ଅକ୍ଲଣ୍ଡ ଦ୍ଵୀପ-
 ପୁଞ୍ଜିରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ସେଠାରୁ ଡକ୍ଟର ଗାନ୍ଧୀଜୀ ନିଉଜିଲଣ୍ଡ
 ଅଭିମୁଖରେ ଯାତ୍ରା କଲେ । ସେଠାରେ ଦୁଇ ମାସ କଟାଇବା ପରେ
 ନିଜ ଦେଶ ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଲେ । ୧୯୦୪ ଖ୍ରୀ: ଅ: ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୦
 ତାରିଖ ଦିନ ଜାହାଜ ଫିଟ୍ଟେଡ୍‌ଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଏହିପରି
 ଭାବରେ ଡକ୍ଟର ଗାନ୍ଧୀଜୀର ଜଳଯାତ୍ରା ଶେଷ ହେଲା । ବହୁତ
 ଦିନ ପରେ ନିଜ ଦେଶମାଟିରେ ପାଦ ଦେଇବେଳକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ
 ମନରେ ଆନନ୍ଦର କୁଆର ଖେଳିଯାଉଥାଏ । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ
 ମନରେ ବେଶୀ ସମୟ ଧରି ସେହି ଆନନ୍ଦ ରହିଲା ନାହିଁ ।
 ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ବଦାୟ ନେଇଯିବା ସମୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ
 ଯାତ୍ରୀର ହର୍ଷୋତ୍ସୁକ୍ତି ମୁଖ ବିଷାଦ କାଳିମାରେ ବିବର୍ଣ୍ଣ
 ହୋଇଗଲା । ପୁଣି ଥରେ ସାକ୍ଷାତ ହେବ, କେବଳ ଏହି ଆଶା ଧରି
 ପରସ୍ପର ପରସ୍ପରଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇଗଲେ ।

ଏକାଦଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଉଦ୍ୟମର ଶେଷ ନାହିଁ

ଦେଶକୁ ଫେରିବା ପରେ ଝଟ୍ଟଙ୍କର ଖ୍ୟାତି ବୃଦ୍ଧିପାଇଁ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଗଲା । ତାଙ୍କଠାରୁ ଯେତେ ଯାହା ଆଶା କରାଯାଉଥିଲା ସେ ତାହାଠାରୁ ଅଧିକ କାମ କରି ଫେରିଥିଲେ । ସ୍ନେହଗାନ୍ଧି ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେ ଆନ୍ଧ୍ରାଚିନ୍ଧ୍ର ମହାଦେଶର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅବସ୍ଥା ବିଷୟରେ ଜଗତବାସୀଙ୍କ ମନରେ ଏକ ସ୍ଥୂଳ ଧାରଣା ଜନ୍ମାଇ ପାରିଥିଲେ । ତାଛଡ଼ା ଏକ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳର ନକ୍ସା ମଧ୍ୟ ସେ ଅଙ୍କନ କରି ଆଣିଥିଲେ । ସେ ଯେଉଁସବୁ ଶିଳା ଫଗ୍ଗ ହୋଇ ଆଣିଥିଲେ, ତାହା ସେହି ମହାଦେଶର ଇତିହାସକୁ ଆଶିଂକଭାବରେ ଖୋଜି ବାହାର କରିବାପାଇଁ ବୈଜ୍ଞାନିକ-ମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲା । ବାୟୁବିଜ୍ଞାନ, ରୂପକାୟ ଶେଷ ଓ ସାମୁଦ୍ରିକ ଜୀବନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାଙ୍କର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାବହାରିକ ତଥା ବୈଜ୍ଞାନିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଖୁବ୍ ମୂଲ୍ୟବାନ ଥିଲା । ଝଟ୍ଟଙ୍କର ପାଣ୍ଡିତ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ସାହସିକ ଅଧ୍ୟାନାୟକତା ଯେ ଅନେକକ୍ଷର ସାମୁଦ୍ରିକ ସଫଳତାର ଏକମାତ୍ର କାରଣ, ସେଥିରେ ମନଦୃଢ଼ ଥିଲା ।

ଘରେ ପହଞ୍ଚିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଝଟ୍ଟ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ପଦକୁ ଉନ୍ମୀତ ହେଲେ ଏବଂ “ସି ଭୀମ୍ ଅଫ୍ ଦି ଉତ୍ତରୀ” ନାମକ

ଖଣ୍ଡିଏ ବହି ଲେଖିବା ପାଇଁ ଏବଂ ଇଂଲଣ୍ଡର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ବକ୍ତୃତା ଦେବାଲାଗି ତାଙ୍କୁ ଅନେକ ଦିନ ଛୁଟି ମିଳିଲା । ବକ୍ତୃତା ଦେବାକୁ ସ୍କଟ୍ ଭଲ ପାଉ ନ ଥିଲେ । ତଥାପି ତାଙ୍କ ବକ୍ତୃତାରେ ମୁରୁଖ ହୋଇ ଲୋକମାନେ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ଭାବରେ ପ୍ରଶଂସା କରିବାର ଦେଖି ସେ ବିସ୍ମିତ ହୋଇଯାଉଥିଲେ ।

ଇଂଲଣ୍ଡର ତତ୍କାଳୀନ ରାଜା ସପ୍ତମ ଏଡ଼ୱାର୍ଡ ତାଙ୍କୁ ବାଲ୍ମେସଲ୍‌ରେ ଥିବା ତାଙ୍କର ପ୍ରାସାଦକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ବକ୍ତୃତା ଶୁଣି ରାଜା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇଥିଲେ । ସେ ଆଣିଥିବା ଆଲୋକଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖି ରାଜା ତାଙ୍କର ଭୂପୃଷ୍ଠୀ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ । ସେ ବହୁ ଖ୍ୟାତନାମା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ମଧ୍ୟ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଲେ । ମାତ୍ର ସରକାରୀ ଭେଜିମାନଙ୍କରେ ଜଣେ ସମ୍ମାନାସ୍ପଦ ଅତିଥିରୂପେ ଯୋଗଦେବାକୁ ସେ ପସନ୍ଦ କରୁ ନ ଥିଲେ ।

ଥରେ ମଧ୍ୟାହ୍ନଭୋଜନ ସମୟରେ ମିସ୍ କ୍ୟାଥାଲିନ୍ ବ୍ରୁସ୍‌ଙ୍କ ସହିତ ସ୍କଟ୍‌ଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ ହେଲା । ମିସ୍ ବ୍ରୁସ୍ ଥିଲେ ଜଣେ ଚିନ୍ତକର ଓ ମୂର୍ତ୍ତିକାର । ସେ ଲଣ୍ଡନ ଏବଂ ପ୍ୟାରିସ୍‌ରେ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ମୌଳିକତା, କାମ କରିବାରେ ତାଙ୍କର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ସତ୍ୟ ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ଦେଖି ସ୍କଟ୍ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ । ସ୍କଟ୍‌ଙ୍କର ଶାଶ୍ୱତ ଯୌଦର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଦୁଃସାହସିକତା ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ଦେଖି ମିସ୍ ବ୍ରୁସ୍ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ । ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିବିଡ଼ ବନ୍ଧୁତା ଜାଗିଉଠିଲା ଏବଂ ୧୯୦୮, ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ସେମାନେ ବିବାହ ବନ୍ଧନରେ ଆବଦ୍ଧ ହେଲେ ।

ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏଇ କଥା ସ୍ଥିର ହୋଇଥାଏ ଯେ ବିବାହ ପରେ ସେମାନେ ପରସ୍ପରକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାରେ କେବେହେଲେ ଅବହେଳା ଦେଖାଇବେ ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଯଥାସମ୍ଭବ ସ୍ୱାଧୀନ ଜୀବନଯାପନ କରିବେ । କ୍ୟାଥାଲିନ୍ ସ୍କଟ୍ ଭଲରୂପେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଭାଗ୍ୟ ପୁଣି ଥରେ ତାଙ୍କୁ ଦକ୍ଷିଣକୁ ନେଇଯିବ । ବିବାହ ଫଳରେ ସ୍କଟ୍ ନିଜ ମାଆ ଓ ଭଉଁଣୀମାନଙ୍କର ଯତ୍ନ ନେବାରେ କୌଣସି ସୁଟି ଦେଖାଇ ନ ଥିଲେ । ସେ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଆୟର ଅର୍ଦ୍ଧାଂଶ ମାଆ ଓ ଭଉଁଣୀମାନଙ୍କର ଖର୍ଚ୍ଚପାଇଁ ଦେଉଥିଲେ ଏବଂ ଏଥିରେ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱୀକୃତି ରହିଥିଲା ।

ସ୍କଟ୍ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁ ଲେଖିବା କାମରେ ଦୀର୍ଘ ୯ ମାସ ବତାଇଦେଲେ । ସେଥିପାଇଁ ବହୁତ ଚିନ୍ତା ଦରକାର ହେଉଥାଏ । ସେଗୁଡ଼ିକ ଆଣିବାପାଇଁ ସେ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଉଇଲସନ୍‌ଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଉଥାନ୍ତି । ମିଃ ଆର୍. ସି. ଥ ସ୍କଟ୍‌ଙ୍କର ପ୍ରକାଶକ ଥିଲେ । ସେ କହିଥିଲେ ଯେ ସ୍କଟ୍ ଓ ଉଇଲସନ୍‌ଙ୍କୁ ଏକତ୍ର ଥିବାର ଦେଖିଲେ ଖୁବ୍ ଖୁସି ଲାଗେ । ବନ୍ଧୁ ଉପରେ ସ୍କଟ୍, ଉଇଲସନ୍ ଓ ସେକ୍ଲଟନଙ୍କ ଛବି ରଖାଯିବାର ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

୧୯୦୫, ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ସ୍କଟ୍‌ଙ୍କର ବନ୍ଧୁଲେଖା ଶେଷ ହେଲା । ଏହାପରେ ସେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଜାହାଜରେ ନେତୃତ୍ୱ ନେଲେ । ନିଜର ଅସାଧାରଣ ନେତୃତ୍ୱ ଯୋଗୁଁ ସେ

ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କାମ କରୁଥିଲେ ସେମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ପ୍ରଶଂସିତ ହୋଇଥିଲେ । ୧୯୦୯ର ମାର୍ଚ୍ଚଠାରୁ ସେହି ବର୍ଷ ଡିସେମ୍ବର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ନୌସେନା ବିକ୍ରମରେ କାମ କଲେ । ସେନାବିକ୍ରମ ଭିତରେ ଯୋଗ୍ୟ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବାଛି ସେମାନଙ୍କର ପଦୋନ୍ନତି କରିବା ଦାୟିତ୍ୱ ତାଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଥିଲା । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ କରି ସେ ଯେଉଁ ଅନୁଭୂତି ହାସଲ କଲେ, ତାଙ୍କର ଦ୍ୱିତୀୟ ଏବଂ ଶେଷ ଜଳଯାତ୍ରା ସମୟରେ ତାହା ତାଙ୍କୁ ବିଶେଷ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲା ।

ନୌସେନା ବିକ୍ରମରେ କାମ କରୁଥିବାବେଳେ ସେ ଘରେ ମସ୍ତକ ରହୁଥିଲେ । ଉଭୟ ସ୍ତ୍ରୀ-ପୁରୀ ଖୁବ୍ ବ୍ୟସ୍ତ, ତଥାପି ସୁଖମୟ ଜୀବନଯାପନ କରୁଥିଲେ । ଦିନଯାକ ଝଟ୍ ଅର୍ଥାତ୍ କାମରେ ବୁଡ଼ି ରହୁଥିଲେ । ଘରକୁ ଆସିବାପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ସମୟ ମିଳୁ ନ ଥିଲା । ଖାଇବା ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ଖାଇବା ସମୟରେ ସେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ବଡ଼ ବିଷୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲେ । ଶିଆପିଆ ଶେଷ ହେଉ ହେଉ ସେ ଗୁଣି ଥରେ କୁମେରୁ ଅଭିଯାନ ଲାଗି ଯୋଜନାମାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ମଜ୍ଜି ଯାଉଥିଲେ ।

କ୍ୟାଥଲିକ୍ ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ନାନାଭାବରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ସେ ସ୍କଟ୍‌ଲ୍ୟାଣ୍ଡର ଖସଡ଼ାଗୁଡ଼ିକୁ ଧରି ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ଚନ୍ଦ୍ରବତ୍ ଆଜି ଦେଉଥିଲେ । ସ୍କେଟଗାଡ଼ର ପତାକାଟି କିପରି ଚଳେ ସେ ତାହାର ନକ୍ସା ବି ଟାଣି ଦେଇଥିଲେ ।

ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ଅସୁଜ୍ଜଳ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ସେମାନେ ଅନେକ ସମୟରେ ଆମୋଦପ୍ରମୋଦ ପାଇଁ ଭୋଜିର ଆୟୋଜନ

କରୁଥିଲେ । ମିସେସ୍ ଝଟ୍ ଉଇଲସନ୍ ପରିବାର ସଙ୍ଗେ ନିମ୍ନେ ନିମ୍ନେ ଭଲରୂପେ ପରିଚିତ ହୋଇଗଲେ । କ୍ୟାପ୍ଟେନ ଝଟ୍‌ଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଉଇଲସନ୍‌ଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରହିଥିଲା । ଉଭୟେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପତିପତ୍ନୀତା ଥିଲେ ଏବଂ ନିଜ ନିଜର ସ୍ବାମୀଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ନୂତନ ଦୁଃସାହସିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅଗ୍ରସର ହେବା-ପାଇଁ ଯଥାସମ୍ଭବ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ଉତ୍ସାହ ଦେବାରେ ସେମାନେ ଆତ୍ମୀୟ କୁଣ୍ଠା କରୁ ନ ଥିଲେ ।

୧୯୦୯, ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୩ ତାରିଖରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଯାହାର ଯୋଜନାମାନ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା ଏବଂ ଚୁରା ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ କରାଗଲା । ବୈଜ୍ଞାନିକ ଦଳର ମୁଖ୍ୟରୂପେ ଯାହାରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ଡଃ ଉଇଲସନ୍‌ଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ପଚାରାଗଲା ଏବଂ ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କର ସ୍ବାକୃତ ଜଣାଇଦେଲେ ।

୧୯୦୯, ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୪ ତାରିଖରେ ଝଟ୍‌ଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୁଅ ଜାତହେଲା ଏବଂ ଏହି ନବଜାତ ଶିଶୁଟିର ନାମ ରଖାଗଲା ପିଟର ମାର୍ଗର୍ଟ୍ ଝଟ୍ । ଝଟ୍‌ଙ୍କର ବିଶେଷ ଇଚ୍ଛା ଥିଲା ଯେ ସେ ପୁଅଟିକୁ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଦେଇ ଉପଯୁକ୍ତ ମଣିଷ କରି ଗଢ଼ିବେ । କିନ୍ତୁ ପୁଅ ଜନ୍ମ ହେବାର ବର୍ଷଟିଏ ନ ପୁରୁଣୁ ତାଙ୍କୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଆହ୍ୱାନରେ ଇଂଲଣ୍ଡ ଛାଡ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । କୁମେରୁ ଆବସ୍ଥାର ଲାଗି ସେ ପୁଣି ଥରେ ବାହାରିପଡ଼ିଲେ ସତ, କିନ୍ତୁ ନିଷ୍ଠୁର ନିୟତି ତାଙ୍କୁ ଆଉଥରେ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁଅ ମୁଖ ଦେଖିବାପାଇଁ ଫେରି ଆସିବାକୁ ଦେଲା ନାହିଁ । ସମୟ କାହାରିକୁ ଅପେକ୍ଷା କରେ ନାହିଁ । ଝଟ୍‌ଙ୍କର ପୁଅ ପର୍ଯ୍ୟାୟନ୍ତେ ବାଲା ଓ କ୍ରେଗୋର ଅବସ୍ଥା ଅତିଶୟ କର ଯୌବନରେ ପଦାର୍ପଣ କଲେ ଏବଂ ଜଣେ ସୁଦକ୍ଷ

ନାବକରୂପେ ଖ୍ୟାତିଲାଭ କଲେ । ଶେଷ ମହାୟମରେ ନିଜର ସାହସିକତା ଯୋଗୁଁ ସେ ଏକାଧିକ ଥର ପାଇଁ ଅଭିନନ୍ଦିତ ହୋଇଥିଲେ । ବଢ଼ିଲା ପକ୍ଷୀ ଜୀବନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଜାଣିବାର ଆଗ୍ରହ ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କୁ ବହୁ ଦେଶ ଭ୍ରମଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା । ତାଙ୍କ ଦ୍ଵିତୀୟ ଗ୍ରନ୍ଥ ପକ୍ଷୀର ଚରାବଳୀ ବାସ୍ତବିକ୍ ଖୁର୍ ଆକର୍ଷଣୀୟ । ସ୍କଟ୍ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଶେଷ ଥର ପାଇଁ ପଠାଇଥିବା ଚିଠିରେ ଲେଖିଥିଲେ, “ଯଦି ପାର, ପୁଅକୁ ଖୋଲା ଜାଗାରେ ରହିବାକୁ ଦିଅ । ତାହାହେଲେ ପ୍ରାକୃତିକ ଇତିହାସ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜ୍ଞାନ ଅହରଣ କରିବାପାଇଁ ତା ଭିତରେ ଥିବା ଆକାଂକ୍ଷା ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ।” ମିସେସ୍ ସ୍କଟ୍ ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ଉପଦେଶ ପାଳନ କରିବାରେ କୌଣସି ସୂଚି କରି ନ ଥିଲେ ।

ଦ୍ଵାଦଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

କୁମେରୁ ଯାତ୍ରାର ନୂତନ ଯୋଜନା

ଦ୍ଵିତୀୟ ଯାତ୍ରା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଉପଯୁକ୍ତ ଜାହାଜ ନିମନ୍ତେ
ଝଟ୍ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲେ । କାରଣ ସେଥିପାଇଁ ନୂତନ ଜାହାଜଟିଏ
ନିର୍ମାଣ କରିବା ସକାଶେ ସମୟ କମ୍ପା ସମ୍ଭବ ନ ଥିଲା । ଅନ୍ୟ
ଏକ ଜରୁରୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଡିବିଡ଼ର ଜାହାଜ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିଲା ।
ପ୍ରଥମ ଅଭିଯାନବେଳେ ଟେବ୍ଲେନୋଭା ବୋଲି ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଜାହାଜ
ଡିବିଡ଼ର ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ଜାହାଜରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିଲା ।
ଶେଷରେ ଝଟ୍ ସେହି ଜାହାଜଟିକୁ କାମରେ ଲଗାଇବା
ପାଇଁ ଆଣିଲେ । ଏହି ଜାହାଜ ତିମିଥରା କାମରେ କିଛିଦିନ
ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହା ଖୁବ୍ ଅପରିଷ୍କାର
ହୋଇଥାଏ ଓ ଦୁର୍ଗନ୍ଧ କରୁଥାଏ । ଏହାକୁ ପରିଷ୍କାର ଏବଂ
ମରାମତି କରିବାର ଦାୟିତ୍ଵ ଲେଫ୍ଟନେଣ୍ଟ ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟର ଉପରେ
ନ୍ୟସ୍ତ ହେଲା । ନିଜର ଯୌବନଯୁଲ୍ଲଭ ଉତ୍ସାହରେ ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟର
ଅତି ଚମକ୍କାର ଭାବରେ ନିଜ ଦାୟିତ୍ଵ ଭୁଲୁଥିଲେ । ଜାହାଜଟି
ପରିଷ୍କାରପରିଚ୍ଛନ୍ନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆହୁରି ଅନେକ କାମ
କରିବାର ଥାଏ । ଅର୍ପିସର, ସାଧାରଣ ନାବିକ, କୁକୁର ଓ ତଟୁ
ଘୋଡ଼ାମାନଙ୍କର ରହବାପାଇଁ ଜାହାଜରେ କୋଠରୀ ନିର୍ମିତ
ହେବାର ଥାଏ । ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞାନାଗାରମାନ ତିଆରି
ହେବାର ଥାଏ । ସ୍ତେଜଗାଡ଼ିଗୁଡ଼ିକର ମରାମତି କରିବା, ଘର ତିଆରି
କରିବା ଓ ଚମ୍ପୁ ଖଟାଇବା ନିମନ୍ତେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଉପକରଣମାନ

ଯୋଗାଡ଼ କରିବାର ଥାଏ । ଏଥିପାଇଁ ବଡ଼ ଅର୍ଥର ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଅର୍ଥାଭାବ ଭିତରେ ଏହି କାମଗୁଡ଼ିକ କିପରି ଭାବରେ କରିବାକୁ ହେବ, ଇଚ୍ଛାନ୍ୱୟଙ୍କୁ ସେଥିର କୌଣସି ଜଣାଥାଏ । ପାଖରେ ଥିବା ନୌସେନାବାହିନୀର ଜାହାଜରୁ ଅତିସର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲୋକମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଅବସର ସମୟରେ ଆସି ଟେବନୋଗ୍ରା ଆବଶ୍ୟକୀୟ କାମ କରିଦେଇଯାନ୍ତି ।

ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅନେକ ବ୍ୟବସାୟୀ ଏବଂ ବେସରକାରୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ମୁକ୍ତ ହସ୍ତରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ସ୍କୁଲମାନଙ୍କରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିବା ବାଳକ-ବାଳିକାମାନେ ଉତ୍କର୍ଷ ହୋଇ ଝଟ୍ ଓ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ମୁହଁକୁ ବଢ଼ାଇ ଶୁଣୁଥିଲେ ; ଅନେକ ଯାହା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ବି ବଡ଼ତ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଗାଢ଼ ଏବଂ କୁକୁର ଉପହାରସ୍ୱରୂପ ମିଳିଲା ।

ଏହି ଦିଗ୍‌ଗଣ୍ଡ ଅଭିଯାନର ଦାୟିତ୍ୱ ପୂର୍ବ ଥର ପରି ସରକାର ବହନ କରି ନ ଥାନ୍ତି । ଏହି ନୂତନ ଯାହାପାଇଁ ସାମାଜିକ ତଥା ଆର୍ଥିକ ଦାୟିତ୍ୱ ଝଟ୍ ନିଜେ ବହନ କରିଥାନ୍ତି । ଦକ୍ଷିଣେନ୍‌ର ଜୟ କରିବାର ଭାବନା ସମୟକୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରିଥିଲା । ତେଣୁ ଝଟ୍‌ଙ୍କ ସହକର୍ମୀମାନେ ପ୍ରାଣପଣେ ଚେଷ୍ଟା କରି ବହୁ ଅର୍ଥ ଗୁଢା ଆକାରରେ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ।

ଗୁଢା ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଝଟ୍‌ଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗୁ ନ ଥାଏ । ତେଣୁ ଅନ୍ୟମାନେ ଗୁଢା ସଂଗ୍ରହରେ ଲାଗିଥିବା ସମୟରେ ସେ ଅତିସ ଭିତରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଚାରିପଟେ ଲୋକ ପୁର ରହିଥାନ୍ତି । ଅତିସ ମଧ୍ୟରେ ବହୁ ପ୍ରକାର ଗଣ୍ଡିର ଭଣ୍ଡି ହୋଇଥାଏ । ଖାଦ୍ୟପଦାର୍ଥ, ଅଳ୍ପ ତେଲରେ

ଜଳଥିବା ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଧରଣର କେତେଗୁଡ଼ିଏ ସ୍ଥୋଭ୍ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
ଆଦବାବପତ୍ର ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖିବାରେ ସେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥା'ନ୍ତି ।

ପ୍ରାୟ ୧୦,୦୦୦ ଲୋକ ଏହି ଅନ୍ୟତମ ଯାତ୍ରାରେ
ଯୋଗଦେବାପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥାନ୍ତି । ଏହିସବୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ
ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ ଜଣଙ୍କୁ ଅଧିକାର, ବୈଜ୍ଞାନିକ ଏବଂ ନାବିକରୂପେ
ମନୋନୀତ କରାଗଲା । ସ୍ଥିର କରାଗଲା ଯେ ଅଭିଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ
ଦକ୍ଷିଣମେରୁ ଉପକୂଳରେ ଛୁଡ଼ି ଟେବ୍ଲେନୋଭ ଜାହାଜ ନିଉଜିଲ୍ୟାଣ୍ଡ
ଫେରିଆସିବ ଏବଂ ନିଉଜିଲ୍ୟାଣ୍ଡରୁ ଡାକ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାଲମତା
ସହ ତା ପର ବର୍ଷ ଏହା ପୁଣି ଥରେ ଦକ୍ଷିଣମେରୁକୁ ଯିବ ।
ଯାତ୍ରାପାଇଁ ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ଅଧିକାର, ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ
ନାବିକମାନେ ତମଜ୍ଞାର ଲୋକ ଥିଲେ । ସେ ଭିତରୁ ଲସ୍କି,
ଇଭ୍ରନ୍ସ ଏବଂ ଫିନ୍ ଇତିପୁରୁ ଝଟ୍ଟଙ୍କ ସହିତ ଉତ୍କଳର
ଜାହାଜରେ କାମ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆଗ୍ରହୀ ଅଧିକାର ଓ
କର୍ମରୂପମାନେ ଜାହାଜ ଛୁଡ଼ିବାର ଏକ ମାସ ପୂର୍ବରୁ ଆସି
କାମରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ସ୍ଥିଳଭାଗରେ କାମ କରିବାକୁ
ଗୋଟିଏ ଦଳ ଓ ଜାହାଜରେ ରହି କାମ କରିବାକୁ ଆଉ
ଗୋଟିଏ ଦଳ ଲୋକ ନିୟୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ଜାହାଜ ଦଳର
ଲୋକସଂଖ୍ୟା ଥିଲା ୩୨ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ୨ ଜଣ
ବୈଜ୍ଞାନିକ ଥାନ୍ତି । ନାବିକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉଇଲିୟମସନ
ନାମରେ ଜଣେ ନାବିକ ଥାନ୍ତି । ସେ ଏହାପୂର୍ବରୁ ଉତ୍କଳର
ଜାହାଜରେ ନାବିକରୂପେ କାମ କରୁଥିଲେ ।

ଟେବ୍ଲେନୋଭରେ ଯାତ୍ରା କରିବାପାଇଁ ଝଟ୍ଟ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ସ୍ବସ୍ଥିତ ହୋଇପାରି ନ ଥାନ୍ତି । କାରଣ ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କ
ହାତରୁ କାମ ଶେଷ ହୋଇ ନ ଥାଏ । ବହୁତଗୁଡ଼ିଏ ବଲ୍‌ର

ହସାବ ଭୂଟ ନ ଥାଏ । ଆଲୋକରସ ଏବଂ ଅନ୍ଦେଷଣ
ଯାହାର ସିନେମା ଫିଲ୍ମ ପାଇଁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରାବାର ଥାଏ ।
ସ୍କଟ୍ ଭାବଥିଲେ ତଦ୍ୱାରା ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଇଂଲଣ୍ଡରେ
ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ଯଥେଷ୍ଟ ଅର୍ଥୋପାର୍ଜନ କରାଯାଇପାରିବ ।

ଏହି ଅନ୍ଦେଷଣ ଯାହାପାଇଁ କେବଳ ସାଧାରଣ ଲୋକ
ଯେ ମୁକ୍ତହସ୍ତରେ ଅର୍ଥଦାନ କରିଥିଲେ ତାହା ନୁହେଁ,
ଏଥିପାଇଁ ସରକାର ଏବଂ ନୌସେନାବଳର ସାହାଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ
ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଥିଲା । ଏହି ଅନ୍ଦେଷଣ ଯାହାପାଇଁ ସ୍କଟ୍‌ଙ୍କୁ
ଅଧ୍ୟକ୍ଷରୂପେ ପୂରା ଦରମାରେ ନିଯୁକ୍ତ ଦେବା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ
ସରକାର ଓ ନୌସେନାବଳର ସ୍କଟ୍‌ଙ୍କଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ
ଅଧିକାରୀ ଓ ନାବିକମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପୂରା ଦରମା ଦେବାକୁ
ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇଥିଲେ । ତଥାପି ଶାନ୍ତ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ମାଲମତା
ନେଇ ଏକାଧିକ ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ଜାହାଜ ପଠାଗଲେ ଆନ୍ତର
ବସ୍ତୁତ ଟଙ୍କା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ବୋଲି ଆଶଙ୍କା କରାଯାଉଥିଲା ।
ଯାହାହେଉ ଜୁନ୍ ପହିଲାବେଳକୁ ଜାହାଜ ଯାହାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ
ହୋଇଗଲା । ସ୍କଟ୍ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେବାପରେ ଇଣ୍ଡିୟଙ୍କ
ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଜାହାଜ ଇଂଲଣ୍ଡ ଛାଡ଼ିଲା ।

ଯାହାରନ୍ତେ ପୂର୍ବରୁ ସ୍କଟ୍ ତାଙ୍କ ପରିବାର ଚଳିବାପାଇଁ
ଧରୁପ୍ରକାର ସୁବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଯାଇଥିଲେ । ଛୋଟ ପୁଅଟିକୁ
ତାଙ୍କ ମାଆଙ୍କର ଚିତ୍ତାବଧାନରେ ଛାଡ଼ିଗଲେ । କାରଣ କ୍ୟାଥଲିନ୍
ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ନିଉଜିଲଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବାର ଥିଲା । ମିସେସ୍ ଇଣ୍ଡିୟ
ଓ ମିସେସ୍ ଉଇଲସନ୍‌ଙ୍କ ଏହିତ ସ୍କଟ୍ ସସ୍ଥୀକ ଗୋଟିଏ ଡାକବାଣୀ
ସ୍ଥିମରଯୋଗେ ଟେବ୍‌ଲେଟ ଜାହାଜର ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଲେ ।

ସମ୍ବେଦନା ପରୀକ୍ଷା

ପୁଣି ଅରେ ନିଉଜିଲ୍ୟାଣ୍ଡ ଯାତ୍ରା

ଡାକବାସୀ ଜାହାଜ ପହଞ୍ଚିବାର ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ଟେବନୋଭା ଜାହାଜ ପହଞ୍ଚିଲା । ଯାତ୍ରାକାଳରେ ସବୁ କାମ ସୁଚ୍ଚରୂପେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଛି ଦେଖି ସ୍ୱଚ୍ଛ ଆନନ୍ଦ ହେଲେ । ଇଣ୍ଡିଆ ଓ ଉଇଲିସନ୍‌ଠାରୁ ଖବର ନେଇ ସେ ଜାଣିଲେ ଯେ ଅଫିସର, ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ ନାବିକମାନେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଭଲ ବୁଝାମଣା ରଖି କାମ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି ।

ଏଥର ଉଇଲିସନ୍ ମହାମାନଙ୍କୁ ଧରି ମେଲ୍‌ବୋର୍ଣ୍ଣ ଗଲେ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଟେବନୋଭାରେ ଯାତ୍ରା କଲେ । ଅଭିଯାନର ଅଧିନାୟକଙ୍କୁ ଜାହାଜ ଭିତରେ ପାଇ ସମସ୍ତେ ଆନନ୍ଦ ହେଲେ । ଏଥର ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଜ୍ଞାନୁସାରେ ତିଆରି କରିବା ସମ୍ଭବପର ହେଲା । ଠିକ୍ କେତେବେଳେ ଜାହାଜ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକରେ ପହଞ୍ଚିବ, କିପରି ଭାବରେ ଘର ତିଆରି କରାଯିବ, ତମ୍ଭୁ ପୋତାଯିବ, ଘରେ କି କି ଖାଦ୍ୟ ରହିବ ଓ ସ୍ଥଳଗାଡ଼ି ଧରି ଯାତ୍ରା କଲବେଳେ ସାଙ୍ଗରେ କି କି ଖାଦ୍ୟ ନିଆଯିବ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ବିଷୟସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି ପୁସ୍ତିକାମାନ ଛପାଗଲା । ଏହି ପୁସ୍ତିକାଗୁଡ଼ିକ ଅଭିଯାନୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ବିଶେଷ ସହାୟକ ହୋଇଥିଲା । ସ୍ୱଚ୍ଛର ଅଙ୍ଗତ

ଅନୁଭୂତ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମୂଲ୍ୟବାନ ବୋଧହେଲା । ଝଟ୍କ ବନ୍ଦୁରେ କହିବାକୁ ଯାଇ ଲେପ୍ଟନେଣ୍ଟ ଇନ୍‌ସ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ ନିଜର ଅର୍ପୁ ବୁଦ୍ଧି ବଳରେ କେତେବେଳେ କି ପରିସ୍ଥିତି ଆସିବ ସେକଥା ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଭାବରେ ବନ୍ଧୁ ପୂର୍ବରୁ ଜାଣିପାରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ଭବିଷ୍ୟତ କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧାତିଆର କର ରଖିବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସହଜ ହେଉଥିଲା ।

ନିଉଜିଲ୍ୟଣ୍ଡରେ ପହଞ୍ଚି ସେ ତାଙ୍କର ବଡ଼ ଭଉଣୀର ଝିଅ ଇସ୍ମାର ପାଖକୁ ଗୋଟିଏ ବର୍ଣ୍ଣନାମୂଳକ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲେ । ନିଉଜିଲ୍ୟଣ୍ଡବାସୀ ଦୟାପରବଶ ହୋଇ ଅନେକଟି ପାଇଁ ଟଙ୍କା, ଡେଲ, କୋଇଲି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବହୁତ ଜିନିଷ ଉପହାରସ୍ୱରୂପ ଦେଇଥିଲେ । ଅଧିକାର ଓ ଜାହାଜର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲୋକମାନଙ୍କପ୍ରତି ସେମାନେ ଯେଉଁଭଳି ବ୍ୟବହାର ଦେଖାଇଥିଲେ ତାହା କେବେ-ହେଲେ ଭୁଲି ହେବ ନାହିଁ । ୧୯୧୦ର ନଭେମ୍ବର ୨୯ ତାରିଖରେ ସେମାନେ ନିଉଜିଲ୍ୟଣ୍ଡ ଛାଡ଼ି କୁମେରୁ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

ପଦେ ପଦେ ବିପଦ

ଜାହାଜରେ ଅତିରିକ୍ତ ମାଲ ବୋର୍ଡେଇ ହୋଇଥାଏ । ଭଲ ପାଗପାଇଁ ସମସ୍ତେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର ଭଲ ପାଗ ପାଇବାର ଯୌକ୍ଷଣ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ନ ଥିଲା । ନିଉଜିଲଣ୍ଡ ଗୁଡ଼ିବାର ଦ୍ଵିତୀୟ ଦିନ ଏପରି ଏକ ଶୁଷ୍କ ଝଡ଼ ତୋଫାନ ମାଡ଼ିଆସିଲା ଯେ ଜାହାଜରେ ଥିବା ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି କେବେ ସେପରି ଝଡ଼ ତୋଫାନ ଦେଖି ନ ଥିଲେ । ଝଡ଼ ମୁହଁରେ ପଡ଼ି ଜାହାଜ ଜୋର୍ରେ ଘୁସିଗଲିଲା; ତାହାକୁ ଠିକ୍ ରାସ୍ତାକୁ ଆଣିବା ଅସମ୍ଭବ ବୋଧହେଲା । ଡେକ୍ ଉପରେ ଥିବା ମାଲମତାସବୁ ଛିନ୍ନଚ୍ଛତର ହୋଇଗଲା । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆଉଥରେ ଭଲରୂପେ ବାନ୍ଧିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ପ୍ରବଳ ତୋଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ ତଟୁଆଡ଼ା ଓ ଗୋଟିଏ କୁକୁର ସମୁଦ୍ର ଭିତରକୁ ଉଡ଼ିଗଲେ । ଜାହାଜ ଉପରୁ କେତେକ ଲୋକ ସମୁଦ୍ର ଭିତରକୁ ଖସି ପଡ଼ିପଡ଼ୁ ବଞ୍ଚିଗଲେ । ଇଞ୍ଜିନ୍ ଥିବା କୋଠାରେ ଅସୁବିଧା ଉଠିଲା । ପମ୍ପ୍ ଗୁଡ଼ିକ କାମ କଲ ନାହିଁ । ଅଫିସର, ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ ନାବିକମାନେ ଅଣ୍ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୋଇଲିଗୁଣ୍ଡି ଏବଂ ତେଲ ଭିତରେ ଛୁଡ଼ା ହୋଇ କାମ କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ପରିସ୍ଥିତି ଏପରି ବିପଜ୍ଜନକ ହୋଇପଡ଼ିଲା ଯେ ଜୀବନତଣ୍ଡାଗୁଡ଼ିକୁ ସଜାଡ଼ିବାପାଇଁ ଆୟୋଜନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ତଥାପି କେହି ସାହସ ହରାଇଲେ ନାହିଁ । ଯାହାହେଉ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ଶ୍ରୀ ତାରିଖବେଳକୁ ପ୍ରବଳ ପ୍ରଶରତା କମି ଆସିଲା । ସମୁଦ୍ର

ଶାନ୍ତ ହେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲ । ସୂର୍ଯ୍ୟକରଣ ପଡ଼ି ଚାରିଆଡ଼
ଝଲସି ଉଠିଲା । ଓଢ଼ା ଲୁଗାଗୁଡ଼ିକୁ ଶୁଖାଇ ନେବାଲାଗି ସମସ୍ତେ
ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ମନେହେଲୁ ଭାଗ୍ୟଦେବୀ ଏଥର ପ୍ରସନ୍ନ
ହେଲେ । କିନ୍ତୁ କିଛି ଦିନ ଭିତରେ ଆଗରେ ଦେଖାଗଲା
ଆଉ ଏକ ବିପଦ । ଜାହାଜ ଆସି ଏପରି ଏକ ସମୁଦ୍ରରେ
ପହଞ୍ଚିଲା ଯେଉଁଠି ଭାସିବୁଲୁଥାଏ ପାହାଡ଼ ପରି ବଡ଼ବଡ଼ ବରଫଖଣ୍ଡ ।

ଭାସିବା ବରଫଖଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକ ଭିତରଦେଇ ଗତି କରୁଥିବା-
ବେଳେ ସେମାନେ ପୁଣି ଥରେ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲେ ।
ଉଦ୍‌ଭ୍ରାଣ ଜାହାଜରେ ଯିବାବେଳେ ଯେଉଁ ବସ୍ତା ଅତିକ୍ରମ
କରିବାଲାଗି ସେମାନଙ୍କୁ ଚାରି ଦିନ ସମୟ ଲାଗିଥିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ
ସେହି ବସ୍ତା ଅତିକ୍ରମ କରିବାପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ କୋଡ଼ିଏ ଦିନ
ସମୟ ଲାଗିଲା ।

ତଥାପି ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର
କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ନିଜ ନିଜ ଦାୟିତ୍ବରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ
କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପକ୍ଷେ ପକ୍ଷେ ରୁଚି ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନେ ବିଭିନ୍ନ
ଶାସ୍ତ୍ରବିଦ୍ୟା ପରିଶ୍ରମ ମଧ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ପଶ୍ଚିମ ପ୍ରକୃତରେ ଜଣେ
ବିଜ୍ଞାନୀ ଥିଲେ ଏବଂ ଭଲ ଛବଟିଏ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମନରେ
କିଭଳି ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ ତାହା ତାଙ୍କୁ ଭଲରୂପେ ଜଣାଥିଲା ।
ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ରଙ୍ଗୀନ ଚିତ୍ରାବଳୀ ଅଙ୍କନ କରିବାପାଇଁ
ଉଲ୍‌ଲସନ୍‌ଙ୍କୁ ବହୁ ଉପାଦାନ ମିଳୁଥାଏ । ଭାସିବା ବରଫଖଣ୍ଡ-
ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ କିମ୍ବା ଏହି ବରଫଖଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା
ସ୍ଥିର, ନିର୍ମଳ ଜଳବାସୀ ଉପରେ ନିପତ୍ତ ସୂର୍ଯ୍ୟ ବା
ଚନ୍ଦ୍ରାଲୋକର ରମଣୀୟ ଦୃଶ୍ୟ ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତର ବିଶେଷତାରେ
ସ୍ଥାନ ପାଉଥାଏ ।

ମିଲ୍‌ମାଲ ବା ପେଟ୍ଟୁଇନ୍ ପର୍ଯ୍ୟାୟକୁ ଧରିବାରେ
ଯାନ୍ତିମାନେ ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରୁଥାନ୍ତି । ଝୁର୍ଚ୍ଚି ଶ୍ରେଣୀ
ଦାଉରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାପାଇଁ ଯିଚକା ଖାଦ୍ୟ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ
ହେଉଥିବାରୁ ମାନଙ୍କ ଶିକାର କରିବା ପ୍ରୟୋଜନ ହୋଇ-
ପଡ଼ିଥାଏ ।

ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ଖୁମ୍ବିବାସିରେ ଚାଲିଥାଏ । ଝୁଟ୍ ମଧ୍ୟ
ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପରି ଆନନ୍ଦିତ ଜଣାପଡ଼ୁଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ
ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁଁ ସେ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ୁଥାନ୍ତି । ଇଞ୍ଜିନ୍‌ରେ
ବହୁତ କୋଇଲି ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଥାଏ । କୋଇଲି ଅଣ୍ଡାବ ହେଲେ
ଅବସ୍ଥା ଯେ ଖୁବ୍ ଗୁରୁତର ହୋଇପଡ଼ିବ ଏ ଆଶଙ୍କା ରହିଥାଏ ।
ମୂଲ୍ୟବାନ ଗ୍ରୀଷ୍ମକାଳଟି ଶେଷ ହୋଇଆସୁଥିବାରୁ ଝୁଟ୍ ଶାନ୍ତିରେ
ବସିପାରୁ ନ ଥାନ୍ତି ।

ସେମାନେ ଉପେକ୍ଷର ୨୫ ଭାଗଶତ ବଡ଼ଦିନ ହିସାବରେ
ପାଳନ କଲେ । ଝୁଟ୍‌ଙ୍କର ଭାଷାରେ ସେଦିନର ଦୃଶ୍ୟ ଠିକ୍
ବଡ଼ଦିନର ଦୃଶ୍ୟ ପରି ହୋଇଥାଏ । କାରଣ ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ସେମାନେ ସେହିସବୁ ଭାସମାନ ବରଫଶା ମଧ୍ୟରେ ଥା'ନ୍ତି ।
ସେ ଅଞ୍ଚଳର ସମୁଦାୟ ଜଳ ବରଫ ପାଲଟିବାକୁ ଯାଉଥାଏ ।
ତଥାପି ସେହି ସମୟଟା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦଦାୟକ
ହୋଇଥାଏ । ଖାଇବାପାଇଁ ବଢ଼ିଆ ଖାଦ୍ୟ ମିଳୁଥାଏ । ସଂଧ୍ୟା
ସମୟଟା ବେଶ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ କଟେ । କିନ୍ତୁ ସବଦା କଠିନ
ପରିଶ୍ରମ ଭିତରେ ବୁଡ଼ିରହିବାକୁ ଝୁଟ୍ ଖୁବ୍ ପସନ୍ଦ କରୁଥାନ୍ତି ।
ଦୈହିକ ବା ମାନସିକ ଅସୁସ୍ଥତା ଦୂର କରିବାପାଇଁ କଠିନ
ପରିଶ୍ରମ ଯେ ଏକ ମହୋତ୍ସବ ସେ ଏହା ମର୍ମେ ମର୍ମେ ଅନୁଭବ
କରୁଥାନ୍ତି ।

ପଞ୍ଚଦଶ ପରଲ୍ଲେହ

ଜାହାଜ ଲାଗିଲା

ଡସେମ୍ବର ୩୦ ତାରିଖରେ ସେମାନେ ଭ୍ରମମାନ ବରଫ-
ଖଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକୁ ଅତିବେଗରେ ମୁକ୍ତ ସାଗରରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ଏବଂ
୧୯୧୦ରେ ସ୍ଥଳଭାଗ ସେମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିପଥାରୁ ଡେଇଁଲେ ।
ସେମାନେ ଧୀରେ ଧୀରେ କେପ୍‌ହୋର୍ନର ଅଭିମୁଖରେ ଅଗ୍ରସର
ହେଲେ । ସ୍କଟ୍ ଓ ଏଡ଼ମ୍‌ସନ୍‌ଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଅବତରଣ କରିଥାନ୍ତେ ;
କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ସମୁଦ୍ରର ଶୀତ ଏତେ ବେଶୀ ବଢ଼ି
ଉଠିଥାଏ ଯେ ସେ ସମୟରେ ଜାହାଜକୁ ଅବତରଣ କରିବା
ଏକାନ୍ତ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇଉଠିଲା । ବାଡ଼ି ଅନ୍ତରୀକ୍ଷ ପ୍ରଦର୍ଶିତ
କରି ସେମାନେ ମ୍ୟାକ୍ ମାର୍ଡୋ ସାଉଣ୍ଡ ମଧ୍ୟକୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ
ଏବଂ ରାସ୍ ମାପର ଅବତରଣ କଲେ । ସେଠାରେ ଥିବା ଏକ
ଛୋଟ ଅନ୍ତରୀକ୍ଷରେ ରହି ସମୟ ଶୀତକାଳଟା କଟାଇବେ ବୋଲି
ସେମାନେ ସ୍ଥିରକଲେ । ଅଭିଯାନର ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ ଇନ୍ଦ୍ରନ୍ଦ୍ୟଙ୍କ
ନାମାନୁସାରେ ଏହି ଅନ୍ତରୀକ୍ଷକୁ ଇନ୍ଦ୍ରନ୍ଦ୍ୟ-ଅନ୍ତରୀକ୍ଷ ବୋଲି ସ୍କଟ୍
ନାମିତ କଲେ । ଉତ୍ତର-ପଶ୍ଚିମାଭିମୁଖୀ ଏହି ଅନ୍ତରୀକ୍ଷଟିର
ପଛପଟେ ଛୋଟ ଛୋଟ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ପାହାଡ଼ ଥାଏ । ସେହିନ
ପାଗ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ହୋଇଥାଏ । ଚାରିପାଖର ମନୋରମ ଦୃଶ୍ୟ
ଦେଖି ପଶ୍ଚିମ ମୁରୁଧ ହୋଇଲେ । ହାତରେ କ୍ୟାମେରା ଧରି
ବିଭିନ୍ନ ଦୃଶ୍ୟର ଫଟୋ ନେବାରେ ସେ ମଜ୍ଜି ରହିଲେ ।
ତେଣେ କ୍ୟାମେରା କାଳବଳମ୍ବ ନ କରି ଜନଶପଥପ୍ରାୟ

ଓହ୍ଲାଇବାରେ କାଗିଜିଲେ । ଡିଜି ବା . ୩ ମାସରେ ମଲ୍ଲୁକତ

ଫ୍ଲୋଟ୍ ଗାଡ଼ିଗୁଡ଼ିକରେ ପାଣି ପରି ସାଜାଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଫ୍ଲୋଟିକ ବେଲ୍
ଭଲ ଅବସ୍ଥାରେ ଥାଏ । ଡିଟେନ୍ସିଭାଡ଼ାଗୁଡ଼ିକୁ ବଳିଷ୍ଠ ନାବିକମାନଙ୍କ

ସାହାଯ୍ୟରେ ଜାହାଜରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଦିଆଗଲା । ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇଟି ଦଳ କୁଳରେ ତମ୍ବୁ ପକାଇ ଶୋଇଲେ । ଓଟସ୍ ଏବଂ ଆନ୍ଟନ ତଟ୍ଟୋଡ଼ା, କୁକୁର ଏବଂ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟପାଇଁ ଥିବା ଦଳର ଚତୁର୍ଥାଧାରକ ନିର୍ବାହରେ ରହିଲେ ।

ତାପରଦିନ ଝଟ୍ କାମ ତଦାରଖ କରୁଥାନ୍ତି ଏହି ସମୟରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ତମ୍ବୁ ଡାକର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କଲେ । ତମ୍ବୁଗୁଡ଼ିକ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାପନା ବରଫଖଣ୍ଡ ରୂପରେ ପହଞ୍ଚିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ସେଇ ବରଫଖଣ୍ଡରେ ଦୁଇଟି କୁକୁରକୁ ବାନ୍ଧ ରଖାଯାଇଥାଏ । ପଶିଂ ମୋହି ତମ୍ବୁଗୁଡ଼ିକର ପଟେ ନେବାପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାନ୍ତି ; କିନ୍ତୁ ତମ୍ବୁଗୁଡ଼ିକ ଆଖିପିଛୁଳାକେ ସେ ଛୁଡ଼ା ନୋଇଥିବା ବରଫଖଣ୍ଡ ତଳକୁ ବୁଡ଼ିଯାଉଥାନ୍ତି । ବେଳେବେଳେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଏତେ ଜୋରରେ ଉପରକୁ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଦେଉଥାନ୍ତି ଯେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବରଫଖଣ୍ଡ ଚର୍ଚ୍ଚି ବର୍ଚ୍ଚି ହୋଇଯାଉଥାଏ । ଯାହାହେଉ କୌଣସି କାରଣରୁ ତମ୍ବୁଗୁଡ଼ିକ କୁକୁର ଦୁଇଟିକୁ ନ ଧରି ଚାଲିଗଲେ । ତାହା ନ ହୋଇଥିଲେ ପଶିଂ ଓ ସେ ଦୁଇଟି କୁକୁର ନିଶ୍ଚୟ ତମ୍ବୁଙ୍କ କବଳରେ ପଡ଼ିଯାଇଥାନ୍ତେ । ଥରେ ଗୋଟିଏ ତମ୍ବୁର ପେଟ ଚିରି ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଯେ ତା ଭିତରେ ତେରଟି ଶିଶୁମାର ଏବଂ ଚଉଦଟି ସିଲ୍‌ମାଛ ଥିଲେ । ଏଭଳି କିନ୍ତୁ ଆଗରେ ଜଣେ ମଣିଷ ଓ ଦୁଇଟି କୁକୁର ବା କେବେ !!

ସ୍ଲୋକଗାଡ଼ି ସାହାଯ୍ୟରେ ସମୟ ଆବଶ୍ୟକ ଜନପେସ କୁଳରେ ତଥାପି ହୋଇଥିବା ଘରକୁ ଉଠାଇ ନିଆଗଲା । କାମବେଳେ ଝଟ୍‌ଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଥାଏ । କି ମଣିଷ, କି ତଟ୍ଟୋଡ଼ା, କି କୁକୁର ସେ

ଯେପରି ସମସ୍ତଙ୍କର ହୃଦ୍ରେ ନେବାପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ । ଏପରିକି ସେ କୁକୁରମାନଙ୍କୁ ରୁଷ୍ଟ ଭାଷାରେ ଆଦେଶ ଦେଇ ଶିଖିଥାନ୍ତି । କାରଣ ସେଗୁଡ଼ିକ ଇଂରାଜୀଭାଷା ବୁଝିପାରୁ ନ ଥାନ୍ତି । ଥରେ ଅବୁଝା ହୋଇଗଲେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପୁଣି ଥରେ ଆୟତ୍ତକୁ ଆଣିବା କିଛି ସହଜ ନୁହେଁ ।

ଜାହାଜରୁ ଜନସମସ୍ତ ଖଲସ କରୁକରୁ ଦିନେ ଏକ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ-ଜନକ ଘଟଣା ଘଟିଗଲା । ତିନୋଟି ନୂଆ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ସ୍ନେଜଗାଡ଼ି ଖଣ୍ଡିଏ ଟାଣୁଆ ଭାସମାନ ବରଫ ଉପରେ ରହିଥାଏ । ହଠାତ୍ ବରଫଖଣ୍ଡଟି ଧାଟି ଦୁଇଖଣ୍ଡ ହୋଇଗଲା; ଚାହୁଁ ଚାହୁଁ ତିନୋଟିଯାକ ସ୍ନେଜଗାଡ଼ି ଧାଟ ଉପରେ ଗଳିପଡ଼ି ସମୁଦ୍ରର ଅତଳ ଗର୍ଭରେ ଲୀନ ହୋଇଗଲା । ଝଟ୍ ନୈରାଶ୍ୟରେ ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଲାଗିଲା ଅଧିକ ସାବଧାନତା ଅବଲମ୍ବନ କରିଥିଲେ ହୁଏତ ଏପ୍ରକାର ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟି ନ ଥାନ୍ତା । ସାହାହେଉ କୁଳରେ ଅବତରଣ କରିବାର ଠିକ୍ ତେର ଦିନ ଉତ୍ତରେ ଘୋଡ଼ାଶାଳ, ଖାଦ୍ୟପଦାର୍ଥ ରଖିବାପାଇଁ ବରଫତାଆର ଘର, ଚୁମ୍ବକୀୟ ଯନ୍ତ୍ରପାତ୍ର ରଖିବା ଘର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଘରଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାୟ ଶେଷ ହୋଇଗଲା ।

ଶୀତଦିନିଆ ଖରରେ ସେ ସ୍ଥାନଟି ଯେଉଁ ଅପୂର୍ବ ଶ୍ରୀ ପାରଣା କରିଥାଏ ତାହା ବାସ୍ତବିକ୍ କଳ୍ପନାଶୀତ । ପଶ୍ଚାତ୍ ଭାଗରେ ରହିଥାଏ ଗୁଡ଼ିଏ ବରଫପାହାଡ଼, କ୍ୟାସଲ ପାହାଡ଼ ଏବଂ ଦୁଇଟି ଧୂମାଳ ପବନଶ୍ରେଣୀ । ସମୁଦ୍ରରେ ସୁବିଦ୍ରୀର୍ଣ୍ଣ କୃଷ୍ଣ ବାଲୁକାଗଣି ତାହାର ଦିଗ୍ଭେଦିତ୍ତା ବନ୍ଧ ମେଲିଦେଇଥାଏ । ସେହି ବାଲି ଉପରେ ପଡ଼ିଥାଏ ସେମାନଙ୍କର କ୍ୟାମ୍ପ । ଛୋଟ ଛୋଟ

ଘର, ତମ୍ବୁ, ଘୋଡ଼ାଶାଳ, କୁକୁର ଘର ଏହିସବୁକୁ ନେଇ ସ୍ଥାନଟି ଗୋଟିଏ ଗ୍ରେଟ ଗାଁ ଭଳି ଦେଖାଯାଉଥାଏ । କୁଳରେ ଥିବା ଦଳରୁ ଲୋକେ ଟେବୁନୋରା ଜାହାଜରୁ ବେଳେବେଳେ ଆସୁଥିବା ଅଫିସର ଓ ନାବିକମାନଙ୍କ ସହିତ ମିଶି ଆନନ୍ଦରେ କାମ କରିଗୁଲିଥାନ୍ତି ।

ବସବାସ ପାଇଁ ତିଆରି କରାଯାଇଥିବା ଘରଟି ସତରେ ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର ହୋଇଥାଏ । ଏ ପ୍ରକାର ଘର ପୂର୍ବରୁ କେବେହେଲେ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ତିଆରି ହୋଇ ନ ଥିଲା । ଏହାର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ୫୦ ଫୁଟ, ଉଚ୍ଚତା ୯ ଫୁଟ ଓ ପ୍ରସ୍ଥ ୨୫ ଫୁଟ । ଅଫିସର ଓ ନାବିକମାନଙ୍କର କୋଠର ମଝିରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ପେଡ଼ିସବୁ ଉପରକୁ ଉପର ଜମା କରିଦିଆଯାଇ କୃତ୍ରିମ କାନ୍ଥ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥାଏ । ଜଣେ ସୁଦୃଷ୍ଟ ପୂର୍ବାଘ୍ନ ସେଠାରେ ଦାୟିତ୍ବରେ ରହିଥାନ୍ତି ।

ଅଫିସରମାନଙ୍କ କୋଠର ମଝିରେ ଗୋଟିଏ ଲମ୍ବା ଟେବୁଲ୍ ପଡ଼ିଥାଏ । ତା ଚାରିପଟେ ରହିଥାଏ ଶୋଇବା ଜାଗା, ବିଜ୍ଞାନାଗାର ଏବଂ ପଶିଂଙ୍କର ପଟୋ ଧୋଇବା ପାଇଁ ଅନ୍ଧାର ଘର । କ୍ୟାପ୍ଟେନ ସ୍କଟ୍, ଡାଃ ଉଇଲସନ୍ ଓ ଲୁଟନାଣ୍ଟ ଇଣ୍ଡସଙ୍କର ଅଲଗା ଅଲଗା କୋଠର ଥାଏ । ଅନ୍ୟମାନେ ଅବଶିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ଚଳିଯାଉଥାନ୍ତି ।

ନାବିକମାନଙ୍କର ଚଳିବା ପାଇଁ ପ୍ରଶସ୍ତ ଜାଗା ଥାଏ ଏବଂ ଶୋଇବା ପାଇଁ ଆରାମଦାୟକ ଖଟସବୁ ରହିଥାଏ । ଅଫିସରମାନେ ଅଲଗା ସମୟରେ ଖାଇବାକୁ ଯା'ନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ସମାନ ଧରଣର ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥାଏ । ମୋଟ ଉପରେ ବେରୁ ଶାନ୍ତି ଶୃଙ୍ଖଳା ଭିତରେ ସମୟ ଅତିବାହିତ ହୋଇ ଚାଲିଥାଏ ।

ଷୋଡ଼ଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

ସ୍ନେହ ଯାତ୍ରା

କିଛିଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଶରତକାଳୀନ ସ୍ନେହ ଯାତ୍ରାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ
ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । କ୍ଲବ୍‌ହାଉସର ସହାୟତାରେ ମିଥର୍ସ ଏବଂ
ଡିମେଟ୍ରି କୁକୁରଗୁଡ଼ିକର ଯତ୍ନ ନେଉଥାନ୍ତି । ଓଟ୍ଟପ୍ ଚଟ୍‌ଘୋଡ଼ା-
ଗୁଡ଼ିକୁ ବଡ଼ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ତେଣୁ ସେଗୁଡ଼ିକର କଥା
ବୁଝିବାରେ ସେ ତାଙ୍କର ଅଧିକାଂଶ ସମୟ କଟାଇ ଦେଉଥାନ୍ତି ।
ଆନ୍‌ଟନ ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱସ୍ତ ସହକାଶୀରୂପେ କାମ କରୁଥାନ୍ତି ।
ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଦୁଇଜଣ ରୁଷ୍‌ଦେଶୀୟ ବାଳକ ଥା'ନ୍ତି ।
ଯିଲ ଦୁଇଟିଙ୍କର ସ୍ୱସ୍ତ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ । ସବୁକଥାରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ
ସାହାଯ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ସେମାନେ ତତ୍ପର ଥାନ୍ତି । ସ୍କଟ୍ ଏବଂ
ବାର୍ଡ୍‌ରସ ଭଣ୍ଡାରଘର ଓ ପୋଷାକପରିଚ୍ଛେଦମାନ ପରୀକ୍ଷା
କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି, ପଣ୍ଡା କନା ଏବଂ ପଣ୍ଡାଲେମ ତିଆରି ବୁଟ୍
ଜୋତା, ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୋଷାକଗୁଡ଼ିକ ବେଶ୍ ସୁନ୍ଦର
ହୋଇଥାଏ ।

ଏଥର ସ୍ନେହ ଯାତ୍ରାପାଇଁ ସେମାନେ ତିନୋଟି ଦଳରେ
ବିଭକ୍ତ ହୋଇଗଲେ । ପ୍ରଥମ ଦଳ କ୍ୟାମ୍‌ବେଲ୍‌ଙ୍କ ଅଧୀନରେ
ପୂର୍ବଦିଗକୁ ବାହାରିଲେ । ସେମାନେ ହେଲ୍‌ସ ଉପସାଗରରେ
ଅବତରଣ କରି କେତେକ ସ୍ଥଳସ୍ତର ଆବିଷ୍କାର କରିବାକୁ ଆଶା
କରିଥାନ୍ତି । ଗ୍ରିଫ୍‌ ଟେଲର୍କ୍‌ଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦଳ

ପଶ୍ଚିମ ଦିଗକୁ ଯିବାକୁ ବାହାରିଲେ ସେମାନେ ଦକ୍ଷିଣ
 ଉପକୂଳ ଆକାଶରେ ଥିବା କୋମଳ ଓ ଫୋରା ତୁଷାର
 ଯୋଗମାନ ଆକାଶରୁ ଜଳିବା ବୋଲି ସ୍ଥିର କରଥାନ୍ତି ।
 ଦକ୍ଷିଣକୁ ବାହାରିଥିବା ଦଳର ଅଧିନାୟକ, ବନ୍ଦନ କଲେ

ନିଜେ ଝଟ୍ । କଥା ହେଲା ସେମାନେ ଯେଉଁଠିରୁ ସମ୍ଭବ ଦକ୍ଷିଣକୁ ଅଗ୍ରସର ହେବେ ଏବଂ ମଝିରେ ମଝିରେ ସାହାକଡ଼ରେ ଖାଦ୍ୟ-ଲଣ୍ଡାରମାନ ସ୍ଥାପନ କରିବେ । କାରଣ ଖରାବନେ ମେରୁଯାତ୍ରୀଦଳ ଯେହି ସାହାରେ ଗଲବେଳେ ଯେହୁସକୁ ଖାଦ୍ୟଭଣ୍ଡାର ସେମାନଙ୍କୁ ବହୁତ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ । ଝଟ୍ ୮୦° ଅକ୍ଷାଂଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବେ ବୋଲି ଭାବିଥାନ୍ତି । ଏହୁସକୁ ଭ୍ରମଣ ପାଇଁ ଝଟ୍ ପୂର୍ବରୁ ଯୋଜନାମାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ ଓ ଗତ ଥର ଅପ୍ରେଲ ଏଥର ସେ ଅଧିକ ଯତ୍ନଶୀଳ ହୋଇଥିଲେ ।

ଦକ୍ଷିଣ ଓ ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳକୁ ଯାତ୍ରା କରିବାପାଇଁ ଯେଉଁ ଦଳ ଦୁଇଟି ବନ୍ଧୁ ଯାଇଥିଲେ ସେମାନେ ଜାନୁଆରୀ ୨୪ ତାରିଖରେ ସେମାନଙ୍କର ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ଝଟ୍ ୮୯° ଇନ୍ଦ୍ରନ୍ୟ ଟେବ୍‌ନୋଭା ଜାହାଜ ସାହାଯ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଅଧିକାଂଶ ମାଲମତା ଗ୍ଲାସିଏର ପଏଣ୍ଟ ନିକଟକୁ ବୋହିନେଲେ । ଦଳର ଅନ୍ୟମାନେ ଚଟୁଆଡ଼ା ଓ କୁକୁରଗୁଡ଼ିକୁ ଧରି ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେମାନେ ଏହି ସ୍ଥାନକୁ ୧ ନମ୍ବର କ୍ୟାମ୍ପ ବୋଲି ନାମ ଦେଇଥିଲେ । ଗ୍ଲାସିଏର ପଏଣ୍ଟରୁ ଏହିସ୍ଥାନ ବେଶୀ ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ନ ଥିଲା । ଟେବ୍‌ନୋଭା ଯଥାଶୀଘ୍ର ନିଉଜିଲଣ୍ଡ ଫେରିଯିବାର ଥାଏ । ଅନ୍ୟେକ ଯାତ୍ରୀଙ୍କର ବିଭିନ୍ନପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟପାଇଁ ଝଟ୍ ଟେବ୍‌ନୋଭା ଜାହାଜର କପ୍ରାନ ଓ ନାବିକମାନଙ୍କଠାରେ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇଲେ । ତାପରେ ସେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ସହଚରବର୍ଗ ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳକୁ ଯାଉଥିବା ଦଳଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ନିଜର ଯାତ୍ରାପଥରେ ଚାଲିଲେ ।

ଯାତ୍ରା ପୂର୍ବରୁ ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜ ଦରକୁ ଜାହାଜ ଜରିଆରେ ଚିଠି ପଠାଇଥିଲେ । ଝଟ୍ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଚିଠି ପଠାଇଥିଲେ ।

ତାଙ୍କର ସବୁ ଚିଠିରେ ସେ ନିଜର ସହକର୍ମୀମାନଙ୍କର ଭୁବୁସୀ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ । ଚିଠିରେ ସେ ମିସେସ୍ ଇଣ୍ଡନ୍ସଙ୍କୁ ବହୁତ ପ୍ରବୋଧନା ଦେଇ ଲେଖିଥିଲେ ଯେ ଇଣ୍ଡନ୍ସ ଦୃଷ୍ଟୋତ୍ପୁଲ୍ଲ ଅଛନ୍ତି । ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାର ଅସୁବିଧାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ସେ ତିଳେହେଲେ ବିମୁଖ ନୁହନ୍ତି । ତେଣୁ ତାଙ୍କପାଇଁ ଆଦୌ ଚିନ୍ତିତ ନ ହେବାକୁ ସେ ମିସେସ୍ ଇଣ୍ଡନ୍ସଙ୍କୁ ଚିଠିରେ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଭଉଣୀ ପାଖକୁ ପଠାଇଥିବା ଚିଠିରେ ସେ ଉଇଲ୍‌ସନ୍‌ଙ୍କ ଖୁବ୍ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ । ସେ ଲେଖିଥିଲେ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଉଇଲ୍‌ସନ୍‌ଙ୍କ ମୂଲ୍ୟ ଅଧିକ । ନିଜର ନିର୍ମଳ ଚରିତ୍ରବତ୍ତ୍ୱ ବଳରେ ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଉପରେ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ବିସ୍ତାର କରିପାରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଥିବା ଚିଠିରେ ସେ ଲେଖିଥିଲେ, “ତୁମ ପ୍ରତି ମୋର ସ୍ନେହ ପବ୍‌ପର ଅମଳନ ରହିଛି । ଯେଉଁ ନାଲି ଫରୁଆ ଭିତରେ ତୁମର ଓ ତୁମ ପଛକୁ ଛୋଟ ପୁଅର ଚିତ୍ତପଟ ଅଛି, ସେହି ଫରୁଆଟିକୁ ମୁଁ ଖୁବ୍ ଯତ୍ନରେ ମୋ ପାଖରେ ରଖିଛି ।”

ଉଇଲ୍‌ସନ୍ ମଧ୍ୟ କ୍ୟାଥେଲିନ୍ ଷଟ୍‌ଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗୋଟିଏ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲେ । ସେଥିରେ ସେ ଲେଖିଥିଲେ, “ଆପଣଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଯେକୌଣସି କାମ କରିବାଲାଗି ମୁଁ ସର୍ବଦା ତତ୍ପର ଅଛି । ତାଙ୍କପରି ଚମତ୍କାର ମଣିଷ ମୁଁ ଅନ୍ୟତ୍ର ଦେଖି ନାହିଁ ।”

ସେମାନେ କପରି ହୃଦୟବାନ୍ ଥିଲେ ଓ ମାନବିକତାର କେଉଁ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ଥିଲେ ତାହା ଏହିସବୁ ଚିଠିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାପଡ଼ିଥାଏ ।

ସପ୍ତଦଶ ପରଲ୍ଲେଦ

ଆଗାମୀ ଅଭିଯାନ ପାଇଁ ଆଗରୁ ସାବଧାନ

ସ୍କଟ୍ ଜାନୁଆରୀ ୨୪ ତାରିଖରେ କେପ୍-ଇସ୍ତନ୍ସ
ଛାଡ଼ିଥିଲେ । ସେହି ମାସ ୨୭ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ଜାହାଜ ଭିତରୁ
ସମସ୍ତ ଜନସ୍ତ ତଥା ଉପକରଣାବଳୀ ୧୯ମ୍ବର କ୍ୟାମ୍ପକୁ ଉଠାଇ
ନିଆଗଲା । ଦଳର ଲୋକମାନେ ଯାହାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଗଲେ ।

ସ୍କଟ୍‌ଙ୍କୁ ମିଶାଇ ସେମାନେ ମୋଟରେ ବାରଜଣ ଲୋକ
ଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଆଠଟି ତଟୁଘୋଡ଼ା, ଛବିଶଟି
କୁକୁର ଓ ଦଶଟି ସ୍ଲୋଜଗାଡ଼ି ଥାଏ । ଏହି ଦଶଟି ସ୍ଲୋଜଗାଡ଼ି
ମଧ୍ୟରୁ ତଟୁଘୋଡ଼ା ଟାଣିବାପାଇଁ ଥାଏ ଆଠଟି, କୁକୁର ଟାଣିବାପାଇଁ
ଥାଏ ଦୁଇଟି । ବିଶେଷ କିଛି ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ନ ହୋଇ
ସେମାନେ ଜାନୁଆରୀ ତା ୩୦ ରଖରେ ସେପ୍ଟି କ୍ୟାମ୍ପରେ
ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ଏହି କ୍ୟାମ୍ପଟିକୁ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଘର ପରି
କରିଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ଏଠାରେ ମଣିଷ ଓ ଚୂଢ଼ପାଳିତ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ
ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଖାଦ୍ୟପଦାର୍ଥ ସାଇତି ରଖିବା ଦରକାର
ହେଉଥାଏ ।

ଯାହାକାଳରେ ସବୁଦିନର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ପ୍ରାୟ ସମାନ
ଧରଣର ଥାଏ । ଦିନବେଳେ ଉଷ୍ମ ବାୟୁପ୍ରବାହ ହେତୁ

ତଟୁଆଡ଼ାଗୁଡ଼ିକ ପକ୍ଷରେ ରାତିରେ ଯାହାକରିବା ସହଜ ହୁଏ । ସେମାନେ ଦିନବେଳେ ବିଶ୍ରାମ ନିଅନ୍ତି । ପ୍ରାୟ ଅଧରାତି ବେଳକୁ ଝଟୁଙ୍କ ଡାକ ଶୁଣି ସମସ୍ତେ ଉଠିପଡ଼ନ୍ତି । ସଜବାଜ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ । କୁକୁର ଓ ତଟୁଆଡ଼ାଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ସ୍ନେହଗାଡ଼ିରେ ଯୋଗୁଯାଏ । ତନ୍ମୁଗୁଡ଼ିକୁ ଭଲରୂପେ ବନ୍ଧାହୁଏ ଏବଂ ସ୍ନେହଗାଡ଼ିଗୁଡ଼ିକରେ ଜିନିଷପତ୍ର ଭର୍ତ୍ତିକରିଦିଆଯାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ୟାମ୍ପର ଅବସ୍ଥିତି ଜଣାଇ ଦେବାପାଇଁ ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପ୍ରସ୍ତର ସ୍ତୁପ ଗଢ଼ିଦିଆନ୍ତି । ବାଉଁ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ତଟୁଆଡ଼ା ପିଠିରେ ବସି ଆଗେ ଆଗେ ଯାହା କରନ୍ତି । ଅନ୍ୟମାନେ କାଳବଳୟ ନ କରି ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତି । ସବୁ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଯାହା ଭୋର ୩ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲେ । ସଂହାରରେ ସେମାନେ ଶିଆପିଆ କରନ୍ତି ଏବଂ ତଟୁଆଡ଼ାଗୁଡ଼ିକ ବିଶ୍ରାମ ନିଅନ୍ତି । କିଛି ସମୟ ପରେ ସେମାନେ ପୁଣି ଥରେ ଯାହା କରନ୍ତି । ଦିନ ୮ଟା ବେଳେ ଚାଲିବା ବନ୍ଦହୁଏ । ବିଶ୍ରାମ ନେଉ ନେଉ ସମସ୍ତେ ନିଦରେ ଶୋଇପଡ଼ନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଝଟୁ କେବେହେଲେ ସେଇ ଶୀତ ଶୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ପ୍ରତିଦିନର ଡାଏରୀ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଲେଖିବା ତାଙ୍କର ଏକ ବଡ଼ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୋଲି ସେ ମନେକରନ୍ତି ।

ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ସେ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଥିବା ଯାନ୍ତ୍ର-ମାନଙ୍କୁ ସେହ ଓ ପ୍ରଶଂସା କରିବାକୁ ଯାଇ ଅନେକ କଥା ଲେଖନ୍ତି । “ବାହୁରୁସଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗେ । ତାଙ୍କ ପରି ଶୀତକଷ୍ଟ ସହିବା ଲୋକ ମୁଁ ଅନ୍ୟ କାହାକୁ ଦେଖି ନାହିଁ ।” “ଚେରି ଚଷମା ବିନା କିଛି ଦେଖିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଚଷମା

ଲଗାଇଥିବା ଯନ୍ତ୍ର ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଯେତେ କାମ କରିବାକୁ
ଥାଏ ସେ ତାହାଠାରୁ ଅଧିକ କାମ କରିପାରନ୍ତି । କାମ କରୁଥିବା
ବେଳେ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ କୌଣସି କଥାକୁ ନିଆ ନ ଥାଏ ।
ବେଳେବେଳେ ତାଙ୍କର ଚଷମା-କାଚ ଉପରେ କୁହୁଡ଼ିର ଏକ
ଘନ ଆୟୁରଣ ଜମାଟ ବାନ୍ଧିଯାଏ ।” “ଗ୍ରେନ୍ ବଡ଼ କର୍ମଦକ୍ଷ ।
ତାଙ୍କର ଚଟୁଆଡ଼ାଟି ବଡ଼ ଅଳସୁଆ । ସେଥିକୁ ତାଙ୍କର
ପରବାୟୁ ନ ଥାଏ । ତାକୁ ଧରି ସେ ଖୁବ୍ ପ୍ରୟାସ ମନରେ କାମ
କରନ୍ତି ।” “ଯେଉଁ ଯନ୍ତ୍ରଚରଣଙ୍କୁ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଛି ସେମାନେ
ବାସ୍ତବିକ ଚମତ୍କାର । ବିଶେଷତଃ ଉଇଲ୍‌ସନ ଓ ତେର ସାହାଯ୍ୟ
କରିବାରେ ସବୁଦିନ ଚାଲୁଛି ।”

ଖେବୁଆଣ୍ଟ ୪ ତାରିଖରେ ସେମାନେ ୬ ନମ୍ବର କ୍ୟାମ୍ପ ବା
କର୍ଣ୍ଣର କ୍ୟାମ୍ପରେ ଉପମତ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ଏତିକିବେଳକୁ ଏକ
ଭୂସାର ଝଡ଼ି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ଫଳତଃ ସେମାନେ ସେଠାରେ
ତିନିଦିନ ଅଟକିଗଲେ । ଏହି ଝଡ଼ିବେଳେ ତମ୍ବୁ ଭିତରେ ରହିବା
ବିଶେଷ କଷ୍ଟକର ହେଉ ନ ଥିଲା, ମାତ୍ର ତମ୍ବୁ ବାହାରକୁ ଯିବା
ବଡ଼ କଷ୍ଟକର ହେଉଥିଲା । କୁକୁରଗୁଡ଼ିକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଅନ୍ୟ
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେହି ସମସ୍ତଟା ଖରାପ ଲାଗୁଥାଏ । ସେହି କଦର୍ଯ୍ୟ
ପାଗ ଏବଂ ଭୂକଣ ଭୂସାରପାତ ଯୋଗୁଁ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଚଟୁଆଡ଼ା
ଅବଶ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ତେଣୁ ଇଣ୍‌ଗ୍‌ସ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ
ନାବିକଙ୍କ ସହ ତିନୋଟି ଚଟୁଆଡ଼ା ଫେରାଇ ଦିଆଗଲା ।
ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ସେ ଭିତରୁ ଦୁଇଟି ଚଟୁଆଡ଼ା ଫେରିବା ଗସ୍ତରେ
ପ୍ରାଣ ହରାଇଲେ । ପାଗ ଖରାପ ହୋଇଥିବାରୁ ୧୧ ନମ୍ବର କ୍ୟାମ୍ପ-
ଠାକୁ ଆଗକୁ ଯିବା ଭୂକଣ କଷ୍ଟକର ହେଲା । ଭୂଇଁ ଉପରେ

ପଡ଼ିଥିବା ବରଫର ବହଳ ଆସ୍ତରଣ ଉପରେ ଚଟୁଦୋଡ଼ା-
ଗୁଡ଼ିକୁ ଟିପ ଦେଇ ଚାଲିବାରେ ଖୁବ୍ କଷ୍ଟ ହେଉଥାଏ ।

ଫେବୃଆରୀ ୧୭ ତାରିଖରେ ସେମାନେ ୬୯.୨୯° ଅକ୍ଷାଂଶରେ
ପହଞ୍ଚିଲେ । ତାହାପରେ ଆଉ ଆଗକୁ ଯିବା ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ
ସମ୍ଭବପର ହେଲା ନାହିଁ । ଏହା ଥିଲା ସେମାନଙ୍କର ପଞ୍ଚଦଶ
କ୍ୟାମ୍ପ । ଏଠାରେ ସେମାନେ ଚତୁର୍ଥ ଓ ଶେଷ ଗୋଦାମଘର
ସ୍ଥାପନ କଲେ । ସେମାନେ ଏହାକୁ ‘ଏକ ଟନ ଗୋଦାମଘର’ ବୋଲି
ନାମ ଦେଇଥିଲେ । କାରଣ ସେହି ଗୋଦାମଘରେ ପ୍ରାୟ ଏକ ଟନ
ଓଜନର ଖାଦ୍ୟସାମଗ୍ରୀ ଜମା କରାଗଲା । ଭୂଷାର ଝଡ଼ ହୋଇ ନ
ଥିଲେ ସେମାନଙ୍କର ଶେଷ ଗୋଦାମଘର ମେରୁଠାରୁ ଅନ୍ତତଃ
ତରିଶ ମାଇଲ ଦୂରରେ ରହିଥାନ୍ତା ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଯାହାର
ମେରୁଯାତ୍ରୀମାନେ ଏହା ରକ୍ଷା ପାଇଯାଇଥାନ୍ତେ ।

ଉଇଲସନ୍, ମିଆରସ ଏବଂ ଚେରକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ
ସ୍କଟ୍ ସେପ୍ଟି କ୍ୟାମ୍ପ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଫେରିବାପାଇଁ ସ୍ଥିରକଲେ ।
ଅନ୍ୟମାନେ ‘ଏକ ଟନ ଗୋଦାମ ଘରେ ଜନସମସ୍ତ ସବୁ ଭଲ-
ରୂପେ ସଜାଡ଼ି ସାରି ପଛରେ ଆସିବେ ବୋଲି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଗଲା ।
ଫେରିବା ରାସ୍ତାରେ ଫେବୃଆରୀ ୨୧ ତାରିଖ ଦିନ ସେପ୍ଟି
କ୍ୟାମ୍ପଠାରୁ ୧୨ ମାଇଲ ଦୂରରେ ସ୍କଟ୍‌ଙ୍କର ଦଳ ଗୋଟିଏ
ନୂଆ କ୍ୟାମ୍ପ ପକାଇଥିଲେ । ଠିକ୍ ତା ପରଦିନ ସେମାନଙ୍କୁ ଏକ
ଭୟାନକ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ସେଦିନ ଦିବସର
ଆଲୋକ କ୍ଷୀଣ ହୋଇଗଲା, ରାସ୍ତାଘାଟ ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । ଆଗରେ
ଯାଉଥିବା ସ୍କୋର୍ ଗାଡ଼ି ପାଖେ ପାଖେ ସ୍କଟ୍ ଏବଂ ଉଇଲସନ୍
ଦୌଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ହଠାତ୍ ସେମାନଙ୍କର କୁକୁରଗୁଡ଼ିକ

ଯୋଡ଼ାଯୋଡ଼ା ହୋଇ ଏକ ଗଣ୍ଡର ଭୃଷାର ଗହର ଭିତରକୁ
ଚଳିପଡ଼ିଲେ । ମାତ୍ର ଓହ୍ଲାଇ କୌଣସିମତେ ଟିପ ଦେଇ

ଘୋଳଗାଡ଼ିକୁ ଅଟକାଇ ରଖିଲେ । ତାହା ହୋଇ ନ ଥିଲେ
କୁକୁରଗୁଡ଼ିକ ସାଙ୍ଗରେ ଘୋଳଗାଡ଼ି ମଧ୍ୟ ଗହର ଭିତରେ ଗଲି

ପଡ଼ିଆନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଏ ଭିତରେ କୁକୁରଙ୍କ ବେକରେ ଗାଡ଼ର ଯେଉଁ ଲଗାମଫିତା ବନ୍ଦା ହୋଇଥିଲା, ସେ ଫିତା ଓସ୍ମାନଙ୍କ ବେକରେ ଗୁଡ଼ାଇ ହୋଇଗଲା । ଦୁଇଜଣ ଲୋକ ସ୍ନେହଗାଡ଼ିକୁ ଧରି ପଛକୁ ଟାଣି ଆଣିବା ପଳରେ ଓସ୍ମାନ ବଞ୍ଚିଗଲେ ; ନଚେତ୍ ସେ ଶ୍ମାସରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ମରିଯାଇଥାନ୍ତେ । ଏହାପରେ ଗୁରୁଜଣିଆଙ୍କ ମିଶି ତେରଟି କୁକୁର ମଧ୍ୟରୁ ଏଗାରଟି କୁକୁରଙ୍କୁ ତୁଷାର ଗହର ଭିତରୁ ଟାଣି ବାହାର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲେ । ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି କୁକୁର ଗହରର ୬୫ ଫୁଟ ଡଳକୁ ଗଲିଯାଇଥିଲେ । ପ୍ରଥମ ଏଗାରଟି କୁକୁର ଉଦ୍ଧାର ପାଇଯିବା ପରେ ସେ ଦୁଇଟିକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ଚିନ୍ତା କରାଗଲା । ଏଠି ଡଳକୁ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ଖୁବ୍ ବିପଜ୍ଜନକ ହେଲେହେଁ ସମସ୍ତଙ୍କର ବାଧାକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ସେହି ଆଲପାଇନ୍ ଦଉଡ଼ି ସାହାଯ୍ୟରେ ଗହର ଡଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିଲେ ଏବଂ କୁକୁର ଦୁଇଟିକୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ଆଣିଥିଲେ । ଏହାକୁ କୁହାଯାଏ ନେଡ଼ୁଭୁ । ଜୀବନର ମାୟା-ମମତା ଭୁଲି ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ସକଳକାର୍ଯ୍ୟରେ ଆଗୁଆ ହୋଇ ବାହାରିପାରେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ହିଁ ନେତା ହେବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ।

ଫେବୃଆରୀ ୨୨ ତାରିଖରେ ସେମାନେ ସେପ୍ଟି କ୍ୟାମ୍ପରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲେ ଯେ ପୂର୍ବରୁ ଯୋରାଯିଥିବା ଇନ୍ଦ୍ରନ୍ୟ ଓ ତାଙ୍କ ଦଳର ଅନ୍ୟମାନେ ଭଲ ଅଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଦୁର୍ଭିକ୍ଷବଶତଃ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ତିନୋଟି ପରିବର୍ତ୍ତେ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ତରୁ ଘୋଡ଼ା ଅଛି । ଏଠାରେ ଏକ ନୈରାଶ୍ୟକର ସମ୍ବାଦ ସ୍ବଚ୍ଛଙ୍କର କର୍ଣ୍ଣଗୋଚର ହେଲା । ସେ ଶୁଣିଲେ ଯେ ନରଠେନ୍ଦ୍ର ଅନେକ୍ଷଣକାଶୀ ଏମଣ୍ଡସେନ ହେଲ୍ସ ଉପସାଗର ନିକଟରେ କ୍ୟାମ୍ପ

ପକାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଶୀତକାଳ ଅତିବାହିତ ହେବା ପରେ ପରେ ସେ ମେରୁ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯିବାଲାଗି ଯୋଜନା କରିଛନ୍ତି ; ତାଙ୍କ ପାଖରେ ୧୨°ଟି କୁକୁର ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ସେ ମେରୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଶୀଘ୍ର ବାହାରିଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । ଏଣେ ଝଟ୍ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ଯେଉଁ ତଟୁଆଡ଼ାଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ରହିଥାନ୍ତି ସେଗୁଡ଼ିକ ଶୀତକଳ୍ପ ସହିପାରୁ ନ ଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ସେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦଳର ଅନ୍ୟମାନେ ହତୋତ୍ସାହ ହୋଇଗଲେ ।

ଫେବୃଆରୀ ୨୮ ତାରିଖରେ ବାଓ୍ଵାର୍ସ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଦଳ ସହ ସେପ୍ଟି କ୍ୟାମ୍ପରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ମାର୍ଚ୍ଚ ପହିଲାରେ ବାଓ୍ଵାର୍ସ, ତେର ଏବଂ ଫିନ୍ ସାମୁଦ୍ରିକ ବରଫକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ‘ହଟ୍‌ପଏଣ୍ଟ’କୁ ଯାଇହେବ କି ନାହିଁ ଦେଖିବାଲାଗି ବାହାରିଗଲେ । କିଛିଦୂର ଯିବାପରେ ସେମାନେ ଦେଖନ୍ତି ତ ବରଫ ପାଟି ଖଣ୍ଡଖଣ୍ଡ ହେବାକୁ ବସିଲାଣି । ଆଉ ଆଗକୁ ଯାଇହେବ ନାହିଁ । ପାହାଡ଼ ନିକଟରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଭ୍ରାସମାନ ବରଫଖଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଚଢ଼ିଯିବା ନିରାପଦ ହେବ ଭାବି ସେମାନେ ତାହା ଉପରକୁ ଉଠିଗଲେ ଓ ସମସ୍ତ ବୁଡ଼ିଟା ସେହିଠାରେ ବିତାଇଦେଲେ । ସକାଳେ ଭ୍ରାସମାନ ବରଫଖଣ୍ଡଟିର ଚାରିପାଖ ଭାଙ୍ଗିଯାଇଥିବାର ଦେଖି ଏବଂ ସାଙ୍ଗରେ ଥିବା ତଟୁଆଡ଼ାଗୁଡ଼ିକ ଭିତରୁ ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ାକୁ ନ ପାଇ ସେମାନେ ନିରାଶ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ଫିନ୍ କୌଣସିମତେ ଭ୍ରାସମାନ ବରଫଖଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକୁ ଡେଇଁଡେଇଁ ଝଟ୍‌ଙ୍କ ପାଖକୁ ଫେରିଆସିଲେ । ତାଙ୍କଠାରୁ ସମସ୍ତ ବସ୍ତୁ ଶୁଣି ସେପ୍ଟି କ୍ୟାମ୍ପର ଲୋକେ ଚିନ୍ତାରେ ପଡ଼ିଗଲେ । କିନ୍ତୁ ଝଟ୍ ‘କାଲବଲମ୍ବ’ ନ କରି ଓଟସ୍, ଗ୍ରେନ୍ ଏବଂ ଫିନ୍‌ଙ୍କୁ

ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ବିପନ୍ନ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାପାଇଁ ବାହାରିପଡ଼ିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଫଳରେ ସମସ୍ତ ବିପନ୍ନ ଲୋକ, ସବୁ ସ୍ଥଳଗାଡ଼ି ତଥା ବିଭିନ୍ନ ଉପକରଣ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଚଟୁଦୋଡ଼ାକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଯାଇପାରିଲା ।

ଏହିପରି ଭାବରେ ବରଫ ପାଟିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା ଫଳରେ କେପ୍ ଇଣ୍ଡାନ୍ସକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରିବା ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବପର ହେଲା ନାହିଁ । ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ସେମାନେ ସେହିଠାରେ ରହିଗଲେ । କିଛିଦିନ ପରେ ଟ୍ରିପ୍‌ଙ୍କ ଅଧୀନରେ ପରିଚାଳିତ ଭୂତଞ୍ଜୁବର ଦଳ ଆସି ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗଦେଲେ । ଟ୍ରିପ୍‌ଙ୍କ ସହିତ ଆଲେକନା କଲ୍ ପରେ ସ୍କଟ୍ ବିଭିନ୍ନ ଶିଳାର ଗଠନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନେକ କଥା ଜାଣିବାକୁ ପାଇଥିଲେ । ସେମାନେ ବରଫଜୋଡ଼ା ମାଡ଼ି, ସ୍ଥଳଗାଡ଼ି ଧରି ପାଖାପାଖି ସ୍ଥାନରେ ଅନେକ ବୁଲିଲେ । ଦୁଃଖକଷ୍ଟ ଭିତରେ ଦିନ ଚାଡ଼ି ଚାଲିଲା । ଶେଷରେ ଅପ୍ରେଲ ୧୧ ତାରିଖ ଦିନ ସ୍କଟ୍, ଉଇଲିୟମ ଏବଂ ଆଉ ଛଅଜଣଙ୍କୁ ହଟ୍‌ପଏଣ୍ଟରେ ଛାଡ଼ି କେପ୍ ଇଣ୍ଡାନ୍ସ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯାହାକଲେ । ସେମାନେ ଅପ୍ରେଲ ୧୩ ତାରିଖରେ କେପ୍ ଇଣ୍ଡାନ୍ସରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଆସିବା ରାସ୍ତାରେ ସେମାନଙ୍କୁ କୋହଲା ପବନ ଧାଙ୍ଗକୁ ଭୂସାରଝଡ଼ର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ସେଠାରେ ଥିବା ନଅଜଣ ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ବାଗତ ଜଣାଇଲେ । ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ବାଦର ବିନିମୟ ହେଲା । ସିମ୍ପ୍‌ସନ୍‌ଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଲା ଯେ ଗୋଟିଏ ଚଟୁଦୋଡ଼ା ଏବଂ ଗୋଟିଏ କୁକୁରର ମୃତ୍ୟୁ ଛଡ଼ା ସେମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅସୁବିଧା ହୋଇ ନ ଥିଲା ।

କଠିନ ପରିଶ୍ରମ ପରେ ଘରେ ରହିବାର ସୁଯୋଗ ବଡ଼ ସୁଖକର ହୋଇଥିଲା । ମାସ ମାସ ଧରି ଅଗାଧୁଆ ରହିବା ପରେ ସେମାନେ ଭଲରୂପେ ଟିକିଏ ଗାଧୋଇଲେ । ନିଜ ନିଜର ଲୁଗାପଟା ପରିଷ୍କାର କଲେ ଏବଂ ଭଲକରି ଦୁଇଟି ଖାଇଲେ । ନିଜର ଅନୁପସ୍ଥିତି କାଳରେ କ୍ୟାମ୍ପ ଭିତରେ କି କି ଉନ୍ନତିମାନ ହୋଇଛି ତାହା ଦେଖିବାପାଇଁ ସ୍କଟ୍ ଚାରିଆଡ଼େ ବୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସମ୍ପଦନ୍ ତାଙ୍କୁ ନିଜର ବିଜ୍ଞାନାଗାର ବୁଲାଇ ଦେଖାଇଲେ, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପାଣିପାଗର ବିବରଣୀମାନ କିପରି ଯତ୍ନସହକାରେ ସଂଗ୍ରହ କରି ରଖାଯାଇଛି ତାହା ଦେଖି ସ୍କଟ୍ ଖୁସି ହେଲେ । ପଙ୍କୋ ତାଙ୍କର ସୁସଜ୍ଜିତ ଉପକରଣାବଳୀ, ଅନ୍ଧକାର କୋଠରୀ ଏବଂ ସେ ଉଠାଇଥିବା ବହୁତଗୁଡ଼ିଏ ଛବି ଦେଖାଇଲେ । ସେସବୁ ଦେଖି ସ୍କଟ୍ ପ୍ରଶଂସା ନ କରି ରହି-ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଜୀବବିଜ୍ଞାନବିତ୍ ନେଲ୍ସନଙ୍କ ବିଜ୍ଞାନାଗାରକୁ ମଧ୍ୟ ସେ ପରିଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଯାଇଥିଲେ । ରହନ କାର୍ଯ୍ୟରେ କ୍ଲିସୋଲଡ୍‌ଙ୍କର ଦକ୍ଷତା ଦେଖି ସେ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇଥିଲେ । ଘୋଡ଼ା ଏବଂ କୁକୁରଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦେଖି ସେ ଲେସ୍‌ଲି, ଆନ୍‌ଟୋନ, କ୍ଲିସୋଲଡ୍ ଏବଂ ଡିମେଟ୍ରିଙ୍କୁ ଖୁବ ପ୍ରଶଂସା କଲେ । ସେଠାରେ ସବୁ କାମ ସୁଚ୍ଚୁରୁରେ ଚାଲିଛି ଦେଖି ସ୍କଟ୍ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଗଲେ ।

ଅଷ୍ଟାଦଶ ପରଲ୍ଲେଦ

ଆଶ୍ଵାତ୍ଠିକା ଶୀତର ଅସଲ ସ୍ଵରୂପ

ଆଶ୍ଵାତ୍ଠିକାର ଶୀତ ଅତି ଉତ୍କଳର । ଘରୁ ବାହାର
ହେବ ନାହିଁ । ପ୍ରଥମ ଶୀତର ଅନୁଭୂତି ଜାଣିବାଲାଗି ଅପ୍ରେଲ
ତା ୧୭ ରଖିଲେ ଷ୍ଟର୍ଟ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଛୋଟଦଳ ସ୍ଵେଜଗାଡ଼ି
ନେଇ ଷ୍ଟର୍ଟ ପାଖକୁ ଚାଲିଲେ । ସେଠାରେ ମିଆରସ୍କ
ତାହାବିଧାନରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଦଳକୁ ଛୁଡ଼ି ଦିଆଗଲା । କୁକୁର ଏବଂ
ଦୁଇଟି ଚଟୁଘୋଡ଼ାର ସହ ନେବାପାଇଁ ଡମେଟ୍ଟି ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ
ଅବସ୍ଥାନ କଲେ । କେପ୍ ଇନ୍ଦ୍ରାନ୍ସରେ ଥିବା ଆରମ୍ଭଦାୟକ ଘରଠାରୁ
ସେଠାକାର କମ୍ ଆରମ୍ଭଦାୟକ ଘରେ ରହିବାକୁ କିପରି ଲାଗିବ,
ତାହା ଜାଣିବାପାଇଁ ନେଲ୍ସନ୍ ଡେ ଏବଂ ଫୋର୍ଡ ମଧ୍ୟ ସେଠାରେ
ରହିଲେ । ଏହିସବୁ ଲୋକ ଏବଂ କ୍ୟାମ୍ପବେଲ୍‌ଙ୍କ ଦଳକୁ ଛୁଡ଼ି
ଅନ୍ୟସବୁ ଅନେକ୍ଷଣଯାନ୍ତୀ କେପ୍ ଇନ୍ଦ୍ରାନ୍ସଠାରେ ଥିବା ଘରକୁ
ପେରିଆସିଲେ ।

ଅପ୍ରେଲ ୨୩ ତାରିଖରେ ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ସୂର୍ଯ୍ୟ
ଆକାଶରୁ ଅନ୍ତର୍ହିତ ହୋଇଗଲେ । ସେଦିନର ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ଥିଲା
ଶୁର୍ ମନୋରମ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ଉଷାକାଳ ଥିଲା ସୁନ୍ଦର । ଏହି
ସୁନ୍ଦର ଉଷାକାଳ ଅତିହୀନ ହେବାପରେ ଜଣାଗଲା ପ୍ରଦୋଷ
ଓ ଉଷା ଏକତ୍ର ହାତ ଧରି ଯିବା ହୋଇ ତାରକାବିସ୍ମୟ ଅନନ୍ତ
ଆକାଶରୁପୀ ତନ୍ମତେ ତଳେ ବସିଛନ୍ତି ।

କୁମେରୁ ପ୍ରଦେଶର ସୁଦର୍ଶ ଚମିସାଦେବ ଶୀତକାଳ ଉଦ୍ୟାପନ କରିବାପାଇଁ ସେଠାରେ ଯେଉଁମାନେ ପଡ଼ିରହିଥିଲେ ସେମାନେ ଥିଲେ ଅସାଧାରଣ ଶକ୍ତିସମ୍ପନ୍ନ ମଣିଷ । ସେମାନଙ୍କର ଚରିତ୍ର ଥିଲା ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ମଳ । ସେମାନଙ୍କର ସାହସ ଥିଲା ଅଜେୟ । ଦିନ ପରେ ଦିନ ଅତିବାହିତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାରସ୍ପରିକ ସମ୍ପର୍କ ନିବିଡ଼ତର ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ପୃଥିବୀର ଜ୍ଞାନଭଣ୍ଡାରକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିବାପାଇଁ ସ୍କଟ୍ ଓ ଉଇଲ୍‌ସନଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ କର୍ମଶୃଙ୍ଖଳା ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ନିଜ ନିଜ ବିଷୟରେ ଗବେଷଣା କରିବାରେ ଲାଗିପଡ଼ିଲେ । ସ୍କଟ୍ ଏବଂ ଉଇଲ୍‌ସନ ଏକମନ ଏକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ କାମ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିଛିଦିନ ପରେ ସ୍କଟ୍ ଲେଖିଥିଲେ, “ମାନବିକତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବରୁର କଲେ ଉଇଲ୍‌ସନଙ୍କ ସ୍ଥାନ ଅତି ଉଚ୍ଚରେ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଏହି ମେରୁ ପ୍ରଦେଶରେ ଉତ୍ପଳିଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପୁସ୍ତକଗତ ତଥା ବ୍ୟବହାରିକ ସମସ୍ୟାରୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରାୟ ସବୁବେଳେ ତାଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ।”

ଦିନବେଳେ ନିତ୍ୟକର୍ମ ଓ ଜରୁରୀ କାମସବୁ ସାତ ଘଣ୍ଟାରୁ ଆଠ ଘଣ୍ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରାଯାଉଥିଲା । ସମୟ ଆଗଦି ନଷ୍ଟ କରାଯାଉ ନ ଥିଲା । ସ୍କଟ୍ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ବୁଲି ବୁଲି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର କାମ ଦେଖୁଥିଲେ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ କାମପାଇଁ ସୂଚନା ଦେଉଥିଲେ । ସେ କାହାକୁ ଅଳସୁଆ ହେବାକୁ ଦେଉ ନ ଥିଲେ ।

ସପ୍ତାହରେ ଛନିଅର ବକ୍ତୃତା ଦେବାର ଆୟୋଜନ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଫିସର ବା ବୈଜ୍ଞାନିକ ଏକ ବା

ଏକାଧିକ ବସ୍ତୁରେ ଧୂରନ୍ଧର ଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର
 ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକ ବେଶ୍ ପରିସାରସ୍ଥଳରେ ବୁଝାଇ ଦେଇପାରୁଥିଲେ ।
 ଭାଷଣଗୁଡ଼ିକ ବେଶ୍ ପ୍ରୀତିକର ବୋଧ ହେଉଥିଲା । ମେରୁଅଞ୍ଚଳକୁ
 ଯାହା ସକାଶେ ନିଜେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିବା ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ
 ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଓ ବିବରଣୀ ଭୂଷାର ପ୍ରାଚୀର ପ୍ରକୃତି ବସ୍ତୁରେ
 ଧାରଣା ଦେବାପାଇଁ ସ୍ବଚ୍ଛ ଅନେକ ସମୟରେ ବକ୍ତୃତାମାନ
 ଦେଉଥାନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବକ୍ତୃତା ଶେଷରେ ଆଲୋଚନାମାନ
 ହେଉଥାଏ । ଶ୍ରୋତାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି କେହି ସୁତରୁର
 ପ୍ରଶ୍ନମାନ ପଚାରିବେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସନ୍ତୋଷଜନକ ଉତ୍ତର
 ଦିଆଯାଏ । ଛୋଟ ଛୋଟ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ପଞ୍ଜିକର ଭାଷଣ
 ଖୁବ୍ ଆମୋଦଦାୟକ ହୁଏ । କାରଣ ସେ ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ରଙ୍ଗିନ୍
 ଚିତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକ ବୁଝାଇ ଦିଅନ୍ତି । ତାଙ୍କଠାରେ
 ଜାପାନ ଦେଶର ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟସମ୍ବଳିତ କେତେଗୁଡ଼ିଏ
 ଚିତ୍ର ଥାଏ । ସେସବୁ ଅତି ଚମତ୍କାର ଚିତ୍ର । ଏକ ଭୂଷାର ଜଗତ
 ଭିତରେ ଥାଇ ଉଦ୍ୟାନର ଛୋଟ ଛୋଟ ଗଛ, ଜଳପ୍ରପାତ,
 ଝରଣା ଏବଂ ନାନା ଜାତି ଫୁଲର ମହୋତ୍ସବ ଦେଖି ଦର୍ଶକ କି
 ପ୍ରକାର ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରୁଥିବ ତାହା ବାସ୍ତବିକ୍ ଚିନ୍ତା
 କରିବାର କଥା । ବିଭିନ୍ନ ଜାତିର ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ବସ୍ତୁରେ
 ନାନାପ୍ରକାର କଥା ଶୁଣାଇ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୁଗ୍ଧ କରନ୍ତି ।
 ସିମ୍ପ୍ସନ୍ ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ ବସ୍ତୁରେ କହନ୍ତି । ଉତ୍ତର ଓ ଦକ୍ଷିଣ ସୀମାନ୍ତର
 ଆକାଶରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା ଆଗେର ବା ମେରୁଜ୍ୟୋତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ
 ଭାଷଣ ଦିଅନ୍ତି । ଏହି ଭାଷଣ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିବାକୁ ଯାଇ ସ୍ବଚ୍ଛ
 ଥରେ କହିଥିଲେ ଯେ ସେ ପୂର୍ବରୁ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କଠାରୁ ଏହି

ଆଗେର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେତେ ଯାହା ଜାଣିଥିଲେ, ସିମ୍ପ୍ସନ୍‌ଙ୍କ ବକ୍ତୃତା ଶୁଣି ତାହାଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ଜାଣିପାରିଲେ ।

ତେର ‘ସାଉଥ୍ ପୋଲ୍‌ର ଟାଇମ୍‌ସ୍’ ନାମକ ଗୋଟିଏ ପତ୍ରିକା ସମ୍ପାଦନ କରୁଥିଲେ । ଉକ୍ତ ପତ୍ରିକାର ସମ୍ପର୍କ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ ‘ଡିସ୍କଭରୀ’ ସମୟର ସମ୍ପର୍କ ବା ଚନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକଠାରୁ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ଥିଲା । ଅତିସର ଓ ନାବିକମାନେ ସେମାନଙ୍କର ନିବନ୍ଧମାନ ରଚନା କରିବା ପୂର୍ବରୁ ବା ବକ୍ତୃତା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ଆଗରୁ ଏହି ପତ୍ରିକାଗୁଡ଼ିକର ସାହାଯ୍ୟ ନେଉଥିଲେ । ଏହି ପତ୍ରିକାର ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟାଟି ଖୁବ୍ ଆକର୍ଷଣୀୟ ହୋଇଥିଲା । ଏହାର ଆବରଣପତ୍ରଟି କାଠ ଓ ସିଲ୍‌ ଚମଡ଼ାରେ ଢିଆରି ହୋଇଥିଲା । ଏହାର ନିର୍ମାତା ଥିଲେ ତେ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକେ ପାଲିକର ରକ୍ତ ଜଗୁଆଳ କାମ କରୁଥିଲେ । ଜଗୁଆଳକୁ ଆଲୁଅ ଜାଳି ତଟୁଘୋଡ଼ା ଓ କୁକୁରଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା । ବୈଜ୍ଞାନିକ ନିଶ୍ଚୟରେ ପଳାପଳ ଟିପି ରଖିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା । ବାହାରକୁ ଯାଇ ଆଗେରକୁ ନିଶ୍ଚୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା । ମୋଟ ଉପରେ କ୍ୟାମିର ସବୁକଥା ଯେପରି ସୁରୁଖୁରୁରେ ଚାଲେ ସେଥିପ୍ରତି ତାଙ୍କୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ହେଉଥିଲା । ରାତିର ପ୍ରଥମ ଭାଗରେ ସ୍କଟ୍ ଜଗୁଆଳ ଦାୟିତ୍ବ ବହନ କରୁଥିଲେ । କାରଣ ତାହାପରେ ରକ୍ତ ଭିତରେ ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନେକ ଛୋଟ ଛୋଟ କାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା ।

ମେ ୧୩ ତାରିଖରେ ମିଆରୁସଙ୍କ ଦଳ ତଟୁଘୋଡ଼ା ଓ କୁକୁରଗୁଡ଼ିକୁ ଧରି ହଟ୍‌ପଏଣ୍ଟରୁ ଫେରିଆସିଲେ । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ବେଶ୍ ସୁସ୍ଥ ଏବଂ ସଚେତ ଥାନ୍ତି ।

ଜୁନ୍ ୨ ତାରିଖରେ ଝଟ୍ଟଙ୍କର ଜନ୍ମଦିନ ପଡ଼ିଲା । କ୍ଲବ୍‌ଠି ତାଙ୍କପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ିଆ ପିଠା ତିଆରି କରିଦେଇଥିଲେ । ଭୋଜନ ପରେ ଭ୍ରଷଣମାନ ଦିଆଗଲା ଏବଂ ଝଟ୍ଟଙ୍କ ବିଷୟରେ ନନାପ୍ରକାର ମଉଜିଆ କଥାମାନ ବୟାନ କରାଗଲା । ଝଟ୍ଟ ସେଦିନ ରାତିରେ ହସି ହସି ବଛଣାକୁ ଯାଇଥିଲେ ।

ଶୀତଦିନେ କେପ୍ ଫୋକ୍ସିଆରାରେ ପେଙ୍ଗୁଇନ୍‌ମାନେ କପରି ରହନ୍ତି ତାହା ଦେଖିବାଲାଗି ଉଲ୍‌ଲସନ୍ ଇଚ୍ଛାପ୍ରକାଶ କଲେ । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଝଟ୍ଟ ଏଥିରେ ରକ୍ତଚୋର ନ ଥିଲେ । ମାତ୍ର ପରେ ସେ ଏହା କରିବାପାଇଁ ସମ୍ମତ ଜଣାଇଲେ । ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୁମେନ୍‌ରେ ଶୀତକାଳୀନ ଯାତ୍ରାପାଇଁ କେହି ବାହାର ନ ଥିଲେ । ଏପରି ଏକ ଯାତ୍ରା ଯେ କେତେ କଷ୍ଟକର ବ୍ୟାପାର ତାହା ଜଣେ ଭଲରୂପେ ଅନୁମାନ କରିପାରବ । ଶୀତକାଳୀନ ଅବସ୍ଥାରେ ପାତରା ଭଳି ରହିଥିବା ବରଫପତର ଉପରିଭ୍ରମ କି ପ୍ରକାର ହୋଇଥିବ ତାହା ଠିକ୍‌ରୂପେ ଜାଣିବା ଥିଲା ସେହି ଯାତ୍ରାର ପ୍ରକୃତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ଚାହିଁ କିଭଳି ପୋଷାକ ଏବଂ କି ପ୍ରକାର ଖାଦ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ତାହା ଜାଣିବା ଓ ପେଙ୍ଗୁଇନ୍‌ମାନଙ୍କର ଆଶ୍ରୟ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କର ବସା ବାନ୍ଧିବା ପ୍ରଣାଳୀ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା ମଧ୍ୟ ସେହି ଯାତ୍ରାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥାଏ ।

ସେହି ଯାତ୍ରାର ଅଧିନାୟକ ହେଲେ ଉଲ୍‌ଲସନ୍ । ତେରି ଏବଂ ବାଉଁର୍‌ସଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଝଟ୍ଟ ତାଙ୍କ ସହିତ ପଠାଇଲେ । ଜୁନ୍ ୨୭ ତାରିଖରେ ସେ ତିନିଜଣ ଯାତ୍ରାରମ୍ଭ କଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ତେରି କହିଥିଲେ ଯେ ପୃଥିବୀରେ ତାହାଠାରୁ ଅଧିକ ବିପଜ୍ଜନକ ଯାତ୍ରା ଆଉ କେହି କରି ନ ଥିବ ।

ଜୁଲାଇ ୪ ତାରିଖ ଦିନ କଥା । ସେଠାରେ ଏକ ଶୁଷ୍କ ଚୁଷାରଖିଆ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ଆଟକନ୍ଦନ ଚୁଷାରଖିଆ ଭିତରେ କିଛି ସମୟପାଇଁ ହଜିଗଲେ । ଚୁଷାର-ମାଡ଼ରେ ବହୁ ସମୟ ଧରି କଷ୍ଟ ପାଇବା ପରେ ସେ କୌଣସିମତେ ବସାକୁ ଫେରିଲେ । ଏପରି କଦର୍ଯ୍ୟ ପାଗ ଦେଖି ଝଟ୍ ଉଇଲ୍‌ସନ, ତେର ଓ ବାଣ୍ଟାୟଙ୍କ ପାଇଁ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ସମସ୍ତେ ସେ ଭିଜିଣିଙ୍କୁ ଫେରି ପାଇବାପାଇଁ ଆକୁର ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ।

ଯାହାହେଉ ଅଗଷ୍ଟ ୨ ତାରିଖ ମଙ୍ଗଳବାର ସଫାବେଳକୁ ସେ ଭିଜିଣି ଶାନ୍ତ, ଆହତ ଅବସ୍ଥାରେ ବସାକୁ ଫେରିଲେ । ବରଫମାଡ଼ରେ ସେମାନଙ୍କର ପୋଷାକପିତ୍ରସବୁ ଛୁଣି ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଥାଏ । ସେମାନଙ୍କୁ ଅର୍ଦ୍ଧନଗ୍ନ ଏବଂ ଅର୍ଦ୍ଧମୃତ ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଖି ଝଟ୍ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ହତବାକ୍ ହୋଇଗଲେ । ଉଇଲ୍‌ସନଙ୍କ ମୁହଁରୁ କଥା ବାହାରୁ ନ ଥାଏ । ଅନେକ ସମୟ ଶୋଇବା ପରେ ସେ ଝଟ୍‌ଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଭ୍ରମଣ ବୃତ୍ତି ବଖାଣି ବସିଲେ । ସେ ଏକ ବିସ୍ମୟକର ବୃତ୍ତି । ସଂକ୍ଷେପରେ କହିଲେ ସମସ୍ତ ବୃତ୍ତି ହେଲା ଏଇଆ : ସେମାନେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଯାତ୍ରା କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ପାଗ ଏତେ ଖରାପ ହୋଇଥାଏ ଯେ ସେମାନେ କେବେହେଲେ ତମ୍ବୁକୁ ଦେଖିପାରୁ ନ ଥାନ୍ତି । ୨୭° ଅକ୍ଷାଂଶରେ ପହଞ୍ଚିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଗ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଖରାପ ହେବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ସେମାନଙ୍କର ସବାଙ୍ଗ ଥରୁଥାଏ । ଦାନ୍ତ ଠକ୍ ଠକ୍ ହେଉଥାଏ । ସମୁଦ୍ର ପତ୍ତନଠାରୁ ଆଠଶହ ଫୁଟ ଉପରେ କେଉଁ ଗ୍ରୋଜ୍‌ପୁରଠାରେ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ଘର ତିଆରି

କଲେ । ଦଉଡ଼ି ସାହାଯ୍ୟରେ ସମସ୍ତେ ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଉଠିଲେ । ସେଠାରେ ତିନୋଟି ପେଙ୍କୁଇନ୍ ମାରିଲେ ଓ ଛଅଟି ଅଣ୍ଡା ପାଇଲେ । ନବନିର୍ମିତ ଘରଭିତରେ ପୁରା ଦୁଇଦିନ ସେମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟ ହୋଇ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ ଭୁଷାରଖିତ ଲାଗିରହିଥାଏ । ଦଣ୍ଡାରେ ୮୪ ମାଇଲ ବେଗରେ ପବନ ବହିବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ଅଠରୁଲିଶ ଦଣ୍ଡା ଧରି ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଖାଦ୍ୟପଦାର୍ଥ ନ ଥାଏ । ବାୟୁପ୍ରବାହରେ ସେମାନଙ୍କର ତନ୍ମୁଟି ମଧ୍ୟ ଉଡ଼ିଗଲା । ସୌଭାଗ୍ୟନୁମେ ବାହୁରାସ୍ ଖୋଜି ଖୋଜି ତନ୍ମୁଟି ପାଇଲେ । ଏହାପରେ ସେ ତାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ତନ୍ମୁଟିକୁ ଏପରି ଭାବରେ ବାନ୍ଧିଦେଲେ ଯେ ଯଦି ଆଉଥରେ ତନ୍ମୁ ଉଡ଼େ ତାହେଲେ ସେ ମଧ୍ୟ ତା ସହିତ ଉଡ଼ିଯିବେ । ସମସ୍ତ ସାମାଜିକ ଏକ ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ପରି ଅଭିବାହିତ ହେଲା । ଭାଗ୍ୟନୁମେ ସେମାନେ ପ୍ରାଣ ଧରି ବସାକୁ ଫେରିଆସିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଦୁଃସାଧ୍ୟ ସାମାଜିକରେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପୂର୍ବର ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ନିଶ୍ଚିତର ହୋଇଥିଲା । ସାହସ, ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପରତା ଓ ବରାସ ମଣିଷକୁ କପରି ଅକଥନୀୟ ଦୁଃଖ, ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଅତିନିମ କଟିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଏହି ସାମାଜିକ ତାହାର ଏକ ଅମଳନ ନିଦର୍ଶନ ।

ଉନବିଂଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

ସୂର୍ଯ୍ୟ ଲେଉଟିଲେ

ଉଇଲସନ୍‌ଙ୍କ ଦଳ କେପ୍ ମୋଜିଅରରୁ ଫେରିବା ପରେ ବସାରେ ପୁଣି ଥରେ ଜୀବନଯାତ୍ରା ନିୟମିତ ଧାରାରେ ଗତି କଲେ । ଏପରି ଏକ ଯାତ୍ରାର ସକଳ ଦୁଃଖ ସହ୍ୟକରି ଦଳର ସମସ୍ତେ ନିରାପଦରେ ଫେରିଆସିଥିବାରୁ ଅନ୍ୟମାନେ ଭାବିଲେ ଯେ ସେମାନେ ବି ସେହି ଅଭିମୁଖରେ ଯାତ୍ରାକଲେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ସଫଳକାମ ହେବେ ।

ଧରାଯୁଷ୍ଟରେ ଅଗଷ୍ଟ ମାସ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଲା । କ୍ରମେ କ୍ରମେ ପ୍ରତ୍ୟହ ପ୍ରଦୋଷ କାଳର କଳେବର ଚନ୍ଦ୍ରକଳା ପରି ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଲା । କୁକୁର ଓ ଘୋଡ଼ାଗୁଡ଼ିକ ଏଥର ଅଧିକ ଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୁଲିଭୁଲି କରିପାରିଲେ ଏବଂ ବାହାରେ ବୁଲିବାକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ସ୍ବାଧୀନତା ମିଳିଲା । ଶୁଚ୍ ଚଟୁଘୋଡ଼ାଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ବରଫଜୋତା ଉଦ୍ଭାବନ କରୁଥିଲେ । ଟାଣ ମାଟିରେ ଚାଲିବାବେଳେ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ଜୋତା ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ, ଏବଂ ନରମ ଭୂମି ଉପରେ ଚାଲିବାବେଳେ ଅନ୍ୟ ଏକପ୍ରକାର ଜୋତା ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ।

ସ୍କଟ୍‌ଙ୍କର ଅଗଷ୍ଟ ମାସ ୨୫ ତାରିଖର ଡାଏରୀରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ସେମାନଙ୍କୁ କିଛିଦିନ ପାଇଁ ଅତି କଦର୍ଯ୍ୟ ବାତ୍ୟାସଙ୍କ୍ରମ

ପାଗ ଭିତରେ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଓଭରକୋଟ୍ ବାହାର କରି ତାହା ବଦଳରେ ସେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଝଡ଼-ବତାସକାଳୀନ ପୋଷାକ ପରିଧାନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ।

ଅଗଷ୍ଟ ୨୭ ତାରିଖର ଅପରାହ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇ ନ ଥିଲେ । ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଭଲଭାବରେ ଦେଖିବାପାଇଁ ସ୍କଟ୍ ଏବଂ ପଣ୍ଡିତ ତୁଷାର ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଚଢ଼ିଯାଇଥିଲେ । ସୂର୍ଯ୍ୟକରଣ ସଂପାତରେ ଝଡ଼ବତାସ ପ୍ରଗମିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ଏବଂ ସେହି ଦୁର୍ଲଭ କରଣର ସ୍ପର୍ଶ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ମନରେ ଅସୁବୁଦ୍ଧ ଶିଦ୍ଧରଣ ଜାତକଲା । ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଶୀତ ପରେ ନବ ବସନ୍ତର ଆଗମନ ଯେପରି ଏକ ନୂତନ ଜଗତ ସୃଷ୍ଟି କରିଦେଲା । ଆଗାମୀ ବସନ୍ତକାଳୀନ ସାମାଲଗି ବାଓ୍ଵାରୁ ଏ ଚେରି ଜନପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓଜନ କରିବାରେ, ସେଥିରୁ ଭଲମନ୍ଦ ବାଛିବାରେ ଏବଂ ଲୁଗାପଟା, ବିଭିନ୍ନ ଉପକରଣ ଓ ଖାଦ୍ୟ-ସାମଗ୍ରୀସବୁ ବନ୍ଧାବନ୍ଧ କରିବାରେ ଲାଗିଗଲେ ।

କପରି ଆଲୋକଗତ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ସେ ବିଷୟରେ ପଣ୍ଡିତ, ସ୍କଟ୍ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଧିସରମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷାଦେବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ପଟୋଗ୍ରାଫି କୌଶଳ ଶିଖିବାଲାଗି ସ୍କଟ୍ ଅଧ୍ୟେୟ ହୋଇପଡ଼ୁଥାନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରଥମ କେତେଥର ଚେଷ୍ଟାକରି ବିଫଳ ହେବାପରେ ସେ ଜଣେ ଭଲ ପଟୋଗ୍ରାଫର ହୋଇପାରିଲେ ।

ଦୁଇଟି ବସନ୍ତକାଳୀନ ସାକ୍ଷୀ କରିବାର ଯୋଜନା ଥାଏ । ଇନ୍ଦ୍ରଧ, ଗ୍ରେନ୍ ଓ ଫୋର୍ଡ଼ କର୍ଣ୍ଣର କ୍ୟାମକୁ ଯାଇ ସେଠାରେ ଗୋଦାମଘରଟିଏ ବସାଇବାର ଯୋଜନା ଥାଏ । ମିଅରସ୍ କୁକୁର-

ଗୁଡ଼ିକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ଯେତେ ପାରିବେ ସେତେ ପଶୁଖାଦ୍ୟ ନେଇ
ଯିବାର ଠିକ୍ ହୋଇଥାଏ । ସେମାନେ ଛଅଦିନ ପାଇଁ ବାହାରିଗଲେ
ଓ ସହଜରେ କ୍ୟାମ୍ପଟି ଠାବ କରି ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କଲେ ।

ଆଗାମୀ ଗ୍ରୀଷ୍ମକାଳୀନ ଯାତ୍ରା ସମୟରେ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ପଶୁମାଞ୍ଚଳକୁ
ଯିବାପାଇଁ ଠିକ୍ ହୋଇଥିବା ଦଳର ଅଧିନାୟକ ହେବେ ବୋଲି
ସ୍ଥିର ହୋଇଥାଏ । ତାଙ୍କର ସକାଶେ କିଛି ଜନସମସ୍ତ ନେଇଯିବା
ପାଇଁ ଝୁଟ୍, ବାଓ୍ଵାର୍ସ, ସିମ୍ପସନ୍ ଓ ନାବିକ ଇଣ୍ଡନ୍ସ ପଶୁମକୁ
ଯାତ୍ରାକଲେ । ଏହି ପଶୁମ ଯାତ୍ରା କାଳରେ ସେମାନେ ଫେରାର
ତୁଷାରସ୍ରୋତକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ତୁଷାରସ୍ରୋତ ବନ୍ଧୟରେ କେତେକ
ନୂଆ କଥା ଆବିଷ୍କାର କରିଥିଲେ । ଆଲେକ ରିସ ଗ୍ରହଣ ବନ୍ଧୟରେ
ଭଲଭାବରେ ଶିକ୍ଷା ପାଇଥିବାରୁ ସେମାନେ ସେଠାରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ
ମୂଲ୍ୟବାନ ଆଲେକରିସ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ବାଓ୍ଵାର୍ସ ଯେ ସ୍ଲେଜଗାଡ଼ି
ଟାଣିବାରେ ଖୁବ୍ ଧୂରନ୍ଦର ଝୁଟ୍ ଏହିଥର ତାହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି-
ପାରିଥିଲେ ।

ଫ୍ରମଗ୍ ମେରୁ ଅଭିଯାନର ସମୟ ନିକଟେଇ ଆସିଲା ।
ସହକର୍ମୀମାନଙ୍କ ସହତ ପୁଙ୍ଗାନ୍ତୁପୁଙ୍ଗ ଆଲେକନା କଲପରେ ଝୁଟ୍
ନିଜର ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଲିଖିତ ଆକାରରେ ପ୍ରକାଶ କଲେ ।
ଯାତ୍ରାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ଉପଦେଶମାନ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା ।
ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟ ବନ୍ଧୟରେ ସତେଜନ
କରାଇଦିଆଗଲା ।

ଘରକୁ ଫେରିବାର ଇଚ୍ଛା ଜଣାଇ ଝୁଟ୍ ତାଙ୍କର ମାଆ, ସ୍ତ୍ରୀ
ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗଠି ଲେଖିଥିଲେ । ମାତ୍ର

ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଥିବା କାମ ଯେ କେତେ ବିପଜ୍ଜନକ ସେକଥା ସେ ଭଲରୂପେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିଥିଲେ ।

ସ୍କଟ୍ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ସେ ମେରୁ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିବା ପୂର୍ବରୁ ଯଦି ଆମାଣ୍ଟସନ୍ ପହଞ୍ଚିଯାନ୍ତି ତାହାହେଲେ ଲୋକତତ୍ତ୍ଵରେ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଅଭିଯାନ ଗୁରୁତ୍ଵ ହରାଇ ବସିବ । ଏଥିପାଇଁ କିଛି ନ ଭାବିବାକୁ ସେ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ସେ ଲେଖିଥିଲେ କର୍ମ ହିଁ ମଣିଷ ଆଖିରେ ବଡ଼ ହେବା ଉଚିତ ; କର୍ମ ପରେ ଯେଉଁ ପ୍ରଣୟା ମିଳେ ତାହା କର୍ମଠାରୁ ବଡ଼ ନୁହେଁ ।

ସ୍କଟ୍‌ଙ୍କର ଦୁଇ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବ୍ୟୁ ଉତ୍ତଳସନ୍ ଓ ବାଘ୍‌ପୁରସ୍ ମଧ୍ୟ ଏହି ପ୍ରକାର ମତ ପୋଷଣ କରିଥିଲେ । ଉତ୍ତଳସନ୍ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଲେଖିଥିଲେ, “ଆମ୍ଭେମାନେ ଧବୁପ୍ରକାର ଚେଷ୍ଟା କଲପରେ ଯଦି ମେରୁରେ ପହଞ୍ଚି ନ ପାରିବ ତାହାହେଲେ ମୁଁ ଆଦୌ ଦୁଃଖିତ ହେବି ନାହିଁ ।” ବାଘ୍‌ପୁରସ୍ ମଧ୍ୟ ସ୍କଟ୍‌ଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଲେଖିଥିଲେ, “ଆମ୍ଭେମାନେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେଉ ବା ନ ହେଉ, ଆମର ଅଧିନାୟକଙ୍କଠାରେ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆସ୍ଥା ରହିଛି । ମୁଁ ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ମେରୁ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିବା ଯଦି ମଣିଷ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଏ ତାହାହେଲେ ଆମର ଅଧିନାୟକ ସେଠାରେ ନିଶ୍ଚୟ ପହଞ୍ଚିଯିବେ ।”

ବିଂଶତିତମ ପରିଚ୍ଛେଦ

ମେରୁପଥେ

କେପ୍ ଇନ୍ଦ୍ରାଘଠାରୁ କୁମେରୁର ଦୂରତା ପ୍ରାୟ ୯୦୦ ମାଇଲ । ବରଟ ଛୁଷାର ପବନ ମେଖଳା, ବୟୂର୍ଜମୋର ଛୁଷାର ସ୍ରୋତ ଏବଂ ମେରୁ ମାଳଭୂମିର ଛୁଷାର ମରୁ ଉପର ଦେଇ ଏହି ୯୦୦ ମାଇଲ ଅତିକ୍ରମ କରିବା ଏକ ବିଷମ ସମସ୍ୟା । ବସନ୍ତ ଋତୁରେ ଝଟ୍ ଯେଉଁ ଏକ ଟନ୍ ଗୋଦାମଘର ସ୍ଥାପନ କରି ଫେରିଥିଲେ ସେଠାରୁ ମେରୁର ଦୂରତା ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ମାଇଲ । ଗ୍ରୀଷ୍ମଋତୁ ଆସୁ ଆସୁ ଝଟ୍ ଅଭିଯାନ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ ।

୧୯୧୧ ଅକ୍ଟୋବର ୨୪ ତାରିଖ ଦିନ ଲେପ୍ଟନେଣ୍ଟ ଡେ, ଲେସ୍ଲି ଓ ହୁପାର ଦୁଇଟି ଯନ୍ତ୍ରବୃକ୍ତିତ ସ୍ଲେଜଗାଡ଼ି ସାହାଯ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ତିନି ଟନ୍ ଓଜନର ଜିନିଷପତ୍ର ଧରି ଏକ ଆଗୁଆ ଦଳରୂପେ ବାହାର ପଡ଼ିଲେ । ଗାଡ଼ି ଦୁଇଟି ଶାଫ୍ତରେ ଅନେକ ଥର ଖରାପ ହେଲା । ଗାଡ଼ି ମରାମତି କରିବା ପରେ ସେମାନେ ମାଲମତା ଧରି ପ୍ରାୟ ୬୦ ମାଇଲ ରାସ୍ତା ଅତିକ୍ରମ କରିଗଲେ । ସେପରି ବନ୍ଧୁର ରାସ୍ତାରେ ଗାଡ଼ି ଟାଣିନେବା ଅବଶ୍ୟ ଅତି କଷ୍ଟକର ବ୍ୟାପାର । ତଥାପି ଯନ୍ତ୍ରବୃକ୍ତିତ ସ୍ଲେଜଗାଡ଼ି ଦୁଇଟି ଯୋଗୁଁ ଘୋଡ଼ାଗୁଡ଼ିକ ଗାଡ଼ିଟଣା ଦୁଃଖରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଗଲେ ।

ନଭେମ୍ବର ପହିଲାରେ ଘୋଡ଼ାଗୁଡ଼ିକୁ ଧରି ଝଟ୍ ବାହାର ପଡ଼ିଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘୋଡ଼ା ୬୦୦ ପାଉଣ୍ଡ ଓଜନର ଖାଦ୍ୟ-

ପଦାର୍ଥ ଓ ଜାଳେଣି ବୋହେଇ ହୋଇଥିବା ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ
 ସ୍ନେହଗାଡ଼ି ଟାଣୁଥାନ୍ତି । ଭଲ ଚାଲିପାରୁ ନ ଥିବା ଘୋଡ଼ାଗୁଡ଼ିକ
 ସେମାନଙ୍କର ଚାଲକମାନଙ୍କୁ ଧରି ଆଗରେ ଚାଲିଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ
 ପଛକୁ ଟିକିଏ ଭଲ ଘୋଡ଼ା ଏବଂ ସବା ପଛରେ ସୁସ୍ଥ ସବଳ
 ଘୋଡ଼ାମାନଙ୍କୁ ଧରି ଝୁଟ୍, ଚେର ଓ ଉଇଲ୍‌ସନ୍ ଚାଲିଥାନ୍ତି । ଘୋଡ଼ା-
 ଦଳ ବାହାର ଯିବାର ୪ ଦିନ ପରେ ମିଆଁରସ୍ ଓ ଡମେଟ୍, କୁକୁର
 ଦଳକୁ ଧରି ବାହାରପଡ଼ିଲେ । ନଭେମ୍ବର ୭ ତାରିଖରେ ସେମାନେ
 ୪ ନମ୍ବର କ୍ୟାମ୍ପରେ ଝୁଟ୍ ଦଳ ସହିତ ଯୋଗଦେଲେ ।

ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ବନ୍ଦୁ ଘଟି ନ ଥିଲା । ମାତ୍ର ନମେ
 ନମେ ଆଲେକ୍ସ ମଳିନ ପଡ଼ିଆସିଲା ଏବଂ ୭ ତାରିଖ ଦିନ ଏକ
 ଭୂଷାରଝଡ଼ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ଫଳତଃ ଗୋଟିଏ ଦିନପାଇଁ
 ସେମାନେ ୪ ନମ୍ବର କ୍ୟାମ୍ପରେ ଅଟକିଗଲେ ।

ଝୁଟ୍ କଣ୍ଠିର କ୍ୟାମ୍ପରେ ପହଞ୍ଚି ଇନ୍ଦ୍ରସ ରଖିଯାଇଥିବା
 ଗୋଟିଏ ଟିପ୍‌ପଣୀ ପାଇଲେ । ସେଥିରେ ଲେଖାଥିଲା ଯେ ଯନ୍ତ୍ରଗୁଳି
 ମୋଟର ସ୍ନେହଗୁଡ଼ିକ ଖରାପ ହୋଇଯିବାରୁ ସେମାନେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ
 ୩ ଓ ୪ ନମ୍ବର କ୍ୟାମ୍ପ ମଝିରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ହାତଟଣା ସ୍ନେହରେ
 ମାଲ ବୋହି ଆଗରେ ଚାଲିଛନ୍ତି ; ଜଣ ଜଣକୁ ପ୍ରାୟ ୧୯୦
 ପାଉଣ୍ଡ, ଓଜନର ମାଲ ଟାଣିନେବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ।

ନାନାବଧି ଅସୁବିଧା ଭିତରେ ଝୁଟ୍ ୪ ନମ୍ବର କ୍ୟାମ୍ପରୁ
 ଆଗକୁ ଚାଲିଥାନ୍ତି । କିଛିଦିନ ପାଇଁ ଘୋଡ଼ାଗୁଡ଼ିକ ଭଲଭାବରେ
 ଗାଡ଼ି ଟାଣୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କିଛିଦିନ ପରେ ସେମାନେ ଆଉ ଭଲ
 ଚାଲିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଜେନ୍ସ ଏବଂ ଚାଲିନାମେନ୍ ନାମରେ
 ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଦୁଇଟି ଘୋଡ଼ା ଥାନ୍ତି । ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟି

ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇପଡ଼ିବାରୁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଗୁଲି କରି ମାରିଦେବାକୁ ଓଟସ୍ ମନେ ନେଇ ଛୁଇଁ କଲେ । ମାତ୍ର ସୌଭାଗ୍ୟବଶତଃ ସେଗୁଡ଼ିକ ବଞ୍ଚି ରହିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ସାହସିକତା ଦେଖି ପରେ ଅନ୍ୟମାନେ ମୁଗ୍ଧ ହେଲେ ଏବଂ “ଦି ବେରିଅର ଓ.ଏ.ସ୍” ଏବଂ “ଦି ଅଣ୍ଡରବୋଲ୍ଟ” ବୋଲି ନୂଆ ନାମରେ ସେମାନଙ୍କୁ ନାମିତ କଲେ ।

ନଭେମ୍ବର ୨୧ ତାରିଖ ଦିନ ଷ୍ଟର୍ଟ୍ସ ଦଳ ୧୭ ନମ୍ବର କ୍ୟାମ୍ପରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଆଗୁଆ ହୋଇ ଆସିଥିବା ଇଣ୍ଡିୟ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦଳର ଅନ୍ୟ ଲୋକେ ଷ୍ଟର୍ଟ୍ସ ଆଗମନ ପାଇଁ ସେଠାରେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲେ । ଷ୍ଟର୍ଟ୍ସ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇ ଜାଣିଲେ ଯେ ସେମାନେ ସେଠାରେ ଛଅଦିନ ଧରି ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ସ୍ଥାନକୁ ଚିହ୍ନିତ କରିବାପାଇଁ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ବୃହତ୍ ପ୍ରସ୍ତର ପ୍ରମୁ ନିର୍ମାଣ କରିଛନ୍ତି ; ଦଳର କନଷ୍ଟ୍ରକ୍ସନ୍ସନ୍ସଙ୍କର ନାମାନୁସାରେ ସେହି ପ୍ରମୁର ନାମ ରଖିଛନ୍ତି ‘ମାଉଣ୍ଟ ହୁପାର’ ।

ଏଥର ସମସ୍ତେ ମିଶି ଯାହାପଥରେ ଚାଲିଲେ । କୌଣସି ବାଧାବିଘ୍ନ ନ ଥାଇ ଚାଲିଥାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ବାଟରେ ଜେଡ୍ସ ଘୋଡ଼ାଟି ଏତେ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଗଲା ଯେ ଆଉ ଚାଲି ପାରିଲା ନାହିଁ । ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଜେଡ୍ସକୁ ଗୁଲି କରି ମାରିଦେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଆଟକିନ୍ସନ୍ ତାହାର ଗୁଲିକ ଅଲେ । ଏଥର ସେ ମଣିଷ-ଟଣା ସ୍ଲୋକଗାଡ଼ି ଦଳରେ ଯୋଗଦେଲେ । ବିରାଟ ଜେଡ୍ସର ମାଂସ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଘୋଡ଼ା ଏବଂ କୁକୁରମାନଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇଲା । ତାହାର ତଟକା ମାଂସ ଖାଇ ଅଭିଯାତ୍ରୀ ମଣିଷମାନେ ବି ଝୁର୍ଚ୍ଛି ବେଗରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାକୁ ସକ୍ଷମ

ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ଏପଟେ ସଙ୍ଗରେ ଥିବା ଖାଦ୍ୟର ପରିମାଣ କମି ଆସିଲା । ଫଳରେ ନଭେମ୍ବର ୨୪ ତାରିଖରେ ଡେ ଏବଂ ହୁପାର୍ ସାଙ୍ଗରେ ଦୁଇଟି ରୁଗ୍‌ଣ କୁକୁର ଧରି କେପ୍ ଇଣ୍‌ସନ୍‌ସକୁ ଫେରିଗଲେ । ଘୋଡ଼ାମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ବି କମି ଆସିଲା । ସେହି ମାସ ୨୮ ତାରିଖରେ ରୁଗ୍‌ଣ ଗୁଇନାମେନ୍‌କୁ ଗୁଳି କରି ମାରି ଦିଆଗଲା । ସେଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ ରେଗିଲ ଘୋଡ଼ାକୁ ପୋଷିବା ବଦଳରେ ମାରିଦେବା ହିଁ ଉଚିତ ଥିଲା ।

ଡସେମ୍ବର ୫ ତାରିଖରେ ସେମାନେ ୩୦ ନମ୍ବର କ୍ୟାମ୍ପ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ତହିଁ ପରଦିନ ସକାଳେ ଉଠିବାବେଳକୁ ଝଡ଼ ତୋଫାନର ଭ୍ରମ ଭୈରବ ଗର୍ଜନରେ ଗୁରୁଆଡ଼ି ପ୍ରକମ୍ପିତ ହେଉଥାଏ । କେତେବେଳେ ଭୂସାରଝଡ଼, ଧୁଣି କେତେବେଳେ ବର୍ଷା । ପାଣି ଗୁଚରେ ସବୁ ଜନସ ଓଢ଼ା ସରସର ହୋଇଯାଇ ଥାଏ । ଲୋକେ ନିରୁପାୟ ହୋଇ ସେ ଯାହାର ଖୋଇବା ଥଳ ଭିତରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଥାନ୍ତି ।

ଘୋଡ଼ାଗୁଡ଼ିକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିବାରୁ କେବଳ ଓଟପ୍ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖିବାଲାଗି ବାହାରକୁ ଆସୁଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଝଡ଼ ବାତ୍ୟାର ଆଘାତ ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ସହ୍ୟବାକୁ ପଡ଼ୁଥାଏ । ମାତ୍ର ପରିତାପର ବିଷୟ ସେ ପାଖୋଟି ଘୋଡ଼ା ବ୍ୟଙ୍ଗର ଅନ୍ୟସବୁ ଘୋଡ଼ା ଝଡ଼ବାତ୍ୟାର ଶିକାର ହେଲେ ।

ସ୍ବଚ୍ଛ ବାହାରକୁ ଗୁହଁ ରହୁଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବାହାରର ଭୂସାର ଝଡ଼ ଅଖି ଆଗରେ ଏକ ବରଫ ପ୍ରାଚୀର ସୃଷ୍ଟି କରୁଥାଏ । ଆଗରେ କଣ ଅଛି କିଛି ଦେଖାଯାଉ ନ ଥାଏ । ଏପରି ଏକ ଖରପ

ପାଗ ଉସେମ୍ବର ମାସ ୯ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଠାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଟକାଇ ରଖିଲା । ଏହା ଫଳରେ ଯେଉଁ ବଳମ୍ବ ହୋଇଗଲା ତାହା ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଖୁବ୍ ସ୍ଥିତିକାରକ ହୋଇଥିଲା । ଭୂଷାରକ୍ଷେପ ଉପରକୁ ଯିବାପରେ ସେମାନେ ଯେଉଁ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇଥାନ୍ତେ ବଳମ୍ବ ହେତୁ ସେ ଖାଦ୍ୟ ସେଠାରେ ଶେଷ କରିଦେଲେ । ଫଳତଃ ଉଚ୍ଛ୍ଵସ ଖାଦ୍ୟାଭାବ ଦୃଷ୍ଟି ବୋଲି ଜଣାଗଲା । ତେଣୁ ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ଦଳଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟର ଆଗରୁ ଫେରିଆସିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ।

ଉସେମ୍ବର ୯ ତାରିଖ ୯ଟା ପରେ ସେମାନେ ସେ ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ିଲେ ଏବଂ ରାତି ୮ଟା ବେଳେ ଏକ ନୂତନ କ୍ୟାମ୍ପ୍ ପକାଇଲେ । ସେତେବେଳକୁ କି ଘୋଡ଼ା କି ମଣିଷ ସମସ୍ତେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ-ପଡ଼ିଲେଣି । ଘୋଡ଼ା ପାଞ୍ଚୋଟିକୁ ଗୁଳି କରି ମାରିଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯାବତ ସେମାନେ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ବଡ଼ ଅଶ୍ୱସ୍ତି ଅନୁଭବ କଲେ । କିନ୍ତୁ ଘୋଡ଼ାଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ଲାଗି ବଞ୍ଚି ରହିଲେ । ସେମାନେ ଭୂଷାରକ୍ଷୋତର ପାଦଦେଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ଜନସମୂହ ସ୍ଥଳଗାଡ଼ିରେ ଟାଣି ଟାଣି ନେଇଗଲେ । ଓଟସ୍ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ ଘୋଡ଼ାଗୁଡ଼ିକର ଯନ୍ତ୍ର ନେଉଥିବାରୁ ଏହା ସମ୍ଭବପରି ହୋଇପାରିଥିଲା । ତେଣୁ ସ୍ୱଟ୍ ଏବଂ ଉଇଲ୍‌ସନ୍ ତାଙ୍କର ଭୂପୃଷ୍ଠୀ ପ୍ରଶଂସା ନ କରି ରହିପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଏକବିଂଶତତମ ପରିଚ୍ଛେଦ

ବିମୂର୍ତ୍ତମୋର, ଭୂଷାରସ୍ରୋତ

କୁମେରୁର ଚକ୍ରର୍ଜିନକୁ ଦେଇ ରହିଥିବା ମାଳଭୂମି ଉପରକୁ ଉଠିବାପାଇଁ ବିମୂର୍ତ୍ତମୋର ଭୂଷାରସ୍ରୋତର ଧାରେ ଧାରେ ଚାଲିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ମାଳଭୂମିରୁ ଗଡ଼ିଆସୁଥିବା ଭୂଷାରସ୍ରୋତର ଧାର ବଡ଼ ତାଲୁ ହୋଇଥାଏ । ବୋଟ ଧରି ସେସବୁ ସ୍ଥାନରେ ଚଢ଼ିବାକୁ ଶୁଷ୍କ କଷ୍ଟ ହେଉଥାଏ । ସମୟ ଅଞ୍ଚଳଟି ବରଂଶାଛାଦିତ ହୋଇ ରହିଥିବାରୁ ଏବଂ ମଝିରେ ମଝିରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଫାଟ ଥିବାରୁ ସେହିସବୁ ସ୍ଥାନ ଦେଇ ଉପରକୁ ସ୍ୱଳ୍ପଗାଡ଼ି ଟାଣିନେବା ଏକ ବିଷମ ବ୍ୟାପାର ହୋଇଥାଏ । ଉପେନ୍ଦ୍ର ୧୧ ଚାରିଖରେ ମିଥ୍ୟା ଏବଂ ଉମେଟି ସେମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଜନସମ୍ପତ୍ତି ଓହ୍ଲାଇ ଦେଲେ ଏବଂ ସାଙ୍ଗରେ କୁକୁରଗୁଡ଼ିକୁ ଧରି ଫେରିଆସିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ । ପଚାଶ ଦିନର ଯାତ୍ରା ପରେ ସେମାନେ କେପ୍ ଇଣ୍ଡିୟରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ସେମାନେ ଅଭିଯାତ୍ରିମାନଙ୍କଠାରୁ ଚିଠି ନେଇ ଫେରିଥିଲେ । ସେହି ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ ଭିତରେ ସ୍କଟ୍ ଏବଂ ଉଇଲ୍‌ସନଙ୍କ ଚିଠି ମଧ୍ୟ ଥିଲା ।

ସ୍କଟ୍ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଲେଖିଥିଲେ, “ଜୀବନ ଆଉ ଆନନ୍ଦଦାୟକ ହୋଇ ରହି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅନେମାନେ ଉତ୍ସାହ ହରାଇ ନାହିଁ । ଭ୍ରମଦେବୀ ଯେ ଆନୁମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସୁପ୍ରସନ୍ନା ହେବେ, ଏ ବିଶ୍ୱାସ ଆନୁମାନଙ୍କର ଅଛି । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମୁଁ ଭଲ

ଅଛି । ସେତେବେଳେ ଶୋଇବାମୁଣ୍ଡା ଭିତରକୁ ଯାଇ ମୁଁ ମୋର କାନ ଅବସ୍ଥାବଗୁଡ଼ିକୁ ମେଲାଇଦିଏ ସେତେବେଳେ ତୁମ କଥା ମନେପଡ଼େ ।”

ଠିକ୍ ସେହିଦିନ ଉଇଲସନ୍ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଚିଠିଟିଏ ଲେଖିଥିଲେ । ସେ ଲେଖିଥିଲେ, “ଆମେମାନେ ସମସ୍ତେ ଭଲ ଅଛୁ । ମୁଁ ଏହାଠାରୁ ବଳି ଶକ୍ତି ପୂର୍ବରୁ କେବେହେଲେ ଅନୁଭବ କରି ନ ଥିଲି । ଶେଷରେ କେଉଁ ଚାରିଜଣ ମେରୁକୁ ଯିବା-ପାଇଁ ବଛାଯିବେ ତାହା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣାପଡ଼ି ନାହିଁ । ତେବେ ଆଶା କରୁଛି ସେହି ଚାରିଜଣଙ୍କ ଭିତରେ ମୁଁ ସ୍ଥାନ ପାଇବି ।”

ମେରୁକୁ କେଉଁ ଲୋକମାନେ ତାଙ୍କ ସହିତ ଯିବେ ସ୍ପଷ୍ଟ ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହା ଠିକ୍ କରି ନ ଥିଲେ । ଦଳର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ଆଶା କରୁଥିଲେ ଯେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ସେଥିପାଇଁ ବଛାଯିବେ ।

ସେତେବେଳକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ସ୍ଲେଜଗାଡ଼ି ଟାଣିବାକୁ ପଡୁଥାଏ । ସ୍ପିଟ୍, ଉଇଲସନ୍, ଓଟସ୍ ଏବଂ ନାବିକ ଇଣ୍ଡନ୍ସ ପ୍ରଥମ ସ୍ଲେଜଗାଡ଼ିଟି ଟାଣି ଟାଣି ନେଉଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ପଛକୁ ଅନ୍ୟମାନେ ଅନ୍ୟ ସ୍ଲେଜଗାଡ଼ି ଟାଣି ଚାଲିଥାନ୍ତି । ଡିସେମ୍ବର ୨୧ ତାରିଖରେ ସେମାନେ ଭୂସାରସ୍ରୋତର ଉପରମୁଣ୍ଡରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଦାମଘର ସ୍ଥାପନ କଲେ । ଭୂମିର ଅବସ୍ଥା ଭଲ ନ ଥିବାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଥରେ ଦୁଇଥର ଲୋଟାଏ କଚଡ଼ା ଖାଇଲେ ।

ସେହି ଗୋଦାମଘରଠାରୁ ଆଟକିନ୍ସନ୍, ରାଇଟ୍, ତେରି ଏବଂ କର୍ଡ଼ହେନ୍‌ଙ୍କୁ ଫେରାଇଦିଆଗଲା । ଫେରିବାବେଳେ ସେମାନେ ସାଙ୍ଗରେ କିଛି ଚିଠିପତ୍ର ମଧ୍ୟ ଆଣିଥିଲେ । ସ୍ପିଟ୍ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ

ନିକଟକୁ ସେଥର ଗୋଟିଏ ଚିଠିରେ ଲେଖିଥିଲେ, “ପାଣିପାଗ ବସନ୍ତରେ ମୋତେ ସବୁଦିନ ଚିନ୍ତିତ ହେବାକୁ ପଡୁଛି । ଏଠାରେ କେତେବେଳେ ହେଲେ ଭଲ ପାଗ ହେଉ ନାହିଁ । ତଥାପି ଯୋଜନାକୁ ଚାହିଁ ଅନେମାନେ ନିୟମିତ ଭାବରେ କାମ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି ।” ସେହିଦିନ ଉଇଲସନ୍ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଲେଖିଥିଲେ, “ମୁଁ ସୁସ୍ଥ, ସବଳ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଅଛି । ମୋର ଯଥେଷ୍ଟ ବିଶ୍ୱାସ ଯେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ କେତେ ଦିନରେ ଯିବାପାଇଁ ବସ୍ତ୍ର ଯିବି ।”

ସର୍କିଟରୁଣ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ୫୨୮ ମାଇଲ ଗସ୍ତା ଅତିକ୍ରମ କରି ଆଟକିନ୍ସନ୍ଙ୍କ ଦଳ ନିରାପଦରେ କେପ୍ ଇଣ୍ଡିଆକୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ଏ ଯେଉଁ ଚାରିଜଣ ଫେରିଗଲେ, ସେମାନଙ୍କୁ ନୈରାଶ୍ୟରେ ମିଶ୍ରମାଣ ହୋଇଯିବାର ଦେଖି ସ୍କଟ୍ ବିଶେଷ ଦୁଃଖିତ ହୋଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ଖାଦ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନ ଥିଲା । ସେତେବେଳକୁ ସେମାନଙ୍କଠାରେ ଯେତକ ଖାଦ୍ୟ ଥିଲା ସେଥିରେ ମେରୁକୁ ଯାଇ ଫେରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେବଳ ଚାରି ପାଞ୍ଚଜଣ ଲୋକ ହିଁ ଚଳିପାରିବେ ।

ସ୍କୋଟ୍‌ଗାଡ଼ି ଟାଣିବାପାଇଁ ଏଥର ସେମାନେ ଦୁଇଟି ଦଳରେ ବିଭକ୍ତ ହେଲେ । ପ୍ରତି ଗାଡ଼ି ୧୯୦ ପାଉଣ୍ଡ ଓଜନର ଜନିଷ ବହିଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟହ ଏହି ଓଜନରୁ କିଛି କିଛି କମି ଆସୁଥାଏ । ସମସ୍ତେ ଆନନ୍ଦିତ ଥାନ୍ତି ଏବଂ ସ୍କୋଟ୍‌ଗାଡ଼ିଗୁଡ଼ିକୁ ପରିକଳ୍ପିତ ଦୂରତାଠାରୁ ଅଧିକ ଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟାଣିନେଇ ପାରୁଥାନ୍ତି ।

ବଡ଼ଦିନ ସକାଳ । ଭୂସାରସ୍ରୋତର ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ସେମାନେ ପହଞ୍ଚିଥାନ୍ତି ସେଠାରେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଫାଟ ଥାଏ । ଲୁହଳି ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଫାଟ ଭିତରକୁ ଗଲିପଡ଼ିଲେ । ଗୋଟିଏ ଆଲପାଇନ ଦଉଡ଼ି ସାହାଯ୍ୟରେ ତାଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରଗଲା । ସେହିଦିନ ତାଙ୍କର ୪୪ ବର୍ଷ ବୟସ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା; ଠିକ୍ ଜନ୍ମଦିନରେ ଏବେବଡ଼ ବୟସରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇ ଯାଇ ଥିବାରୁ ସାଙ୍ଗମାନେ ତାଙ୍କୁ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଜଣାଇଲେ ।

ଆଉ ଟିକିଏ ଆଗକୁ ଯାଇ ସେମାନେ ୪୭ ନମ୍ବର କ୍ୟାମ୍ପ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ସେଠାରେ ବା'ଣ୍ଟ୍ରାରସ୍ ଏକ ସୁନ୍ଦର ବଡ଼ଦିନ ଭୋଜି ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ । ସମସ୍ତେ ପେଟପୂରା ଖାଇପିଇ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲଭକରିବା ପରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ତମ୍ବୁ ଦୁଇଟି ଭିତରେ ଗଭୀର ନିଦରେ ଶୋଇପଡ଼ିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପାଞ୍ଚଜଣଙ୍କ ଜୀବନରେ ସେହି ବଡ଼ଦିନ ଥିଲା ଶେଷ ବଡ଼ଦିନ ।

ସେହି ବୟସକୁଳ ରସ୍ତା ଦେଇ ସେମାନେ ଅଗ୍ରସର ହେବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ସମୟ ସମୟରେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କିରଣସମ୍ପାତ ସେମାନଙ୍କର କ୍ଳାନ୍ତଶ୍ରାନ୍ତ ଅବସ୍ଥାବଗୁଡ଼ିକୁ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଉଥାଏ । ଉପେନ୍ଦ୍ର ୩୧ ତାରିଖ । ୧୯୧୧ ମସିହାର ଶେଷ ଦିନ । ସେଦିନ କିଛି ସମୟ ଯାତ୍ରା କଲପରେ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ଗୋଦାମଘର ସ୍ଥାପନ କଲେ ଏବଂ ସେଠାରେ ଦୁଇଟି ଦଳର ଲୋକ ଏକ ସମ୍ରାହ ଚଳିବାଭଳି ଖାଦ୍ୟ ଯାଇଥି ରଖିଲେ ।

୧୯୧୨ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୩ ତାରିଖ । ସେମାନେ ୫୭ ନମ୍ବର କ୍ୟାମ୍ପରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥାନ୍ତି । ସେ ସ୍ଥାନ ସମୁଦ୍ର ପତ୍ତନ-ଠାରୁ ୧୦, ୧୮୦ ଫୁଟ ଉଚ୍ଚରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏବଂ ମେରୁଠାରୁ

ଚାନ୍ଦାର ଦୁରତା ଥାଏ ୧୫୦ ମାଇଲ । ସେହିନ ଝଟ୍ ତାଙ୍କର ଶେଷ ନିର୍ବାଚନ କଲେ । ଲେଫ୍ଟନେଣ୍ଟ ଇଣ୍ଡନ୍ସ, ଲେସ୍ଲି ଏବଂ ଫିନ୍‌ଙ୍କର ଫେରିବାର ହେଲା । ଇଣ୍ଡନ୍ସଙ୍କ ମତ ନେଇ ଝଟ୍ ବାଣ୍ଟ୍ରାଉସ୍‌ଙ୍କୁ ମେରୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଉଥିବା ଦଳରେ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ତା ପରଫଳ ସକାଳେ ଫେରିଯିବାକୁ ଥିବା ଦଳ ଝଟ୍‌ଙ୍କ ସହିତ କିଛି ବାଟ ଗଲେ । ସମ୍ଭବତଃ ନିଜ ନେତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଫେରିଯିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ଇଚ୍ଛା ନ ଥିଲା ।

ତଥାପି ସେମାନଙ୍କୁ ଫେରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଆସିବାବେଳେ ସେମାନେ ସାଙ୍ଗରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଚିଠି, ଆଲେକ୍ସାନ୍ଦର ଏବଂ ଉଇଲସନ୍‌ଙ୍କଦ୍ୱାରା ଅଙ୍କିତ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ରେଖାଚିତ୍ର ନେଇ ଆସିଥିଲେ । ସେହିନ ଝଟ୍ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଲେଖିଥିଲେ, “ମୁଁ ଏକ ଆଶାଜନକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଥାଇ ଏ ଚିଠିଟି ଲେଖୁଛି । ଶୁଭୁଛି, ଏଣିକି ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ । ଆମେ ଆଗକୁ ଯିବାପାଇଁ ଯେଉଁ ଦଳ ଚିଡ଼ିଛି ତାହା ଗୋଟିଏ ବେଶ୍ ସୁନ୍ଦର ଦଳ ।”

ଉଇଲସନ୍ ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଲେଖିଥିଲେ, “ମେରୁକୁ ଯିବାପାଇଁ ଯେଉଁ ପାଞ୍ଚଜଣ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି, ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ । ଆମ ପାଞ୍ଚଜଣଙ୍କୁ ନେଇ ଯେଉଁ ଦଳ ତିଆରି ହୋଇଛି ତାହା ଯେ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଦଳ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।” ତୁମେ ବର୍ଷକ ପାଇଁ ମୋ ବିଷୟରେ କିଛି ନ ଶୁଣିପାରିଲେ ବି ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସରେ ସୁନ୍ଦର ରହିବ ।”

ଝଟ୍ ଆଶା କରିଥିଲେ ଯେ ଫେରିଯାଉଥିବା ତିନିଜଣ ଲୋକ ସହଜରେ ଯାଇ ଘରେ ପହଞ୍ଚିବେ । ମାତ୍ର ବସ୍ତୁତଃ ସେମାନଙ୍କୁ ଭୟାନକ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଇଣ୍ଡନ୍ସ

ବହୁଦିନ ଧରି ନିଷ୍ଠାପର ଭାବରେ କଠିନ ପରିଶ୍ରମ କରି କରି ଦୁବଳ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ସହଜରେ ଝୁର୍ଚ୍ଚି ବେତେରେ ଆନନ୍ଦ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଡିନ୍ ଓ ଲେସଲିଙ୍କ ଭଲ ସାହସୀ ଏବଂ ଅନୁରକ୍ତ ନାବିକତ୍ବ ନ ଥିଲେ ସେ ନିଷ୍ଠିତ ଭାବରେ ଇହଲୀଳା ସମ୍ବରଣ କରିଥାନ୍ତେ । ସେ ଦୁହେଁ ତାଙ୍କୁ ସ୍ବେଚ୍ଛାଚାଡ଼ିରେ ଶୁଆଇ ଅନେକ ଦିନ ଧରି ଟାଣି ଟାଣି ନେବାପରେ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇଗଲେ । ଶେଷରେ ଡିନ୍ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ହଟ୍ ପଏଣ୍ଟ ଅଭିମୁଖରେ ଯାହା କଲେ । ଏକାଦିହମେ ଅଠର ଦଶା ଧରି ଚାଲିବା ପରେ ସେ ହଟ୍ ପଏଣ୍ଟରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ଲେସଲି ମୁମୂର୍ଷୁ ଇନ୍ଦ୍ରାନ୍ତଙ୍କର ସେବା କରିବାପାଇଁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଥିଲେ । ଯାହାହେଉ ଏହି ଅନୁରକ୍ତର ଏକ ସୁଖକର ସମାପ୍ତି ଘଟିଲା ଏବଂ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ରକ୍ଷା ପାଇଗଲେ ।

ଦ୍ଵାବିଂଶତିତମ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଆହୁର ଆଗକୁ, ଆହୁର ଆଗକୁ

ସ୍କଟ୍ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଚାକର ଶୁଭକର୍ତ୍ତା ଯନ୍ତ୍ରର ହର୍ଷୋତ୍ସୁଲ୍ଲ ହୋଇ ମେରୁ ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହେବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ମାଲଭୁମି ମଧ୍ୟ ଦେଇ ମେରୁକୁ ଯିବାପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଉଣିଆ ମାଇଲ ବସ୍ତା ଏବଂ ପୁଣି ସେଠାରୁ ମୂଳ କ୍ୟାମ୍ପକୁ ଫେରିଆସିବା ଲାଗି ନଅଶହ ମାଇଲ ବସ୍ତା ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସ୍କଟ୍ ଓ ଉଇଲସନ୍ ଅଗେ ଅଗେ ଚାଲୁଥାନ୍ତି । ବାଓ୍ଵାରସ୍ ଚାଲୁଥାନ୍ତି ମଝିରେ । ପଛକୁ ଥାନ୍ତି ଓଟସ୍ ଏବଂ ନାବକ ଇଭାନ୍ସ । ସମସ୍ତେ ମିଶି ଗୋଟିଏ ଗ୍ରେଟ ସ୍କୋଟ୍‌ଗାଡ଼ି ଟାଣିଟାଣି ଚାଲୁଥାନ୍ତି ।

ସ୍କଟ୍ ଅନୁଭବ କଲେ ଯେ ସେ ଶେଷ ମେରୁଯାତ୍ରୀ ହିସାବରେ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ବାଛନ୍ତି ସେ ସମସ୍ତେ ଉପଯୁକ୍ତ ଲୋକ । ସେ ଓ ବଲ୍ ଉଇଲସନ୍ ଦୁହେଁଯାକ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ । ନିଉଜିଲଣ୍ଡରେ ଥିବାବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଥରେ ପ୍ରଶ୍ନ ହୋଇଥିଲା, “ଆପଣ ଶେଷ ମେରୁଯାତ୍ରୀ ହିସାବରେ କେଉଁମାନଙ୍କୁ ନେବେ ବୋଲି ଭାବିଛନ୍ତି ?” ଉତ୍ତରରେ ସ୍କଟ୍ କହିଥିଲେ, “ମୁଁ କିଛି ମେରୁରେ ପହଞ୍ଚି ଉଇଲସନ୍‌ଙ୍କ ହାତ ଧରି ପାରିଲେ ଖୁବ୍ ଆନନ୍ଦିତ ହେବି ।” ସ୍କୋଟ୍‌ଗାଡ଼ି ଟାଣିବାରେ ବାଓ୍ଵାରସ୍ ବିଶେଷ ଦକ୍ଷ ଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ବୟସ ହୋଇଥାଏ ମାତ୍ର ଅଠାଇଶ ବର୍ଷ । ମୁହଁରେ ସବୁବେଳେ ହସ ଏବଂ ସବୁବେଳେ

ସେଇ ଗୋଟିଏ କଥା, “ମୁଁ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ଝଟଙ୍କ ଲୋକ । ମୁଁ ସବୁଦିନ ଲାଗି ତାଙ୍କ ପାଖେପାଖେ ରହୁଥିବି ।” ଓଟସ୍ ଯଦି ତଟୁ ଘୋଡ଼ାଗୁଡ଼ିକର ଯନ୍ତ୍ର ନେଇ ନ ଥାନ୍ତେ ତାହାହେଲେ ଏ ଯାତ୍ରା ସମ୍ଭବପର ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା । ସେହି ସୁଯୋଗର ପୁରସ୍କାରସ୍ୱରୂପ ସେ ଶେଷ ମେରୁଯାତ୍ରୀ ଦଳରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଲେ । ନାବିକ ଇନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କର ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଇଚ୍ଛା ଥିଲା ଯେ ସେ ମେରୁରେ ପହଞ୍ଚି ପ୍ରିୟ ଅଧିନାୟକଙ୍କ ପାଖରେ ଠିଆହେବେ । ସେ ସତରେ ଜଣେ ଭଲ ମଣିଷ ଥିଲେ ।

କେବଳ ବାଘ୍ରାଉସ୍‌ଙ୍କ ପାଦରେ ବରଫଜୋତା ନ ଥାଏ । ପ୍ରଥମ କିଛିଦିନ ବିଶେଷ ଅସୁବିଧା ହେଲା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଯେତେ ଆଗକୁ ଗଲେ ସେତେ ଦେଖାଗଲା ପଥ ବରୁର ହୋଇଉଠୁଛି । ଭୂମି ଏତେ ଅସମତଳ ହୋଇପାରେ ସେମାନେ ପୂର୍ବରୁ ଜାଣି ନ ଥିଲେ । ଯେତେ ଗୁହଁବ ତେଣେ ଏତେ ଖାଲଭିତ୍ତି ଭରି ହୋଇ ରହିଥାଏ ଯେ ମନେହେଉଥାଏ ସତେ ଯେପରି ଗୁଡ଼ାଏ ବିରଟ ଲହରୀ ହଠାତ୍ ବରଫ ପାଲଟିଯାଇ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ରହିଯାଇଛି । ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଅଗ୍ରସର ହେବା କି ଯେ କଷ୍ଟକର, ଅନୁମାନ କରିହେଉ ନାହିଁ । ତଥାପି ମଝି ମଝିରେ ତମ୍ବୁ ପକାଇ ତା ଭିତରକୁ ପଶିବା ପରେ ସେମାନେ ଯାତ୍ରାକାର୍ତ୍ତୀନ ଦୁଃଖ ପାସୋରି ଯା'ନ୍ତି ।

ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ ସେମାନେ କାମ ବାଣ୍ଟି ଦେଇଥାନ୍ତି । ଉଇଲସନ ବେଗ୍ ସୁନ୍ଦର ରାନ୍ଧନ୍ତି । କେବେ କେଉଁଠି କାହା ଦେହରେ ଆଘାତ ଲାଗିଲେ କିମ୍ବା କେହି କେବେ ବରଫମାଡ଼ ଖାଇ ଆହତ ହେଲେ ସେ ତାହାର ଚିକିତ୍ସା କରନ୍ତି । ସବୁବେଳେ ଏପରି ସରସ, ସୁନ୍ଦର ନୂଆ ନୂଆ ମଉଜିଆ କଥା କହନ୍ତି ଯେ

ତାହା ଶୁଣି କ୍ୟାମ୍ପର ଅନ୍ୟମାନେ ହସି ହସି ଗଡ଼ନ୍ତି । ତାଛଡ଼ା ସେଲଗାଡ଼ି ଟାଣିବାରେ ମଧ୍ୟ ସେ ଧୂରନ୍ତର । ଯଦି କିଛି ଟାଣୁଆ କାମ ପଡ଼ିଲା ତେବେ ପ୍ରଥମେ ଅଣ୍ଟା ଭିଡ଼ି ବାହାର ପଡ଼ନ୍ତି ଓଟସ୍ । ଦଳର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପରି ସେ ମଧ୍ୟ ସବୁ ଦୁଃଖକଷ୍ଟ ଅକାତର ଭାବରେ ସହ୍ୟ କରିପାରନ୍ତି । ଇନ୍ଦ୍ରନ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ପରିଶ୍ରମୀ । ତାଛଡ଼ା ତାଙ୍କର ଚତୁରତା ଦେଖିଲେ ବସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ପଡ଼େ । ସେ ସେଲଗାଡ଼ି, ତମ୍ବୁ, ଶୋଇବାମୁଣା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଜ-ଧରଞ୍ଜାମର ଯନ୍ତ୍ର ନିଅନ୍ତି । ବାଉଁଶର ଖୋର ଦାୟିତ୍ବରେ ଥାନ୍ତି ; ଜନିଷପତ୍ର ଦେବାନେବାରେ କେବେ ଭୁଲ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେ ଜଳବାୟୁ ସମ୍ପର୍କୀୟ ତଥ୍ୟାବଳୀ ସଂଗ୍ରହ କରି ରଖନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ବଶେଷ ଅଣ୍ଟା ଧରେ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟମାନେ ଶୋଇଯିବା ପରେ ସେ ଶୋଇବାମୁଣା ଭିତରକୁ ଯାଇ ଅନେକ ସମୟ ଧରି ଲେଖାଲେଖି କରନ୍ତି ।

ଜାନୁଆରୀ ୯ ତାରିଖରେ ସେମାନେ ଦେଉ ଡଗ୍ରୀ ଗୋଦାମ-ଘର ନାମରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଦାମଘର ସ୍ଥାପନ କଲେ । ମୁହଁ ଉପରେ ନିଦାରୁଣ ଅଣ୍ଟା ପବନର ନିର୍ମମ ଆଘାତ ସହ ସ୍ବେଦ ବରଫ ଭିତରେ ସେଲଗାଡ଼ି ଟାଣୁ ଟାଣୁ ସେମାନେ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି । ମୁଖମଣ୍ଡଳ ବିବର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ । ଓଠରୁ ହସ ଲାଭେ । ମାତ୍ର ଶେଷରେ କ୍ୟାମ୍ପରେ ଥାଇ ଭୋଜନ କରୁଥିବାବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ମୁଖମଣ୍ଡଳ ପୁଣି ସତେଜ ହୋଇଉଠେ । ମଉଳା ଓଠ ଉପରେ ହସ ଲହଡ଼ି ଭାଙ୍ଗେ । ଜାନୁଆରୀ ୧୭ ତାରିଖରେ ମନରେ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଉତ୍ସାହ ଏବଂ ଅସୁରନ୍ତ ଆନନ୍ଦ ଧରି ସେମାନେ ୫୮ ନମ୍ବର କ୍ୟାମ୍ପ ଛାଡ଼ିଲେ । ମେରୁରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଆଉ ବେଶୀ

ବାଟ ନ ଥାଏ । ତହିଁ ପରଦିନ ସକାଳେ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ
କ୍ୟାମ୍ପର ଭଗ୍ନାବଶେଷ ଦେଖିଲେ । ସେଥି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କେତେ-
ଗୁଡ଼ିଏ କୁକୁରଙ୍କର ପାଦ ଚିହ୍ନ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର

ହେଲା । ଶହସବୁ ଦେଖି ସେମାନେ ଭବିଲେ, ଆମଣ୍ଡସନ୍ ଦ୍ଵୀପ
ସେମାନଙ୍କ ଆଗରୁ ମେରୁରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଇଛନ୍ତି ।

ସେଦିନ ରାତିରେ ଝଟ୍ ଲେଖିଥିଲେ, “ଏହା ଏକ ବିରାଟ
ନୈରାଶ୍ୟ । ମୁଁ ମୋର ନିଷ୍ଠାପର ଧନବତରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଶେଷ
ଦୁଃଖିତ । ଆସନ୍ତାକାଳ ଆନ୍ତେମାନେ ମେରୁରେ ପହଞ୍ଚିବୁ ଓ

ତାପରେ ଧରଣରେ ହୋଇ ଧେରବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସମସ୍ତ କଳ୍ପନା-
କଳ୍ପନାର ପରିସୀମା ଚିହ୍ନିବ । ଧେରବାଟା ବଡ଼ କ୍ଳାନ୍ତିକର

ହେବ ।” ୧୯୧୭ ଜାନୁଆରୀ ୧୮ ତାରିଖ ଦିନ ସକାଳେ ମେରୁଠାରୁ ଅଧମାଇଲ ଦୂରରେ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ନରୁଡ୍ରେ ଦେଖାଯିବାରୁ ତମ୍ଭ ଦେଖିଲେ । ତାହାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି କିଛିବାଟ ଯିବାପରେ ସେମାନେ ମେରୁରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ । କୁମେରୁ ଉପରେ ଶେଷତମ କ୍ୟାମ୍ପ ସ୍ଥାପନ କରିବା ପରେ ୪ଟି ସେଠାରେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତର ଫୁଲ ନିର୍ମାଣ କରିଦେଲେ । ସେହି ଫୁଲ ଉପରେ ଫରଫର ହୋଇ ଉଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା ସେମାନଙ୍କର ଜାଣିଥିବା ପତାକା ଇଉନିୟନ ଜ୍ୟାକ୍ । ସେହି ପତାକା ତଳେ ସେମାନେ ଭୁଲିଗଲେ ସକଳ ଦୁଃଖ, ସକଳ ଯାତନା । ବାଉଁଶର ଫୁଲ ଆଲୋକବିହୀନ ଗ୍ରହଣ କଲେ ଏବଂ ଉଲ୍ଲସନ ବିହୀନ କରି ଯାଇଥିବା ରଖିଲେ କୁମେରୁ ବିଜୟର ବିଶାବଳୀ । ଧନ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ସାଧନା, ଧନ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ଶ୍ରମ, ଧନ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ସାହସ ! ସେମାନେ ଆଜି ଇହଲୋକରେ ନାହାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ରହିଛନ୍ତି ସେହିସବୁ ଆଲୋକବିହୀନ ଯାହାକୁ ଦେଖିଲେ ମନେହୁଏ ସତରେ ସେମାନେ ଅମର, ଅପରାଜିତ ।

ସମ୍ବୋଧନଶୃଙ୍ଖଳା ପରିଚ୍ଛେଦ

ବାହୁଡ଼ାଯାଏର ବିଷାଦ କାହାଣୀ

ବନ୍ଧୁଦିନର ସୁଖସ୍ବପ୍ନ ବାହୁବ ହୋଇଗଲା ଯଦି, କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ବରଫଗୁଲଜର ନିଷ୍ଠୁର ବାହୁବତା ଭିତରେ ଘରକୁ ବାହୁଡ଼ା ପାଇଁ ପ୍ରାଣମର୍ଚ୍ଚ। ସଂଗ୍ରାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏ ସଂଗ୍ରାମ ସଫଳ ହେବ କି ନାହିଁ ତାହା କିଏ କହିବ ? ନଅ ଶହ ମାଇଲ ରାସ୍ତା ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ହେବ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଦ ଆଗକୁ ଯିବାଲାଗି ଶୁଦ୍ଧମାସ ସଂଗ୍ରାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆଶା ଓ ଆଶଙ୍କା ନେଇ ସେମାନେ ମେରୁରୁ ବାହୁଡ଼ିଲେ । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ସେମାନେ ଅନୁକୁଳ ପବନର ଯାହାଯ୍ୟ ପାଇଲେ । ସାଙ୍ଗରେ ଥିବା ସ୍ବେଜଗାଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ ଜାଣାୟ ପତାକାକୁ ପାଲ ପରି ଟାଣିଦେଇ ସେମାନେ ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦରେ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ଶୀଘ୍ର ବନ୍ଧୁର ଭୂଇଁରେ ଚାଲିବା ଫଳରେ ସେମାନଙ୍କର ପାଦର ବରଫଜୋଡ଼ା ଓ ପଶୁଲେମ ତିଆରି ବୁଟ୍ ସବୁ କ୍ଷୟପ୍ରାପ୍ତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଯମେ ଯମେ ଉକ୍ତ ଶୀତକଣ୍ଠ ସେମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ କରିପକାଇଲା । ଓଷ୍ଠକୁ ଏ କଣ୍ଠ ଧରୁଠାରୁ ବେଶୀ ବାଧୁଲା ଏବଂ ସେ ଖୁବ୍ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ମାତ୍ର ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ଉପରୁ ବଞ୍ଚାଯ ହସାଇଲେ ନାହିଁ । ସ୍ବଚ୍ଛ କହିଲେ, “ଗତି ଶିଥିଳ ନ କରି, ଆଗେଇ ଚାଲିଲେ ଆମେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଜାହାଜ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଯିବା ।”

ଜାନୁଆରୀ ୨୫ ତାରିଖରେ ସେମାନେ ଅଧ ଡଗ୍ରୀ ଗୋଦାମ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । କିନ୍ତୁ ସ୍ବଚ୍ଛ ଦେଖିଲେ ଓଷ୍ଠ ଏବଂ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ

ତୁଷାର ଶୈତ୍ୟରେ ଅବସନ୍ନ ହୋଇପଡ଼ିବନ୍ତି । ଉଇଲସନ୍ ସେମାନଙ୍କର ଚିକିତ୍ସା କରିବାପାଇଁ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ । ତଥାପି ବଳମ୍ବ କରିବା ଉଚିତ ହେବ ନାହିଁ ଜାଣି ପ୍ରବଳ ବାୟୁ ପ୍ରବାହ ସତ୍ତ୍ୱେ ସେମାନେ ସେହି ଗୋଦାମ ଛାଡ଼ି ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ଅତିଶୟ ଶୀତ ଏବଂ ତୁଷାରପାତ ଯୋଗୁଁ ଗୁଲିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉ ନ ଥାଏ । ପୁଣି ଏଭଳି ପାଚେରେ ଠିକ୍ ଗନ୍ତା ଧରିବା ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ କଷ୍ଟକର ହେଉଥାଏ । କାଳେ ଷ୍ଟରବର୍ଡ୍ସ ଗୋଦାମଘରଟିକୁ ହରାଇ-ବସିବେ ସେଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଭୟ ହେଉଥାଏ । ଗନ୍ତାଘାଟ ଭଲରୂପେ କଳନା କରିବାପାଇଁ ଉଇଲସନ୍ ତାଙ୍କ ଅଖିରୁ ଗଗଲ୍‌ସ ବାହାର କରିଦେଲେ । ଏଥିଯୋଗୁଁ ସେ କିଛି ସମୟ ଉତ୍ତରୁ ତୁଷାର-ଅଳଭ ରେଗରେ ଆନ୍ଧାନ୍ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ଅଳ୍ପ କିଛିଦିନ ପରେ ସେ ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ରେ ଏକ ବଡ଼ ଧରଣର ଆଘାତ ପାଇଲେ । ଠିକ୍ ସେହିଦିନ ତୁଷାର ଖାଇଯିବା ଫଳରେ ଇଗ୍ନସଙ୍କର ଦୁଇଟି ଆଙ୍ଗୁଳର ନଖ ଉଡ଼ିଗଲା ।

ସେମାନେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଗୋଦାମଘରେ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ ଜାନୁଆରୀ ୩୧ । ସେଠାରେ ଛୁଡ଼ିଯାଇଥିବା ବରଫଜୋତାଗୁଡ଼ିକୁ ପାଇ ବାଡ଼୍‌ପାରସ୍ ଅଙ୍ଗାବ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ । ଏଣିକି ଯାହା କରିବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ କମ୍ କଷ୍ଟକର ହେବ । ଅବଶ୍ୟ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ କେବେହେଲେ ତାଙ୍କ ପାଦରେ ବରଫଜୋତା ନାହିଁ ବୋଲି କୌଣସି ପ୍ରକାର ଆପତ୍ତି କରି ନ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟମାନେ ଭାବୁଥିଲେ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ପହଞ୍ଚି ମିଳାଇ ଗୁଲିବାପାଇଁ ବାଡ଼୍‌ପାରସ୍‌ଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚୟ କଷ୍ଟ ହେଉଥିବ । ତାଙ୍କ ପାଦରେ ଯେ କେବଳ ବରଫଜୋତା ନ ଥିଲା ତାହା ନୁହେଁ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପରି

ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ଡେଙ୍ଗା ନ ଥିଲା । ଗୋଦାମଘର ଛୁଡ଼ିବାର ଅଳ୍ପ
କେତେଦିନ ପରେ ଦିନେ ହଠାତ୍ କଠିନ ଖାଣଡ଼ା ଭିତ୍ତି ଉପରେ ସ୍ଥବ୍ଧ

କରୁଥି ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ସହିପରି ଭାବରେ ପାଞ୍ଚଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ
ଦିନେକି ଅହତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ପେଟୁଆଣ୍ଟ ୪ ଠାକୁର ଦିନ ମିଛ

ଓ ଲଗନ୍ୟ ଦୁହେଁ ଏକ ସଙ୍ଗରେ ବରଫ ଯାଏ ଭିତରକୁ ଗଲି ପଡ଼ିଲେ । ଏହି ପ୍ରକାର ଲଗନ୍ୟଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ବଶେଷ କ୍ଷତିକାରକ ହୋଇଥିଲା । ମୁଣ୍ଡରେ ମାଡ଼ ବାଜିବାରୁ ସେ ନିବେଦ ହୋଇଗଲେ ; ଆଉ କାମଦାମ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଫେବୃଆରୀ ୭ ତାରିଖରେ ସେମାନେ ଭୂଷାରସ୍ତ୍ରୋତ ଉପର-ମୁଣ୍ଡରେ ଥିବା ଗୋଦାମଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ମାଲଭୂମିରେ ସାତ ସପ୍ତାହର ଯାତ୍ରା ଶେଷ ହୋଇଯାଇଥିବାରୁ ସେମାନେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ଟିକିଏ ଶାନ୍ତରେ ନିଶ୍ଚାନ୍ତ ମାରିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦୁଇଦିନ ପାଇଁ ସେମାନେ ଯାତ୍ରା ସ୍ଥିତି ରଖି ସେ ସ୍ଥାନର ଭୂତଞ୍ଜ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କଲେ । ସେମାନେ ମାଉଣ୍ଡ ଡାର୍ଡ଼ଲନ୍‌ରୁ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ମୁଲ୍‌ବାନ୍ ନମୁନା ପଥର ସଂଗ୍ରହ କଲେ । ମାସ ମାସ ଧରି ବରଫ-ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ କାଳ କାଟିବାପରେ ସେହି ପଥରୁଆ ଲୁଇଁ ଉପରେ ଚାଲିଲବେଳକୁ ସେମାନଙ୍କର ନିଜର ଦେଶମାଟି କଥା ମନେପଡ଼ିଯାଉଥାଏ । ଉଇଲସନ ଗୋଟିଏ କୋଇଲାଖଣ୍ଡ ଏବଂ ଉଦ୍ଭିଦର ଫସିଲ୍ ଥିବା କେତେଖଣ୍ଡ ପଥର ପାଇଥିଲେ । ସେମାନେ ସେଠାରେ ପ୍ରାୟ ୩୫ ପାଉଣ୍ଡ ଓଜନର ନମୁନା ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଲଗନ୍ୟ ନିମେ ନିମେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇ-ପଡ଼ିଲେ । ଫେବୃଆରୀ ୧୩ ତାରିଖ ବେଳକୁ ସେ ଯେ ଦୁବଳ ହୋଇପଡ଼ିଲେ ସେ କ୍ୟାମ୍ପର କୌଣସି କାମ କରିବାପାଇଁ ସେ ସମର୍ଥ ହେଲେ ନାହିଁ । ବାର୍ଡ୍‌ରସ ଏବଂ ଉଇଲସନ ପୂର୍ବରୁ ଭୂଷାର-ଅନ୍ତରାଳ ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ଥିଲେ । ଫେବୃଆରୀ ୧୭ ତାରିଖ ଶନିବାର । ସେ ଏକ ଭୟାନକ ଦିନ । ପ୍ରାୟ ଅଧଞ୍ଜା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଲେଜିଂ ଟାଣିବାରେ ଲଗନ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ । ତାପରେ ସେ

ପଛରେ ପଡ଼ିରହିଲେ । ଅନ୍ୟମାନେ ବହୁ ସମୟ ଧରି ତାଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କଲେ । ସେ ପଛରେ ଥାନ୍ତି, ଏହି ସମୟରେ ଅନ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟହ୍ନଭୋଜନ ପାଇଁ ତନ୍ମୁ ପକାଇଲେ । ସେମାନଙ୍କର ଭୋଜନ ଶେଷ ହେଲା । ତଥାପି ଇନ୍ଦ୍ରନ୍ୟ ନ ଆସିବାରୁ ଚାକିରୀଶାଳ ତାଙ୍କୁ ଖୋଜିବାପାଇଁ ପଛକୁ ଫେରିଲେ । କିଛିଦୂର ଯାଇ ଦେଖିଲେ ସେ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ପଡ଼ିରହିଛନ୍ତି । ଉଠିବାର ଶକ୍ତି ନାହିଁ । କଥା କହିବାର ଯୁଁ ନାହିଁ । ଓଟସ୍ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଲେ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ସ୍ନେହପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଖିବାକୁ ଗଲେ । ସମସ୍ତେ ମିଶି ତାଙ୍କୁ ତନ୍ମୁକୁ ଟେକିନେଲେ । ତାଙ୍କପାଇଁ ଯେତେ ଯାହା କରିବାର କଥା ତାହା କରାଗଲା, ମାତ୍ର ବିଧିର ବିଡ଼ମ୍ବନା । ଇନ୍ଦ୍ରନ୍ୟଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଆଉ କଥା ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ସେହିଦିନ ରାତିରେ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟୁତ୍ଥାନଙ୍କୁ ଶୋକାଭିଭୂତ କରିଦେଇ ନାବିକ ଇନ୍ଦ୍ରନ୍ୟ ଇହଲୀଳା ସମ୍ବରଣ କଲେ । ତାଙ୍କ ପରି ଜଣେ କର୍ମୀ ଏବଂ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ସହଚରଙ୍କର ବିୟୋଗରେ ଅନ୍ୟମାନେ ମିଥ୍ୟୁମାଣ ହୋଇ-ପଡ଼ିଲେ ।

ଯାହାର ଦୁଇଟି ଫୁର ଅତିଶୟ ହୋଇଥାଏ । ଏଣିକି ପାଞ୍ଚଜଣ ବଦଳରେ ଖାଇବାପାଇଁ ଚାକିରୀ ରହିଲେ । ମାତ୍ର ସେହି ଚାକିରୀଙ୍କୁ ସ୍ନେହପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଖିବାକୁ ପଡ଼ୁଥାଏ ଏବଂ କ୍ୟାମ୍ପର ଯାବତୀୟ କାମ କରିବାକୁ ହେଉଥାଏ । ନିମ୍ନେ ନିମ୍ନେ ଶୀତକାଳ ପାଖେଇ ଆସିଲା ଏବଂ ଶୀତକଣ୍ଠ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଅମନ୍ୟ ବୋଧହେଲା ।

ସ୍ୱଚ୍ଛ ତାଙ୍କର ଶେଷ ନୋଟ୍‌ବହିଟି ଲେଖିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଥାନ୍ତି । ସେ ତାଙ୍କର ମଧ୍ୟହ୍ନଭୋଜନ ସମୟରେ ପେନ୍‌ସିଲରେ

ଲେଖାଲେଖି କରନ୍ତି । ଗୁଡ଼ରେ ଅଧିକ ତେଲ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା-
ଲଗି ସେମାନଙ୍କର ସାହସ ହୁଏ ନାହିଁ । ପରିସ୍ଥିତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ
ଏଣିକି ତାଙ୍କର ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ଅତିରିକ୍ତ
ଶୀତହେତୁ ତାଙ୍କର ଆଙ୍ଗୁଠି କୋଲ ମାରିଯାଉଥାଏ । ତେଣୁ
ସେ ପେନ୍‌ସିଲ ଧରି ବହୁ କଷ୍ଟରେ ଲେଖାଲେଖି କରନ୍ତି । ସେ
ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଲେଖାଲେଖି କରୁଥାନ୍ତି ସେ ସ୍ଥାନର ଉତ୍ତପ
ଥାଏ—୪୧.୫° ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରତ୍ୟହ ଅଣ୍ଟା ପବନରେ ସ୍ଲେଜଗାଡ଼ି ଟାଣିବା ଓ
ତନ୍ମୁଁ ପୋତିବା କାମ ଖୁବ୍ ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ ବୋଧ ହେଉଥାଏ ।
କେବଳ ତନ୍ମୁତରେ ଥାଇ ଲୋଜନ କରୁଥିବାବେଳେ ସେମାନେ
ବାହାରର ଦୁଃଖ କଥା ପାସୋରିଯା'ନ୍ତି ।

ମାର୍ଚ୍ଚ ୨ ତାରିଖରେ ସେମାନେ ପର୍ବତମେଖଳା ମଝିରେ
ଥିବା ଗୋଦାମଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ସେମାନେ
ଦେଖିଲେ ଯେ ପାଖରେ ଥିବା ତେଲର ପରିମାଣ କମି
ଆସିଲାଣି । ତେଲ ଟିକେ ଠିପି ଭିଲ ଥିବାରୁ ସେହି ବାଟଦେଇ
ବହୁତ ତେଲ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଛି । ପରବର୍ତ୍ତୀ ଗୋଦାମଘରେ
୨୧ ମାଇଲ ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥାଏ । ସେହି ଗୋଦାମଘରେ
ପହଞ୍ଚିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଛଳିତ ଥିବା ତେଲ ଅଣ୍ଟିବ କି ନାହିଁ
ଜଣାପଡ଼ୁ ନ ଥାଏ । ପାଦର କିଛି ଅଂଶ ବରଫ ଖାଇଯିବା ହେତୁ
ଓଟସ ବଡ଼ କଷ୍ଟ ପାଉଥାନ୍ତି । ସେ ଏହା ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କଠାରୁ
ଲୁଚାଇ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲେ ହେଁ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଏକଥା
ଜାଣିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଉଇଲ୍‌ସନ ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ବହୁତ
ଚେଷ୍ଟା କଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଅବସ୍ଥା ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଗୁରୁତର ହୋଇଉଠିଲା । ସମୟ ସମୟରେ ଏକ ମାଇଲ ବସ୍ତା ସ୍ଲୋଜଗାଡ଼ି ଟାଣିବାପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଦକ୍ଷାକରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଲାଗିଗଲା । ଷ୍ଟଟ୍ ମାର୍ଚ୍ଚ ୪ ତାରିଖର ଡାଏରୀରେ ଲେଖିଥିଲେ, “ଏଣିକି ସବୁକଥା ନୈରାଶ୍ୟଜନକ ବୋଧହେଉଛି । ଉଲ୍ଲସନ୍ ଏବଂ ବାଘ୍‌ପୁରସ୍ ସଦି ସବୁକଥା ଆଗ୍ରହରେ ସଦି ଯାଉ ନ ଥାନ୍ତି ତେବେ ମୁଁ କ’ଣ କରନ୍ତି ଜାଣିପାରୁ ନାହିଁ ।”

ମାର୍ଚ୍ଚ ୯ ତାରିଖରେ ମେମାନେ ମାଉଣ୍ଟ୍‌ସ୍‌ପାର ଗୋଦାମଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଚାରିପାଖରେ ଅସ୍ତବ-ସ୍ତସ୍ୟ ମୁଖ ବସ୍ତାର କରି ତାର ବକଟାଳ ରୂପ ନେଇ ଚାହିଁଥାଏ । ନୈରାଶ୍ୟ ଭିତରେ ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ଆଶା ଜାତ ହେଉଥାଏ ଯେ ସେମାନେ ମିଅରସ୍ ଏବଂ ତାଙ୍କର କୁକୁରଦଳକୁ ଭେଟିବେ । ମିଅରସ୍ ଦରକୁ ଫେରିବା ବସ୍ତାରେ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବେ ବୋଲି ଷ୍ଟଟ୍‌ଙ୍କ ମନରେ ଆଶଙ୍କା ଜାତ ହୋଇଥାଏ ।

ଆଠଦିନ ପରେ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ କ୍ୟାମ୍ପ ପକାଇଲେ । ସ୍ଥାନଟି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଗୋଦାମଘରଠାରୁ ପ୍ରାୟ ଚାଲିଶ ମାଇଲ ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥିଲା । ଓଟସ୍‌ଙ୍କୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ଆଉ ମୋଟେ ଚାଲିପାରିବେ ନାହିଁ । ଅଥବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଉପରେ ବୋଝ ହେବାଲାଗି ତାଙ୍କୁ ଆଉ ଭଲ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଶୋଇବାମୁଣା ଭିତରେ ଛୁଡ଼ିଦେଇ ଅଗ୍ରସର ହେବାପାଇଁ ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ପ୍ରସ୍ତାବରେ କେହି ରାଜିହେଲେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଟାଣିନେଇ ଆଗକୁ ଚାଲିଲେ । କିଛି ବାଟ ଯିବା ପରେ ପୁଣି କ୍ୟାମ୍ପ ପଡ଼ିଲା ।

ସେଦିନ ରାତିରେ ସମସ୍ତେ ଶୋଇଲେ । ନିଶାଈବାବେଳେ ଓଟସ୍
କାରିଥିଲେ ସେ ତାଙ୍କର ସେଦିନର ନିଦା ନିଦାନିଦାରେ ପରିଣତ

ହେବ । ମାତ୍ର ସେ ସକାଳେ ଉଠି ଦେଖନ୍ତି ତ ମରଣ ଆସି ନାହିଁ,
ସେ ବଞ୍ଚିଛନ୍ତି । ବାହାରେ ଭୂପାରଦ୍ଦେହର ଲେମ୍ବୁବର୍ଷକୋଣ ନୃତ୍ୟ

ଗୁଲିଛି । ସେ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ କହିଲେ, “ମୁଁ ଟିକିଏ ବାହାରକୁ ଯାଉଛି ।” ସେ ବାହାରକୁ ଯାଇ ଭୁବାରଝଡ଼ ଭିତରେ ନିଜକୁ ହଜାଇଦେଲେ । ଅନ୍ୟମାନେ ତାଙ୍କୁ ଆଉ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ ନାହିଁ । ଏ ପ୍ରକାର ପଦକ୍ଷେପ ବାସ୍ତବିକ ଗରଭବ୍ୟଞ୍ଜକ । ଏହି ଗରଭର ପ୍ରଶଂସା କରି ଝଟ୍ ତାଙ୍କ ଡାଏରୀରେ ଲେଖିଥିଲେ, “ଆମେ ବି ମରଣ ଦୁଆରକୁ ଆସିଗଲୁଣି । ଓଟସ୍କର ଏ ଯେଉଁ ଗରଭ, ମୋର ଆଶା, ଏ ଗରଭ ଆମକୁ ବି ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବ ।”

ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୮ ତାରିଖ ରବିବାର । ଝଟ୍ ତାଙ୍କ ଡାଏରୀରେ ଲେଖିଥାନ୍ତି, “ମୁଁ ବା ନିୟତି ଆଣିବାକୁ ଗୃପ ପକାଉଛି । ହୁଏତ ସେ ଆସିଯାଇପାରେ ।” ତାଙ୍କର ଡାହାଣ ଗୋଡ଼ରେ ଭୁବାର-ପ୍ରଦାହ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ । ସେତେବେଳକୁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାଇମାସ୍ ଷ୍ଟୋଭ୍‌ରେ ମାଟି ଅଧାଯାଏ ତେଲ ଥାଏ ; ସ୍ପିରିଟ୍ ଷ୍ଟୋଭ୍‌ରେ ସାମାନ୍ୟ ସ୍ପିରିଟ୍ ଥାଏ । ତଥାପି ଝଟ୍ ଲେଖିଥିଲେ, “ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ଚଳିଯାଇ ପାରିବେ । ଏହା ସତ ନା କେବଳ ଏକ ମନଭୁଲ୍‌ଣିଆ କଥା ମୁଁ ଜାଣିପାରୁ ନାହିଁ ।”

ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୯ ତାରିଖ ସୋମବାର । ମେଡ଼ୁରୁ ଫେରି ସେମାନେ ସେଠାରେ ଷାଠିଏ ନମ୍ବର କ୍ୟାମ୍ପ ପକାଇଥାନ୍ତି । କାମ କରିବା କଷ୍ଟକର ହେଲେ ବି ସେମାନେ ପୂର୍ବପରି ସୁନ୍ଦରଭାବରେ ତନ୍ମୁ ପକାଇଥାନ୍ତି । ସେତେବେଳର ଉତ୍ତପ ଥାଏ—୪୦° । ଭୟଙ୍କର ଶୀତ କଷ୍ଟରେ ସେମାନେ ଅସ୍ଥିର ହୋଇପଡ଼ୁଥାନ୍ତି । କିଛି ଶୁଖିଲା ମାଂସ ଓ ବସ୍କୁଲ୍ ଖାଇ ଟିକିଏ କୋକୋଆ ପିଇବା ପରେ ସେମାନେ କିଛି ଆଶ୍ୱସ୍ତି

ଲଢ଼ କଲେ । ସ୍କୋଭ ଜାଳି ଟିକିଏ ନିଆଁ ପୋଇଁବା ପରେ
ଗାନ୍ଧିରେ ଶୋଇପଡ଼ିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ସେମାନେ ଏକ ଟନ୍
ଗୋଦାମଦରଠାରୁ ୧୧ ମାଇଲ ଦୂରରେ ଥାନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ନିଦାରୁଣ ହୋଇଉଠିଲା ।
କଦର୍ଯ୍ୟ ପାଗ ହେତୁ ସେମାନଙ୍କ ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ସୁଯୋଗ ମିଳିଲା
ନାହିଁ । ବୁଧବାର ଦିନ ବାଘୁରସ୍ ଏବଂ ଉଇଲ୍‌ସନ୍ ଏକଟନ
ଗୋଦାମଦରକୁ ଯାଇ ଖାଦ୍ୟ ଓ ଜାଲେଣି ଧରି ଫେରି
ଆସିବାକୁ ଇଚ୍ଛାପ୍ରକାଶ କଲେ । ମାତ୍ର ପ୍ରବଳ ଭୂଷାରଝଡ଼ର
ରୁଦ୍ଧ ମୁଣ୍ଡି ସେ ଇଚ୍ଛାକୁ ତରତାର୍ଥ କରାଇଦେଲା ନାହିଁ ।
ସେତେବେଳକୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଆଉଁସି ଜାଲେଣି ନ ଥାଏ

ଏବଂ ଯାହା ଖାଦ୍ୟ ଆଦି ସେଥିରେ ଦିନେ ବା ଦୁଇ ଦିନରୁ ବେଶୀ ଚଳି ହେବ ନାହିଁ ।

ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୯ ତାରିଖର ଡାଏରୀରେ ସ୍ବଚ୍ଛ ଲେଖିଥିଲେ :

ଏଠାରୁ ୧୧ ମାଇଲ ଦୂରରେ ଥିବା ଭଣ୍ଡାରଘରକୁ ଯିବାଲାଗି ଆମ୍ଭେମାନେ ଗୋଡ଼ ଟେକି ବସିଛୁ । ମାତ୍ର ତମ୍ଭ ବାହାରେ ଘୁଣ୍ଟିବାତ୍ୟାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରବାହ କମ୍ ନାହିଁ । କିଛି ଭଲ ଆଶା କରିପାରୁ ନାହିଁ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେମିତି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଦୁବଳ ହୋଇପଡ଼ୁଛୁ । ଅନ୍ତ୍ରମ କାଳ ନିକଟ ହୋଇଆସିବା ପରି ଜଣାପଡ଼ୁଛି । କିନ୍ତୁ ଆମେ ନିରୁପାୟ ; ଆଉ ଲେଖିପାରୁ ନାହିଁ ।

ତାଙ୍କ ଡାଏରୀର ଶେଷ ଲେଖା

“ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଗଣ ରହିଲୁ, ଆମ ଲୋକଙ୍କ ଯତ୍ନରେ ଅବହେଳା ନ ହେଉ ।”

ସେହି ବୀରପୁରୁଷ ତାଙ୍କର ଅନ୍ତମକାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେଉଁ ଡାଏରୀ ଲେଖି ଆସିଥିଲେ ତାହା ଏହିପରି ଭାବରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଭୂଷାର ଶୀତଳବାୟୁମଣ୍ଡଳ ଭିତରେ ପିରିଟ୍ ଲାମ୍ବର ଶୀତ ଆଲୋକ ପାର୍ଶ୍ବରେ ବସି ସେ ନିଜର ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ଓ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବଦାୟୁକାଳୀନ ଚିଠି ଲେଖିବାରେ ଲାଗିଥିଲେ । ନିଜର ସ୍ବଭାବ ଅନୁଯାୟୀ ସେ ନିଜ ପାଇଁ ଦୁଃଖିତ ନ ଥିଲେ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଦୁଃଖ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଅଶ୍ରୁମୋଚନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ସେହି ବିଜନ ଭୂଷାରକ୍ଷେପ ଭିତରେ ସେମାନଙ୍କର ତମ୍ଭ ବା ତାଙ୍କର ଡାଏରୀ ଏବଂ ଚିଠିପତ୍ର ଯେ ଲୋକଲୋଚନରେ ପଡ଼ିବା ଅସମ୍ଭବ ଏ କଥା ସେ ଜାଣିଥିଲେ । ତଥାପି ନିଜର

କର୍ତ୍ତବ୍ୟରୁ ସେ ବିରତ ହୋଇ ନ ଥିଲେ । ଶେଷ ନିଃଶ୍ୱାସ ତ୍ୟାଗ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ଯେଉଁ କେତୋଟି ଚିଠି ଲେଖିଥିଲେ ସେଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କର ମନ୍ଦିତ ହୃଦୟର ନିଶ୍ଚିତ ପରିଚୟ ଦିଏ ।

ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ଲେଖିଥିଲେ :

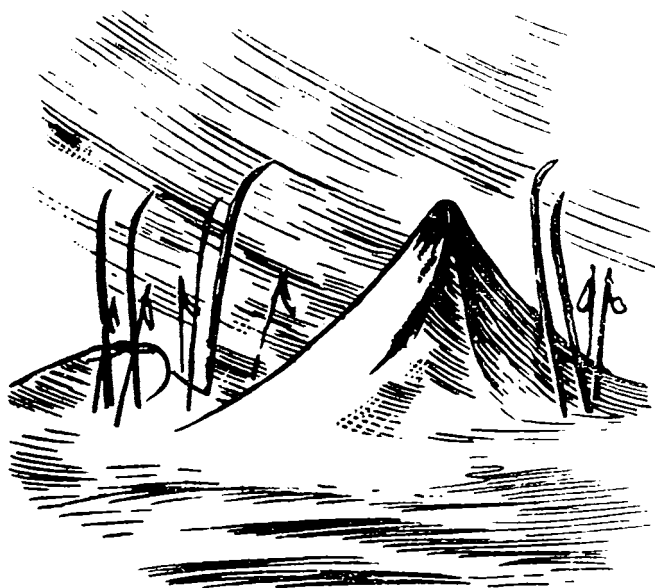
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯଦି ବଞ୍ଚିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଥାନ୍ତୁ ତାହାହେଲେ ମୁଁ ମୋର ସହଚରମାନଙ୍କର କଷ୍ଟସହିଷ୍ଣୁତା, ଯୌର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ସାହସିକତା ବିଷୟରେ ଅନେକ କଥା କହିଥାନ୍ତି ଏବଂ ସେହିସବୁ କଥା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଇଂରେଜ ଲୋକର ହୃଦୟରେ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାନ୍ତା । ଅବଶ୍ୟ ଆମର ଏହିସବୁ ଟିପ୍ପଣି ଏବଂ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ମୃତଦେହ ସେହିସବୁ କଥା କହିବ । ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଯେ ଆମର ଆଶ୍ରିତମାନଙ୍କର ଅଇଥାନ ପାଇଁ ଆମର ସମ୍ଭବ ଦେଶ ନିଶ୍ଚୟ ସୁବିଚାର କରିବ ।

ମିସେସ୍ ଉଇଲ୍ ସନ୍ସ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ଲେଖିଥିଲେ :

ବିଲ୍ ସାହସୀ ଏବଂ ସତ୍ ପୁରୁଷ ଥିଲେ । ମୋର ସହଚରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଥିଲେ ସର୍ବୋତ୍ତମ । ମୋର ବ୍ୟୁତ୍ପାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଥିଲେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ନିଷ୍ଠାପର । ମୃତ୍ୟୁ ସମୟରେ ସୁଦ୍ଧା ତାଙ୍କଠାରେ ଏଥିମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଗୁଣ ଧ୍ରାସ ପାଇ ନ ଥିଲା । ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଏତିକି କହିବା ଛଡ଼ା ଆପଣଙ୍କୁ ସାନ୍ତ୍ବନା ଦେବା ପାଇଁ ମୋର ଆଉ କିଛି କରିବାର ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ମୋର ସମସ୍ତ ହୃଦୟ ଦୟାରେ ବିଗଳିତ ହେଉଛି ।

ମିସେୟା ବାହାରକୁ ପ୍ରତି ସେ ଲେଖିଥିଲେ :

ଆମ ଜୀବନ-ଯାତ୍ରାର ଶେଷ ମାଇଲ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ଦେଖାଗଲାଣି ।
ଏହିପରି ସମୟରେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଲେଖି ବସିଛି । ଆଉ

ଦୁଇଜଣ ସାହସୀ ଏବଂ ସମ୍ମାନ ପୁରୁଷଙ୍କ ସହିତ ମିଶି ମୁଁ
ଯାତ୍ରା ଶେଷ କରିବାକୁ ଯାଉଛି । ସେହି ଦୁଇଜଣ ପୁରୁଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ
ଜଣେ ହେଉଛନ୍ତି ଆପଣଙ୍କର ପୁଅ..... ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ
ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର, ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ଏବଂ ଆଶାବାଦୀ ହୋଇ ରହିଆସିଛନ୍ତି ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶତମ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଶେଷରେ କ'ଣ ହେଲା ?

ଜାହାଜ ଲାଗିଥିବା ଉପକୂଳରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ମୂଳ କ୍ୟାମ୍ପ ଦାୟିତ୍ବରେ ଆଟ୍‌କିନ୍‌ସନ୍ ରହିଥିଲେ । ପ୍ରଥମେ କେନ୍ଦ୍ର ମେରୁଦଳ ପାଇଁ ଚିନ୍ତିତ ନ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୭ ତାରିଖ ଦିନ ତେର ଯେତେବେଳେ ସେହି ଦଳର କାହାରିକୁ ନ ଦେଖି ଏକଟନ୍ କ୍ୟାମ୍ପରୁ ଫେରିଆସିଲେ ସେତେବେଳେ ସମସ୍ତ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ଏଥିରେ ଆଉ ସନ୍ଦେହ ରହିଲା ନାହିଁ ଯେ ସେମାନେ ଭୂସାରପବତ ଭିତରେ କେଉଁଠି ନା କେଉଁଠି ଅଟକି ରହିଛନ୍ତି ।

ସେମାନଙ୍କର ସନ୍ଧାନ ପାଇବା ଲାଗି ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୭ ତାରିଖରେ ଆଟ୍‌କିନ୍‌ସନ୍ କେପ୍ ଇଣ୍ଡିଆନ୍ସରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ । ସେ ବହୁ କଷ୍ଟରେ କର୍ଣ୍ଣର କ୍ୟାମ୍ପ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇପାରିଥିଲେ । କଦର୍ଯ୍ୟ ପାଗ ଏବଂ ପ୍ରବଳ ଶୀତ ହେତୁ ଆଉ ଅଧିକ ଦୂର ଯିବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବପର ହେଲା ନାହିଁ । ସେଠାରେ କିଛି ଖାଦ୍ୟ-ପଦାର୍ଥ ରଖିଦେଇ ସେ ହଟ୍ ପଏଣ୍ଟକୁ ଫେରିଆସିଲେ । ପାଞ୍ଚଜଣ-ଯାକ ମେରୁଯାତ୍ରୀ ସେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଛନ୍ତି ସେଥିରେ ଆଉ ସନ୍ଦେହ ରହିଲା ନାହିଁ । ଯାହାହେଉ ଆଟ୍‌କିନ୍‌ସନ୍‌ଙ୍କର ଏହି ନିଷ୍ପଳ ଯାତ୍ରାରୁ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଗଲା ଯେ ଶୀତଋତୁରେ ଆଉ ଦକ୍ଷିଣକୁ ଯାତ୍ରା କରିବା ଏକାନ୍ତ ଅସମ୍ଭବ ।

୧୯୧୨ ଅକ୍ଟୋବର ୨୯ ତାରିଖରେ ଆଟ୍‌କିନ୍‌ସନ୍ ସଙ୍ଗରେ ବହୁଲେକଙ୍କୁ ଧରି ହଟ୍ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସହଚରମାନଙ୍କର ଅନେଷଣରେ ପୁଣି ଥରେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ । ନଭେମ୍ବର ୧୦ ତାରିଖରେ ସେମାନେ ଏକଟନ୍ କ୍ୟାମ୍ପରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଦୁଇଦିନ ପରେ ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ଯେ ହଟ୍‌ଙ୍କର ତମ୍ବୁ ବରଫତଳେ

ପୋତି ହୋଇଯାଇଛି । ବରଫ ଖୋଲି ଦେଖାଗଲା ତମୁଟି ଭଲରୂପେ ପକାଯାଇଥିଲା । ସେହି ପୋତି ହୋଇପଡ଼ିଥିବା ତମୁ ଭିତରୁ ତିନୋଟି ମୃତଦେହ ମିଳିଲା । ଉଇଲ୍‌ସନ୍ ଏବଂ ବାଣ୍ଟ୍‌ରସ୍‌ଙ୍କର ମୃତଦେହ ସେମାନଙ୍କର ଶୋଇବାମୁଣା ଭିତରେ ଥିଲା । ସେମାନଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଥିବା ମୁଣାର ଉପରଭାଗ ବନ୍ଦ ହୋଇଥାଏ । ସେଥିରୁ ଜଣାଗଲା ସେମାନେ ଶୋଇଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଶେଷ ନିଃସ୍ୱାସ ହୋଇ କରୁଥିଲେ । ସ୍ୱିଟ୍‌ଙ୍କର ଜୀବନସାଥୀ ସମସ୍ତଙ୍କ ପରେ ଲାଭିଥିବା ପର ମନେହେଉଥାଏ ; ସେ ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କର ଶୋଇବାମୁଣା ଫିଟାଇଥିଲେ ଏବଂ ତାହା ଭିତରୁ ଗୋଟିଏ ହାତ ବାହାର କରି ଉଇଲ୍‌ସନ୍‌ଙ୍କ ଦେହ ଉପରକୁ ଛୁଟି ଦେଇଥିଲେ ।

ସେହି ମମ୍ବୁରା ଦୁଃଖ ଆହ୍‌କନ୍‌ସନ୍ ଏବଂ ତାଙ୍କର ସହଚରମାନଙ୍କର ସ୍ମୃତିର ଚରଦିନ ଲାଗି ରହିଗଲା । କାହିଁକି ସେହି ହୃଦୟବାଦୀଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ସଫଟିତ ହେଲା, ସେକଥା ଜଣାଇ ଆହ୍‌କନ୍‌ସନ୍ ସ୍ୱିଟ୍‌ଙ୍କର ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ପଢ଼ି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଶୁଣାଇଦେଲେ । ସେଠାରେ ଥିବା ଡାଏରୀ, ଚିଠି, ଭୂତତ୍ତ୍ୱ ସମ୍ପର୍କୀୟ ନମୁନା ଓ ମୃତ ବରମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ଜନଶପଥ ସଂଗ୍ରହ କରିନେବା ପରେ ସେମାନେ ତମୁର ଅବଲମ୍ବନଗୁଡ଼ିକୁ ବାହାର କରିନେଲେ । ତମୁଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ନଇଁ ଆସି ମୃତ ବରମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅଜାଡ଼ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ତାହା ଉପରେ ସେମାନେ ଏକ ବିରାଟ ସ୍ତମ୍ଭ ନିର୍ମାଣ କରିଦେଲେ । ସ୍ତମ୍ଭର ଅଗ୍ରଭାଗରେ ଗୋଟିଏ ହତ୍ତ୍ୱ ଚିହ୍ନ ରଖାଗଲା । ସେହି ସ୍ଥାନଟିକୁ ଚିହ୍ନିତ କରିବାପାଇଁ ସ୍ତମ୍ଭର ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ସ୍ଥୋକଗାଡ଼ିଏ ଖଞ୍ଜି ଦିଆଗଲା । ଗୋଟିଏ ଧାତୁନିର୍ମିତ ବାକ୍ସ ଭିତରେ ସେମାନେ ସ୍ୱିଟ୍ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଗୁରୁ ସହଚରଙ୍କର ମେରୁଯାତ୍ରା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀସବୁ ଯାଇଛି ରଖିଦେଲେ ।

ଓଟସ୍‌ଙ୍କର ମୃତଦେହ ଖୋଜି ବାହାର କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଆନ୍ଧ୍ରର ଦକ୍ଷିଣକୁ ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ । ଗୋଟିଏ ବରଫ ଗଦା ତଳେ ତାଙ୍କର ମୃତଦେହ ପୋତିଦେଇ ରହିଥିଲା । ସେହି ଖର ପୁରୁଷଙ୍କର ସ୍ମୃତି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେମାନେ ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ସ୍ତମ୍ଭ ନିର୍ମାଣ କରିଦେଲେ ।

ମନୁଷ୍ୟ ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରେଡ଼ିଓ ବା ଟେଲିଭିଜନ୍‌ର ଆଶୀର୍ବାଦ ପାଇପାରି ନ ଥିଲା ; ତେଣୁ ଆଷ୍ଟ୍ରାଲିଆର ଶୋକସନ୍ତପ୍ତ ଆବିଷ୍କାରକମାନେ ସେମାନଙ୍କର ନେତାଙ୍କ ପାଇଁ ଯେତେବେଳେ ଅଶ୍ରୁତର୍ପଣ କରିଗଲିଥିଲେ ସେତେବେଳେ ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟ କେହି ସେହି ଦାରୁଣ ସମ୍ବାଦ ପାଇପାରି ନ ଥିଲେ ।

ଯେଉଁ ଟେରନୋଭା ଜାହାଜ ସ୍କଟ୍ ଏବଂ ତାଙ୍କର ସହକାରୀମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଆଷ୍ଟ୍ରାଲିଆରେ ଛୁଡ଼ିଦେଇ ଆସିଥିଲା ସେ ଜାହାଜ ନ୍ୟୁକିଲଣ୍ଡରେ ରହି କିଛିଦିନ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପରେ ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୩ ତାରିଖରେ ଥରେ କେପ୍ ଇଣ୍ଡିଆକୁ ଆସିଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଜାହାଜରେ ଅଭିଯାତ୍ରିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସେଥିରେ ଖାଦ୍ୟବସ୍ତୁ ଓ ସ୍ବଦେଶରୁ ଆସିଥିବା ଚିଠିପତ୍ରସବୁ ଅଣାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେପ୍ ଇଣ୍ଡିଆରେ ଥିବା ଲୋକେ ତ ଏହି ଦାରୁଣ ସମ୍ବାଦ ପାଇ ନ ଥାନ୍ତି ; ସେମାନେ ବା ଏପରି ଅଶୁଭ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତି କାହିଁକି ? ସେଠାରେ କିଛି ସମୟ ରହିବା ପରେ ଟେରନୋଭା ଜାହାଜ ରୁଗ୍‌ର ଲ୍ୟୁଟିନାଣ୍ଟ ଇଣ୍ଡିଆକୁ ଧରି ନ୍ୟୁକିଲଣ୍ଡ ଫେରିଯାଇଥିଲା । କପ୍ତାନ ଇଣ୍ଡିଆ ସୁସ୍ଥ ହେବାପରେ ଟେରନୋଭା ଜାହାଜ ମେରୁଯାତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବହୁ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଓ ଉପହାର ସାମଗ୍ରୀ ନେଇ ପୁଣି ଥରେ ଆଷ୍ଟ୍ରାଲିଆ ଫେରିଲା ।

•ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲ୍ୟୁଟିନାଣ୍ଟ ଇଣ୍ଡିଆ କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ସ୍କଟ୍ ଓ

ତାଙ୍କର ସହଚରମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଯାଆନ୍ତି । ବରଂ ଜାହାଜର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧ ସେ ଆଶା କରିଥାଆନ୍ତି ଯେ ଷ୍ଟର୍ଟ୍ କୁମେରୁ ବିଜୟ କରି ସଗୌରବେ ଫେରିବେ । ଏପରିକି ସେତେବେଳକୁ ଷ୍ଟର୍ଟ୍‌ଙ୍କର ବିଜୟୀ ଅଭିଯାତ୍ରୀ ଦଳକୁ ସାଦର ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଜଣାଇବା ଲାଗି ନ୍ୟୁଜିଲାଣ୍ଡରେ ଏକ ବିଶେଷ ଉତ୍ସବର ଆୟୋଜନ ହୋଇଥାଏ । ଗର ଅଭିଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଲାଗି ଜାହାଜଟିକୁ ବି ନୂଆ କରି ରଙ୍ଗ କରାଯାଇଥାଏ । ରଙ୍ଗୀନ କାଗଜର ଫୁଲ ଓ ଝାଲେରିରେ ଜାହାଜ ସଜାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଏପରିକି ଜାହାଜ ଯାଇ କୁଳରେ ଲାଗିବା ପୂର୍ବରୁ ଅଭିଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ସମ୍ମାନରେ ଏକ ଶ୍ରେଣୀ ଦିଆଯିବ ବୋଲି ସ୍ଥିର କରି ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଟେବୁଲ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଜାଇ ରଖିଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ୧୯୧୩ ଜାନୁଆରୀ ୧୮ ତାରିଖ ଦିନ ଜାହାଜ ଯାଇ କୁଳରେ ଲାଗୁ ଲାଗୁ ଦେଖାଗଲା କ୍ୟାପ୍ଟ ଦାସ୍‌ଟିଭରେ ଥିବା ଲୋକେ ଆତୁର ହୋଇ ଜାହାଜକୁ ଚାହିଁରହିଛନ୍ତି । ଲୋକଙ୍କର ଆକୂଳତାର କାରଣ ବୁଝି ନ ପାରି କପ୍ତାନ ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ପଚାରିଦେଲେ, “ଖବର ସବୁ ଭଲ ତ ?” ଆକୂଳ ହୋଇ କୁଳରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବା ଲୋକେ କି ଉତ୍ତର ଦେଇଥାନ୍ତେ ? ସବୁରି ଭଲ ପାଇଁ ଯେ ଆକୂଳ ହୋଇଯାଉଥିଲା ସେ ତ ଆଉ ନାହିଁ । ନାହାନ୍ତି ତାର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ସହକର୍ମୀଗଣ । ଏଥିରେ ଆଉ ଭଲ କଣ ? ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୋକ-ସନ୍ତପ୍ତ କଣ୍ଠରେ ଆଟ୍‌କିନ୍‌ସନ୍ ଜଣାଇଦେଲେ ଯେ ଯେଉଁମାନେ ଅଜଣାର ଆହ୍ୱାନରେ ଅନାବିଷ୍କୃତ ମେରୁସ୍ଥଳକୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲେ ସେମାନେ ଚିରଦିନ ଲାଗି ଫେରିପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଏହି ଦାରୁଣ ସମ୍ବାଦ ପ୍ରଚୁରିତ ହୋଇଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜାହାଜର ସମସ୍ତ ଆନ୍ଦ୍ର ଉତ୍ସବ ଉପରେ କାଳିମାର ପରଦା

ପଡ଼ିଗଲା । କୁମେରୁ ଆବିଷ୍କାରର କାର୍ଯ୍ୟ ତ ଶେଷ ହୋଇ-
ଯାଇଥିଲା । ଆଉ ବା ସେମାନେ କେଉଁ ଆନନ୍ଦରେ ସେଠାରେ
ପଡ଼ିରହନ୍ତେ ? କେଉଁ ଇଚ୍ଛାନ୍ତର କ୍ୟାମ୍ପ ଉଠିଲା ।
କ୍ୟାମ୍ପଟେନ୍ ସ୍କଟ୍ ଓ ତାଙ୍କର ସହଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଅମର
ଆତ୍ମା ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ଲାଗି କାଳବନ୍ଧରେ
ସେମାନଙ୍କର ସ୍ମୃତିକୁ ଉଦ୍ଦୀପ୍ତ ରଖିବାଲାଗି ନିରାକ୍ଷର ପବ୍ତ ଉପରେ
ସମସ୍ତେ ମିଶି ଏକ ବିରାଟ ନୁହଁ ସ୍ଥାପନ କରିଦେଲେ । ନୁହଁଟି
ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ ମହାଦେଶର ଏକ ଉଚ୍ଚଶ୍ଚ୍ଛା
କାଠରେ । ନୁହଁରେ ସେହି ପାଞ୍ଚଜଣ ସ୍ବାୟତ୍ତରୁଷଙ୍କର ନାମ
ଖୋଦନ କରିଦେଇ ତା ତଳେ ଇଂରେଜ କବି ଟେନିସନ୍‌ଙ୍କ
ରଚିତ ଏହି କବିତା ପଂକ୍ତିଟି ମଧ୍ୟ ଖୋଦିତ କରାଗଲା—

“ଏ ଆମ ଅନେଷଣର ପଥ—

ଆହୁରି ଲେଡ଼ିବୁ, ଆହୁରି ଲଡ଼ିବୁ,

ଆହୁରି ଧାଇଁବୁ, ଆହୁରି ପାଇବୁ,

ହେବୁ ନାହିଁ ପରହତ ।”

ଜାନୁଆରୀ ୨୭ ତାରିଖ ଦିନ ସେହି ଭୂସାର ଶୀତଳ
ନିଷ୍ଠୁର ଝଡ଼ଝଞ୍ଜାର ମହାଦେଶ ଛାଡ଼ି ଟେରାନୋଭା ଜାହାଜ
ଫେରିଆସିଲା । ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଦୁଃସମ୍ବାଦ
ସାରା ପୃଥିବୀରେ ଖେଳିଗଲା । ଜଗତ ଶୋକସନ୍ତପ୍ତ ହୋଇ-
ଉଠିଲା । କିନ୍ତୁ ସେହି ଅଭିଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ସକଳ ବୃତ୍ତନ୍ତ
ଶୁଣିବା ପରେ ସେମାନଙ୍କର ବୀରତ୍ବ ଓ ନିଃସ୍ଵାର୍ଥପରତା ପାଇଁ
ମନୁଷ୍ୟ ଜାତି ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କଲା । କୃତଜ୍ଞ ଇଂରେଜ ଜାତି
ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ୭୫,୯୯୯ ପାଉଣ୍ଡ ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରି ଅଭିଯାନର
ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ପାରିତୋଷିକ ସ୍ଵରୂପ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । ସେ ଦେଶର

ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଝଟ୍ ଓ ତାଙ୍କର ସହଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଆଶ୍ରିତ ପରିବାରବର୍ଗକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପେନ୍‌ସନ୍ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଗଲା । ଜୀବିତ ଅଭିଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱ ହସ୍ତରେ ସମ୍ମାନିତ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାଜା ପଞ୍ଚମ ଜର୍ଜ ମୃତମାନଙ୍କୁ ମରଣୋତ୍ତର ସମ୍ମାନରେ ବିଭୂଷିତ କରିଥିଲେ ।

କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ଝଟ୍‌ଙ୍କର ଡାଏରୀରୁ ଉକ୍ତ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ଦେଶର ଯୁବସମାଜରେ ବ୍ୟୁତ୍ପଳ ପ୍ରଭୁର କରଯାଇଥିଲା । ସେହିସବୁ ଡାଏରୀ ଏବେ ମଧ୍ୟ ବୀରଭୂର ଉତ୍କଳ ଫୁଲ୍‌ସ୍ଥାନରୁପେ ବିବିଧ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ଯୁବସମାଜକୁ ଯେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରୁ ନ ଥିବ ସେଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ସୁତରାଂ ସେହି ନିଷ୍ଠୁର ଉତ୍ତର ଭୂଷାରବଜ୍ୟରେ ଝଟ୍ ଓ ତାହାଙ୍କର ସହଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଜୀବନୋତ୍ସର୍ଗ ଯେ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଗଲା ତାହା ନୁହେଁ ।

ଝଟ୍ ସାମାଜିକାନ୍ତ ହେବାର ଅଳ୍ପ କିଛିଦିନ ପୂର୍ବରୁ ନରଠେନ୍ଦ୍ର-ବାସୀ ଆମୁଣ୍ଡସେନ୍ ଅବଶ୍ୟ କୁମେରୁ ଆବିଷ୍କାର କରି ଫେରିଥିଲେ । ଝଟ୍‌ଙ୍କର ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ମଧ୍ୟ କୁମେରୁ ପୁନରବିଷ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲିଲା । ଚଳିତ ଦଶକରେ ବି କୁମେରୁ ପୁନରବିଷ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟର ବିରାମ ନାହିଁ । ମନୁଷ୍ୟର ଲୋଭ ଏ ଭିତରେ ସେହି ଚିର ଭୂଷାରର ଗନ୍ତାଘର ସମସ୍ତ ଆତ୍ମାଟିକାକୁ ଖଣ୍ଡିବିଖଣ୍ଡି କରି ବିଭିନ୍ନ ରାଜନୈତିକ ବିଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରିସାରିଲାଣି । ପୁଣି ଜ୍ଞାନ-ବିଜ୍ଞାନର ଉନ୍ନତ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେହି ଭୂଷାରବିଭାଗ ଖେଳଘର ନିଜର ବିପଦସଙ୍କୁଳ-ସ୍ୱରୂପ ହରାଇ ପାରିଲାଣି, କିନ୍ତୁ ଏହି ସମସ୍ତ କାହାଣୀର କହାଣୀ ସେହି ବୀରପୁରୁଷ କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ଝଟ୍‌ଙ୍କ କାହାଣୀ ତାହାର ସୋମାଞ୍ଚକର ପ୍ରଭାବ ହରାଇ ନାହିଁ ।

